

INFORMARE
ACTE NORMATIVE ADOPTATE ÎN APLICAREA
DECRETULUI PENTRU INSTITUIREA STĂRII DE ALERTĂ

10 iunie 2020

v Ordinul președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 715/2020 pentru modificarea și completarea Normelor tehnice de realizare a programelor naționale de sănătate curative pentru anii 2017 și 2018, aprobate prin Ordinul președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 245/2017, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, publicat în Monitorul Oficial cu numărul 491 din data de 10 iunie 2020.

→ **Normele tehnice** de realizare a programelor naționale de sănătate curative pentru anii 2017 și 2018, cu modificările și completările ulterioare, **se modifică și se completează** după cum urmează:

1. La articolul 34 alineatul (2), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

b) să fie autorizate și să facă dovada acreditării/înscrierii în procesul de acreditare;"

2. La articolul 34, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (2¹), cu următorul cuprins:

(2¹) Documentele prin care se face dovada acreditării/înscrierii în procesul de acreditare, prevăzute la alin. (2) lit. b), se transmit/se depun la casele de asigurări de sănătate până cel târziu la data de 15 iunie 2020."

3. La anexa nr. 4 la normele tehnice, în anexa la contract, punctul 5 se modifică și va avea următorul cuprins:

5. dovada acreditării/înscrierii în procesul de acreditare."

4. La anexa nr. 5 la normele tehnice, în anexa A, punctul 7 se modifică și va avea următorul cuprins:

7. dovada acreditării/înscrierii în procesul de acreditare."

→ Pentru punerea în aplicare a dispozițiilor art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr. 1/2011, precum și a altor acte normative, cu modificările ulterioare, precum și a dispozițiilor art. II și III din Hotărârea Guvernului nr. 433/2020 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 155/2017 privind aprobarea programelor naționale de sănătate pentru anii 2017 și 2018, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, până la data de 30 septembrie 2020 se implementează următoarele măsuri:

1. serviciile medicale, medicamentele, materialele sanitare specifice, dispozitivele medicale și altele asemenea din cadrul programelor naționale de sănătate curative se acordă și se validează fără a fi necesară utilizarea cardului național de asigurări sociale de sănătate sau a documentelor înlocuitoare ale acestuia prevăzute la art. 223 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

2. pentru serviciile medicale și materialele sanitare specifice înregistrate/eliberate off-line, din cadrul programelor naționale de sănătate curative, nu este obligatorie transmiterea în termen de 3 zile lucrătoare de la data acordării, respectiv eliberării acestora, în Platforma informatică a asigurărilor de sănătate;

3. pentru situațiile prevăzute la pct. 1 și 2 nu se aplică reglementările privind validarea și decontarea serviciilor, prin utilizarea cardului național de asigurări sociale de sănătate sau a documentelor înlocuitoare, respectiv transmiterea acestora în Platforma informatică a asigurărilor de sănătate (PIAS) în termen de 3 zile lucrătoare, precum și cele privind sancțiunile aplicabile, prevăzute în Ordinul președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 245/2017 pentru aprobarea Normelor tehnice de realizare a programelor naționale de sănătate curative pentru anii 2017 și 2018, cu modificările și completările ulterioare;

5. dovada acreditării/înscrierii în procesul de acreditare."

4. La anexa nr. 5 la normele tehnice, în anexa A, punctul 7 se modifică și va avea următorul cuprins:

"

7. dovada acreditării/înscrierii în procesul de acreditare."

→ Pentru punerea în aplicare a dispozițiilor art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr. 1/2011, precum și a altor acte normative, cu modificările ulterioare, precum și a dispozițiilor art. II și III din Hotărârea Guvernului nr. 433/2020 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 155/2017 privind aprobarea programelor naționale de sănătate pentru anii 2017 și 2018, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, până la data de 30 septembrie 2020 se implementează următoarele măsuri:

1. serviciile medicale, medicamentele, materialele sanitare specifice, dispozitivele medicale și altele asemenea din cadrul programelor naționale de sănătate curative se acordă și se validează fără a fi necesară utilizarea cardului național de asigurări sociale de sănătate sau a documentelor înlocuitoare ale acestuia prevăzute la art. 223 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

2. pentru serviciile medicale și materialele sanitare specifice înregistrate/eliberate off-line, din cadrul programelor naționale de sănătate curative, nu este obligatorie transmiterea în termen de 3 zile lucrătoare de la data acordării, respectiv eliberării acestora, în Platforma informatică a asigurărilor de sănătate;

3. pentru situațiile prevăzute la pct. 1 și 2 nu se aplică reglementările privind validarea și decontarea serviciilor, prin utilizarea cardului național de asigurări sociale de sănătate sau a documentelor înlocuitoare, respectiv transmiterea acestora în Platforma informatică a asigurărilor de sănătate (PIAS) în termen de 3 zile lucrătoare, precum și cele privind sancțiunile aplicabile, prevăzute în Ordinul președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 245/2017 pentru aprobarea Normelor tehnice de realizare a programelor naționale de sănătate curative pentru anii 2017 și 2018, cu modificările și completările ulterioare;

4. măsurile prevăzute la pct. 1-3 pentru unitățile sanitare cu paturi, furnizorii de servicii medicale paraclinice, furnizorii de medicamente, furnizorii de servicii de radioterapie, precum și furnizorii de servicii de dializă se aplică până la data de 30 iunie 2020;

5. medicul de familie poate emite prescripție medicală în continuare pentru bolnavii tratați în cadrul programelor naționale de sănătate curative cu schemă terapeutică stabilă, în baza documentelor medicale care au fost emise bolnavilor de către medicul specialist - scrisoare medicală și/sau confirmarea înregistrării formularului specific de prescriere, și pentru medicamentele, eliberate prin farmaciile cu circuit deschis, care până la data instituirii stării de urgență erau prescrise de către medicii specialiști în conformitate cu limitările de prescriere prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 720/2008 pentru aprobarea Listei cuprinzând denumirile comune internaționale corespunzătoare medicamentelor de care beneficiază asigurații, cu sau fără contribuție personală, pe bază de prescripție medicală, în sistemul de asigurări sociale de sănătate, precum și denumirile comune internaționale corespunzătoare medicamentelor care se acordă în cadrul programelor

naționale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare, precum și în Ordinul ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 1.301/500/2008 pentru aprobarea protocoalelor terapeutice privind prescrierea medicamentelor aferente denumirilor comune internaționale prevăzute în Lista cuprinzând denumirile comune internaționale corespunzătoare medicamentelor de care beneficiază asigurații, cu sau fără contribuție personală, pe bază de prescripție medicală, în sistemul de asigurări sociale de sănătate, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 720/2008, cu modificările și completările ulterioare;

6. formele farmaceutice cu administrare orală, precum și formele farmaceutice cu administrare subcutanată/intramusculară ale medicamentelor specifice utilizate în cadrul programelor naționale de sănătate curative, cu excepția Programului național de sănătate mintală, care se eliberează exclusiv prin farmaciile cu circuit închis ale unităților sanitare cu paturi, pot fi eliberate și unei persoane care ridică medicamentele în numele bolnavului, ca urmare a evaluării bolnavului de medicul de specialitate din spital prin orice mijloace de comunicare. Persoana care ridică medicamentele în numele bolnavului va prezenta un document de identitate, pentru asigurarea unei evidențe la nivelul unității sanitare. Formele farmaceutice cu administrare orală pot fi transmise la domiciliul bolnavului în situația în care unitatea sanitară are această posibilitate. Formele farmaceutice cu administrare subcutanată/intramusculară pot fi transmise la domiciliul bolnavului în situația în care unitatea sanitară poate respecta precauțiile de păstrare și transport recomandate de producător, iar medicul curant apreciază că bolnavul/apartinătorii acestuia are/au posibilitatea administrării tratamentului la domiciliu;

7. în situația în care medicul curant apreciază că este posibilă administrarea medicamentelor specifice perfuzabile și la domiciliul pacientului [în funcție de starea clinico-biologică a pacientului, de condițiile de viață și de nivelul de educație ale acestuia sau ale aparținătorilor săi, de datele de siguranță privind administrarea medicamentului precizate în rezumatul caracteristicilor produsului (RCP)], cu sprijinul conducerii unității sanitare se poate organiza administrarea la domiciliul bolnavului a tratamentului specific sub supravegherea personalului medical;

8. materialele sanitare consumabile utilizate în cadrul Programului național de diabet zaharat și al Programului național de tratament pentru boli rare - epidermoliză buloasă, care se eliberează exclusiv prin farmaciile cu circuit închis ale unităților sanitare, pot fi eliberate și unei persoane care ridică materialele sanitare consumabile în numele bolnavului sau pot fi transmise la domiciliul bolnavului în situația în care unitatea sanitară are această posibilitate. Persoana care ridică materialele sanitare consumabile în numele bolnavului va prezenta un document de identitate, pentru asigurarea unei evidențe la nivelul unității sanitare;

9. pentru bolnavii incluși în cadrul programelor naționale de sănătate curative, aflați în tratament cu medicamente notate cu (**), (**1) și (**1Ω) în Lista de medicamente aprobată prin Hotărârea Guvernului nr 720/2008, cu modificările și completările ulterioare, prescrierea în continuare a tratamentului specific se efectuează în baza documentelor medicale emise ca urmare a evaluărilor medicale periodice. Evaluările medicale periodice al căror termen de valabilitate - ce a fost prelungit în perioada stării de urgență - expiră după încetarea stării de urgență, precum și evaluările periodice programate ulterior încetării acestei stări vor fi efectuate în conformitate cu protocoalele terapeutice aprobate prin Ordinul ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 1.301/500/2008, cu modificările și completările ulterioare.

→Unitățile de specialitate care au preluat în evidență, pe perioada stării de urgență, respectiv după încetarea stării de urgență, bolnavi din programele naționale de sănătate curative derulate prin unități sanitare cu paturi care au acordat și acordă servicii medicale pacienților diagnosticați cu COVID-19 pot derula programe naționale de sănătate curative până la data de 30 iunie 2020, în baza contractelor încheiate cu casele de asigurări de sănătate, fără a fi necesară nominalizarea acestora în normele tehnice de realizare a programelor naționale de sănătate curative.

→Începând cu data de 1 iulie 2020, unitățile prevăzute la alin. (1) pot derula în continuare programe naționale de sănătate curative în condițiile respectării metodologiei de selecție a unităților de specialitate prevăzute în normele tehnice de realizare a programelor naționale de sănătate curative.

→Sumele solicitate de către unitățile de specialitate prevăzute la alin. (1) pentru derularea programelor naționale de sănătate curative se acordă lunar, pe baza cererilor justificative, fundamentate în funcție de stocurile cantitativ-valorice preluate, consumurile înregistrate și numărul de bolnavi tratați, până la îndeplinirea criteriilor de selecție din chestionarul de evaluare și nominalizarea acestora în normele tehnice, după caz, dar nu mai târziu de data de 1 iulie 2020.

→Unitățile de specialitate prevăzute la alin. (1) care după data de 1 iulie 2020 nu vor mai derula programe naționale de sănătate curative au obligația transferării bolnavilor și a stocurilor cantitativ-valorice rămase către unitățile sanitare de la care au fost preluați.

→Până la data de 30 iunie 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pentru unitățile de specialitate care acordă servicii de dializă în cadrul Programului național de suplere a funcției renale la bolnavii cu insuficiență renală cronică, casele de asigurări de sănătate decontează toate serviciile de dializă efectiv realizate, cu încadrarea în numărul de bolnavi prevăzut la nivel național.

→Direcțiile de specialitate din Casa Națională de Asigurări de Sănătate, casele de asigurări de sănătate și unitățile de specialitate prin care se derulează programe naționale de sănătate curative **vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.**

✓ Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4343/2020 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1¹), art. 56¹ și ale pct. 6¹ din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică – bullying, publicat în Monitorul Oficial cu numărul 492 din data de 10 iunie 2020.

→**Se aprobă Normele metodologice** de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1¹), art. 56¹ și ale pct. 6¹ din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică - bullying, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

→Direcțiile generale/Direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Educației și Cercetării, inspectoratele școlare județene/al municipiului București și unitățile de învățământ preuniversitar duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

→Prezentele norme metodologice sunt elaborate în temeiul art. III din Legea nr. 221/2019 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, se completează cu prevederile Ordinului ministrului educației naționale nr. 1.409/2007*) privind aprobarea Strategiei pentru reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar, cu modificările și completările ulterioare, Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 5.079/2016 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 4.742/2016 pentru aprobarea Statutului elevului și se corelează cu prevederile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale Hotărârii Guvernului nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin

muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.

*) Ordinul ministrului educației naționale nr. 1.409/2007 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Scopul normelor metodologice:

a) să ajute la crearea unui climat sigur și pozitiv în unitatea de învățământ, bazat pe respectarea persoanei, nediscriminare, motivarea pentru învățare și asigurarea stării de bine a antepreșcolarului/preșcolarului/elevului în unitatea de învățământ;

b) să ofere un instrument de lucru pentru profesioniștii care lucrează cu antepreșcolarii/preșcolarii/elevii din sistemul educațional, familiile copiilor, autoritățile responsabile cu protecția copilului împotriva violenței, inclusiv a violenței psihologice - bullying și cu furnizorii de servicii specializate pentru reabilitarea copiilor-victime, martori și/sau a copiilor cu un comportament agresiv;

c) să promoveze activități de prevenire și combatere a tuturor formelor de bullying și cyberbullying în sistemul educațional preuniversitar;

d) să prevină, să identifice, să semnaleze și să intervină în echipă multidisciplinară, în situațiile de violență psihologică - bullying și cyberbullying.

CAPITOLUL I Definiții operaționale

Art. 1. -

În sensul prezentei metodologii, termenii/expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) violență psihologică - bullying este acțiunea sau seria de acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, într-un context social dificil de evitat, săvârșite cu intenție, care implică un dezechilibru de putere, au drept consecință atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane și vizează aspecte de discriminare și excludere socială, care pot fi legate de apartenența la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală, caracteristicile personale, acțiune sau serie de acțiuni, comportamente ce se desfășoară în unitățile de învățământ și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale. Sunt excluse termenului de violență psihologică - bullying relațiile violente dintre adulți și copii și relațiile violente între adulți în cadrul unității de învățământ;

b) violență fizică se realizează prin atingeri/contacte fizice dureroase, exercitate de un preșcolar/elev asupra unui alt copil sau grup de copii, intimidare fizică îndreptată asupra victimei, distrugerea unor bunuri personale care aparțin victimei.

Formele posibile de manifestare: împins, trasul de păr, răsucirea brațelor, contuzii, arsuri, bătăi, lovituri cu pumnul, cu palma sau cu piciorul, aruncarea în victimă cu diverse obiecte, izbirea de pereți, utilizarea unor obiecte ca arme etc.;

c) violență psihologică cibernetică sau cyberbullyingul constă în acțiuni care se realizează prin intermediul rețelelor de internet, calculator, tabletă, telefon mobil și poate cuprinde elemente de hărțuire online, alături de un conținut ilegal și/sau ofensator care se referă la orice comportament mediat de tehnologie, identificat în spațiul de social-media, website-uri, mesagerie. Această formă de violență nu se limitează la comportamente repetate de tip: mailuri, postări, mesaje, imagini, filme cu un conținut abuziv/jignitor/ofensator, aceasta însemnând, de asemenea, și excluderea deliberată/marginalizarea unui copil în spațiul online, spargerea unei parole de cont personal de e-mail, derulate pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online;

d) abuzul emoțional constă în expunerea repetată a unui copil la situații al căror impact emoțional depășește capacitatea sa de integrare psihologică. În această situație, abuzul emoțional vine din partea unei persoane care se află în relație de încredere, de răspundere sau de putere cu copilul. Ca modalitate concretă, o situație de abuz emoțional poate îmbrăca formă de umilire verbală și/sau nonverbală, intimidare, amenințare, terorizare, restrângerea libertății de acțiune, denigrarea, acuzațiile nedrepte, discriminarea, ridiculizarea și alte atitudini ostile sau de respingere față de copil.

Dacă abuzul emoțional este repetitiv și susținut, acesta poate conduce la afectarea diverselor paliere ale psihicului copilului, precum structura de personalitate, afectele, cognițiile, adaptarea, percepția, devenind abuz psihologic, care are consecințe mai grave și pe termen lung asupra dezvoltării copilului;

e) violență sexuală, ca formă posibilă a violenței psihologice - bullying, constă în comentarii degradante cu conotații sexuale, injurii, propuneri indecente făcute victimei, atingeri nepotrivite;

f) comportamentul agresiv - tip de comportament al unui elev, orientat în sens ofensator, umilitor sau distructiv, care provoacă daune morale, psihologice și/sau materiale unui alt copil sau grup de copii;

g) preșcolarul/elevul-victimă este copilul care a suferit un prejudiciu ori o atingere a vieții, a sănătății sau a integrității sale psihice și/sau fizice, ca urmare a unei fapte de violență săvârșite de altcineva, copil sau adult;

h) preșcolarul/elevul-martor se referă la preșcolarul/elevul care a suferit indirect un abuz emoțional și/sau psihologic, asistând la o situație de violență asupra unui alt copil;

i) semnalarea unei situații de violență este procesul prin care o situație de acest gen, manifestată asupra unui copil, este adusă la cunoștința autorităților abilitate să ia măsuri în interesul atât al copilului victimă sau martor, cât și al copilului cu un comportament agresiv, urmând ca acestea să asigure sau să faciliteze accesul la servicii specializate, în vederea reabilitării stării de sănătate fizică și psihică;

j) echipa multidisciplinară și interinstituțională este echipa formată din diferiți profesioniști, precum cadrul didactic, consilierul școlar, cadrul medical din unitatea de învățământ, asistentul social, medicul de familie, medicul specialist, polițistul, magistratul ș.a., aflați în relație directă cu copilul și sunt împuterniciți în cadrul managementului de caz cu responsabilitatea de a realiza, fiecare în parte, activități specifice în interesul superior al copilului;

k) managementul de caz este un proces care implică parcurgerea de către o echipă multidisciplinară și interinstituțională a unor etape de lucru interdependente, precum identificarea, semnalarea, evaluarea inițială, evaluarea detaliată, planificarea serviciilor specializate și de sprijin, furnizarea serviciilor și intervențiilor, monitorizarea și reevaluarea periodică a progreselor înregistrate, a deciziilor și a intervențiilor specializate, precum și etapa de încheiere a procesului, cu monitorizarea de postservicii și închiderea cazului, în vederea asistării copiilor aflați în situații de vulnerabilitate, inclusiv a copiilor victime ale violenței psihologice - bullying, martori și copii ce manifestă comportamente agresive, cu scopul reabilitării acestora în mod personalizat. Managerul de caz, în situația de violență asupra copilului, este numit de către Direcția generală de asistență socială și protecția copilului (DGASPC).

CAPITOLUL II Mecanismul de intervenție în prevenirea și combaterea bullyingului din unitățile de învățământ

Art. 2. -

Prevenirea violenței psihologice - bullying în mediul educațional se realizează în fiecare unitate de învățământ în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului educației naționale nr. 1.409/2007*) privind aprobarea Strategiei pentru reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar, cu modificările și completările ulterioare.

*) Ordinul ministrului educației naționale nr. 1.409/2007 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 3. -

(1) Nivelurile la care se realizează intervenția în sistemul educațional preuniversitar pentru prevenirea și combaterea bullyingului sunt: unitatea de învățământ, inspectoratul școlar, Centrul de Resurse și de Asistență Educațională, casa corpului didactic și Ministerul Educației și Cercetării, conform anexei nr. 1 la prezentele norme metodologice.

(2) Intervenția multidisciplinară în situațiile de bullying se realizează interinstituțional, prin acțiuni de cooperare între instituțiile abilitate, precum unitățile de învățământ, serviciile publice de asistență socială sau direcțiile de asistență socială, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului, poliție, precum și în parteneriate promovate de Ministerul Educației și Cercetării cu alte autorități publice centrale și organizații neguvernamentale.

(3) Membrii echipei multidisciplinare specializate, familia și cadrele didactice contribuie la integrarea copilului-victimă, martor și a copilului care manifestă un comportament agresiv în unitatea de învățământ, respectând, în toate intervențiile, interesul superior al copilului.

(4) Sesizarea situațiilor de violență psihologică - bullying se realizează, la nivelul unității de învățământ, conform infograficului din anexa nr. 4 la prezentele norme metodologice și se semnalează la DGSAPC, Serviciul public de asistență socială/Direcția de asistență socială (SPAS/DAS). Orice situație de violență asupra copilului poate fi sesizată și la linia europeană gratuită de asistență pentru copii 116 111 sau altor entități cu activități și/sau responsabilități în domeniu, conform anexei nr. 2 la prezentele norme metodologice.

(5) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentelor norme metodologice, Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu alte autorități publice centrale și organizații neguvernamentale, va asigura elaborarea de ghiduri metodologice, pe niveluri de învățământ, destinate cadrelor didactice, privind modul de interacțiune și de intervenție în situațiile de violență psihologică - bullying.

Art. 4. -

(1) La începutul fiecărui an școlar, unitățile de învățământ au responsabilitatea de a-și întocmi propriile strategii și planuri de asigurare și de menținere a unui climat social adecvat educației de calitate, condiție esențială pentru prevenirea și combaterea bullyingului, prin:

a) aplicarea politicilor de prevenire și de combatere a bullyingului, conform anexelor nr. 1 și 2 la prezentele norme metodologice;

b) procese participative cu implicarea directă a elevilor, a părinților, a cadrelor didactice și a personalului auxiliar;

c) evaluări anuale ale climatului educațional, incluzând dezbateri, focus-grupuri, propuneri extracurriculare, care au ca scop diminuarea fenomenului de bullying.

(2) Metodologia de evaluare, monitorizare și îmbunătățire a calității climatului școlar pe niveluri de învățământ este inclusă în ghidul metodologic aferent nivelului de învățământ, elaborat în acest sens de Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu alte autorități centrale guvernamentale și/sau neguvernamentale.

Art. 5. -

(1) Pentru optimizarea prevenirii violenței psihologice - bullying, la nivelul fiecărei unități de învățământ, se creează un grup de acțiune antibullying cu rol de prevenire, identificare și soluționare a faptelor de bullying, comise între elevi, prin acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, conform anexei nr. 3 la prezentele norme metodologice.

(2) Grupul de acțiune antibullying se dimensionează potrivit particularităților fiecărei unități de învățământ, având maximum 10 (zece) membri, fiind adaptat contextului social, dimensiunii și cerințelor specifice fiecărei unități de învățământ.

(3) Din grupul de acțiune antibullying fac parte directorul unității de învățământ, profesorul consilier școlar, trei cadre didactice formate în problematica violenței, inclusiv a violenței psihologice - bullying, doi sau mai mulți reprezentanți ai elevilor, un reprezentant al părinților, reprezentanți ai autorității locale.

Art. 6. -

În identificarea situației de violență psihologică - bullying, cadrele didactice trebuie să facă diferența între situațiile accidentale, de mici șicane, abuz și situațiile violente repetitive și intenționate.

Art. 7. -

Ministerul Educației și Cercetării monitorizează, la nivelul învățământului preuniversitar, prin inspectoratele școlare, îndeplinirea și respectarea prevederilor prezentelor norme metodologice.

Art. 8. -

Anexele nr. 1-4 fac parte integrantă din prezentele norme metodologice.

ANEXA Nr. 1 la normele metodologice

PREVENIREA

bullyingului și a cyberbullyingului în unitățile de învățământ preuniversitar

Art. 1. -

(1) În vederea creării și menținerii unui mediu sigur și pozitiv în școală, unitățile de învățământ sunt obligate să identifice eventualele probleme/situații de risc, inițiind propuneri cu privire la tipurile de prevenire și intervenție necesare, pe care, după aprobarea în consiliile de administrație, le vor transmite inspectoratelor școlare, în vederea avizării și monitorizării.

(2) Activitățile de prevenire a violenței psihologice - bullying se realizează în funcție de specificul fiecărei unități de învățământ, prin:

a) implementarea, la nivelul unității de învățământ, a unui plan școlar de prevenire și combatere a violenței, a unor programe/proiecte/campanii cu scopul de creștere a coeziunii grupului de copii și a comunității copii-adulți, conștientizarea consecințelor violenței psihologice - bullying, eliminarea cauzelor/riscurilor/vulnerabilităților care ar putea determina producerea de astfel de comportamente;

b) desfășurarea unor activități de informare și conștientizare, în colaborare cu alte instituții sau specialiști cu competențe în domeniu;

c) promovarea unui climat educațional care încurajează atitudinile pozitive, nonviolente și suportive între membrii comunității de preșcolari/elevi și adulți, învățarea și exersarea empatiei, a interacțiunilor între aceștia, de tip câștig reciproc, implicarea participării preșcolarilor/elevilor de toate vârstele la toate deciziile care îi privesc și promovarea acțiunilor de la egal la egal între preșcolari/elevi;

d) promovarea relațiilor democratice între copii și adulți, prin toleranță, respect, incluziune și solidaritate;

e) implementarea de măsuri administrativ-organizatorice, care să contribuie la crearea unui mediu securizant din punct de vedere fizic și emoțional pentru copii, în unitatea de învățământ, precum montarea de camere de luat vederi, profesori de serviciu, asigurarea pazei spațiilor educaționale, dispunerea mobilierului în clasă în scopul facilitării colaborării între copii, promovarea lucrului în echipă, constituirea formațiunilor de studiu, conform prevederilor legale;

f) formarea cadrelor didactice în sensul dezvoltării personale și al utilizării metodelor de disciplină pozitivă.

Art. 2. -

(1) Fiecare unitate de învățământ prevede în regulamentul de ordine interioară obiectivul "școală cu toleranță zero la violență", ce va fi adus la cunoștința personalului didactic/didactic

auxiliar/nedidactic/elevilor/părinților. De asemenea, în acord cu profesorii, elevii și părinții acestora, unitățile de învățământ stabilesc, prin regulamentul de ordine interioară a unității de învățământ (ROI), măsurile aplicabile în cazul unui comportament inadecvat, imoral sau necolegial al unor copii față de alți copii.

(2) În regulamentul de ordine interioară a unității de învățământ, pentru persoanele care interacționează cu preșcolarii/elevii, se introduce obligativitatea unei comunicări empatică, non-violente, aceea a adoptării unui comportament/limbaj lipsit de etichete/umilitor.

(3) La începutul fiecărui an școlar, instituțiile de învățământ au responsabilitatea de a-și întocmi propriile strategii și planuri de asigurare și menținere a unui climat școlar adecvat educației de calitate, condiție esențială pentru prevenirea și combaterea bullyingului.

(4) Implementarea planului antibullying, la nivelul fiecărei unități școlare, cuprinde:

a) activități de informare și conștientizare asupra fenomenului de bullying pentru personalul școlii, copii și părinți;

b) măsuri de comunicare și informare internă, la nivelul unității de învățământ, cu privire la procedurile de prevenire, identificare, raportare și intervenție a situațiilor de bullying în spațiul școlar;

c) proceduri de intervenție în situațiile de violență psihologică - bullying;

d) responsabilizarea cadrelor didactice în scopul intervenției imediate în cazurile de bullying semnalate sau identificate;

e) organizarea unor activități, precum concursuri, teatru forum ș.a., în scopul încurajării respectării valorilor și misiunii declarate a școlii, participarea la identificarea, medierea sau raportarea situațiilor de bullying;

f) atragerea părinților în participarea la dezbateri și sesiuni de informare cu privire la bullying;

g) activități de măsurare a impactului acțiunilor cuprinse în planul antibullying și a eficienței grupului de acțiune;

h) orice alt tip de activitate care are scopul de a preveni bullyingul.

Art. 3. -

(1) Personalul didactic care interacționează cu preșcolarii/elevii participă la cursuri, seminare, programe de dezvoltare personală privind gestionarea emoțiilor/deprinderea abilităților de comunicare nonviolentă/cunoașterea tipurilor comportamentale ale copilului în diferitele sale etape de dezvoltare/identificarea și aplicarea de practici și modalități sigure și utile de prevenire și răspuns la bullying.

(2) Formarea personalului specializat se va face prin includerea tematicii bullyingului în programele de formare psihopedagogică a viitoarelor cadre didactice și prin programele de formare continuă organizate de universități, casele corpurilor didactice, ONG-uri și alte instituții specializate.

(3) Prin programele de formare continuă se urmărește și modul de relaționare a cadrelor didactice, a profesorilor/consilierii școlari din unitățile de învățământ cu preșcolarii/elevii-victime, martorii, sau preșcolarii/elevii cu un comportament agresiv, aflați în proces de reabilitare terapeutică sub îndrumarea unui specialist din instituții publice sau entități private certificate în acest sens și cu părinții acestora.

(4) Cadrele didactice pot participa la activități de formare în domeniul prevenirii, identificării și combaterii violenței psihologice - bullying, ca formă a violenței manifestate în mediul școlar, prin programe de dezvoltare profesională, furnizate de casele corpului didactic, prin programe finanțate din fonduri structurale, prin programe de tip Erasmus+ și e-Twinning, prin programe de conversie profesională, furnizate de universități, precum și prin alte tipuri de activități de formare continuă.

(5) Inspectoratul școlar, prin casele corpului didactic, asigură accesul personalului didactic/didactic auxiliar la activități de formare continuă, în domeniul prevenirii, identificării și combaterii bullyingului, ca formă a

violentei manifestate în mediul școlar, precum și monitorizarea, la nivel județean, a programelor/activităților de organizare în vederea creării a unui mediu școlar sigur.

Art. 4. -

(1) Pentru prevenirea consecințelor pe termen lung a bullyingului/cyberbullyingului, unitatea de învățământ trebuie să aibă posibilitatea consultării prompte a unei persoane specializate în psihologia clinică a copilului sau a psihiatriei pediatrice, în cazul în care există suspiciunea că un copil este victimă.

(2) În vederea instrumentării adecvate a acestor situații, cadrelor didactice li se alătură atât specialiști în asistență socială din cadrul autorităților publice locale și județene, cât și alți specialiști care vor fi solicitați în situația în care acest lucru se impune.

(3) Semnele evocatoare de violență asupra unui copil și simptomele care pot fi observate de către un profesionist avizat și care pot ridica un semnal de alarmă, mai ales când nu pot fi explicate sau justificate de către copil și de către părinții săi/persoana de îngrijire/reprezentantul legal, pot fi:

a) dificultăți de concentrare;

b) scăderea randamentului școlar, absenteism/abandon școlar;

c) neglijență în îndeplinirea sarcinilor și incapacitate de a respecta un program impus;

d) tulburări de comportament, de tipul: apatie, iritabilitate, impulsivitate, agresivitate, minciună, fuga de acasă, furtul, consumul de alcool, de droguri, fără a se limita la acestea;

e) tulburări de somn, de tipul: insomnii, somnolență, somn agitat, coșmaruri;

f) tulburări de alimentație, de tipul: anorexie, bulimie;

g) autostigmatizare, autoculpabilizare;

h) ticuri, de tipul: clipit, rosul unghiilor;

i) enurezis, encoprezis;

j) dificultăți în relaționare și comunicare;

k) stări depresive, uneori cu tentative de suicid;

l) persistența unor senzații olfactive sau cutanate obsedante;

m) modificarea rapidă a dispoziției afective;

n) comportament sexual inadecvat vârstei;

o) prezența unei sarcini nedorite;

p) vânătăi, leziuni, arsuri, hemoragii, fracturi și altele;

q) teama incontrollabilă de persoane de sex masculin, în cazul fetelor.

(4) Cadrul didactic/profesorul consilier școlar din unitatea de învățământ care a identificat situația de bullying sau cyberbullying asupra copilului are responsabilitatea de a iniția intervenția în reabilitarea victimei. În raport cu fiecare situație de violență asupra preșcolarului/elevului, se va semnala, conform legii, la direcția generală de asistență socială și protecția copilului de la nivel județean, iar pentru sprijin imediat, la serviciul public de asistență socială de la nivelul comunității; continuarea verificărilor, confirmarea cazului și implementarea obiectivelor planului de reabilitare vor fi realizate ulterior.

(5) Grupul de inițiativă de la nivelul fiecărei unități de învățământ este coordonat de către directorul unității sau, prin delegare, de personal specializat, precum: cadrul didactic, profesorul consilier școlar, alți specialiști

din unitatea de învățământ care inițiază și derulează programe de prevenire a bullyingului, împreună cu parteneri de la nivelul comunității, ONG-uri, poliția, autorități locale.

Art. 5. -

Cadrele didactice din unitățile de învățământ au în vedere:

- a)** identificarea timpurie a elevilor vulnerabili la acțiuni de tip bullying;
- b)** identificarea timpurie a elevilor cu risc de dezvoltare a comportamentelor agresive, a elevilor cu potențial violent și a cauzelor care pot determina manifestări de tip bullying;
- c)** valorificarea intereselor, aptitudinilor și a capacității elevilor, prin diferite activități școlare și extrașcolare, pentru a preveni manifestări problematice de tip bullying;
- d)** implicarea consiliului școlar al elevilor în proiectarea și derularea de activități de prevenire și reducere a manifestărilor de tip bullying;
- e)** colaborarea cu părinții și, după caz, cu asociația părinților din unitatea de învățământ și informarea părinților cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii acțiunilor de tip bullying și ameliorării relațiilor părinți-copii și copii-copii, prin consiliere psihologică, psihoterapie, mediere, cu implicarea în astfel de activități a personalului specializat, din școală sau de colaboratori psihologi;
- f)** colaborarea unității de învățământ cu părinții elevilor cu potențial comportament agresiv, implicați în acțiuni de tip bullying, pentru a găsi și aplica soluții pentru prevenirea bullyingului;
- g)** identificarea unor părinți-resursă care să se implice în activitățile de prevenire;
- h)** inițierea unor programe destinate părinților, centrate pe conștientizarea, informarea și formarea cu privire la dificultățile de adaptare a copiilor la mediul școlar și la diferite aspecte ale acțiunilor de tip bullying, forme, cauze, modalități de prevenire, parteneri;
- i)** semnalarea către autoritățile competente a cazurilor de familii cu un comportament abuziv față de copii;
- j)** colaborarea unităților de învățământ cu autorități și instituții cu responsabilități în prevenirea și combaterea violenței asupra copilului, inclusiv a violenței psihologice - bullying, precum Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adoptii, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui județ și sector al municipiului București, poliție și organizații neguvernamentale;
- k)** includerea, pe agenda întâlnirilor organizate la nivelul unităților de învățământ, în cadrul consiliului de administrație, consiliului profesoral, consiliului școlar al elevilor, comitetului de părinți sau asociațiilor de părinți, a unor teme legate de acțiunile de tip bullying și cyberbullying, care să aibă ca scop conștientizarea dimensiunii fenomenului și analiza formelor, a actorilor și a cauzelor situațiilor de la nivelul instituției respective;
- l)** inițierea de programe care să răspundă unor situații specifice unității de învățământ respective, identificarea riscurilor, în contextul concret al școlii, care pot genera situații de violență psihologică - bullying, cu implicarea activă a elevilor ca actori și ca parteneri-cheie;
- m)** constituirea, la nivelul unității de învățământ, a unor structuri cu rol de mediere, care să contribuie la identificarea surselor de conflict. Aceste structuri/grupuri de inițiativă ar trebui să fie formate dintr-un nucleu de elevi, cadre didactice și părinți;
- n)** dezbateră, în timpul orelor de consiliere și dirigenție, a situațiilor de tip bullying și cyberbullying petrecute în școală și încurajarea exprimării opiniei elevilor privind aceste situații și posibile căi de soluționare, precum și încurajarea elevilor de a participa activ la toate deciziile care îi privesc;
- o)** valorificarea temelor relevante pentru problematica bullyingului și a cyberbullyingului, care se regăsesc în curriculumul diferitelor discipline școlare, cuprinzând drepturile și îndatoririle individului, libertate și

normă/regulă de comportament, empatia, decizia și consecințele deciziei, abilitățile sociale, fără a se limita la acestea, prin utilizarea unor strategii activ-participative, studiu de caz, joc de rol, analiză critică a mesajelor audiovizuale de tip bullying și cyberbullying, problematizare și altele, care să conducă la conștientizarea și dezvoltarea unei atitudini critice a elevilor față de problematica bullyingului;

p) derularea unor programe și activități extrașcolare pe tema combaterii bullyingului: jocuri, concursuri, expoziții tematice, întâlniri cu specialiști care să prezinte în mod interactiv teme legate de bullying și cyberbullying, la care să participe elevi, cadre didactice și părinți;

q) inițierea unor programe de sensibilizare a comunității privind fenomenul de bullying școlar, cu aportul tuturor actorilor sociali;

r) implicarea cadrelor didactice în campanii și programe în domeniu, aflate în derulare la nivel național.

Art. 6. -

Se organizează programe de informare a elevilor și a cadrelor didactice, prin seminare, conferințe, sesiuni de formare, online și offline, privind modalitățile adecvate de gestionare a unor situații concrete de bullying și cyberbullying, centrate pe dezvoltarea abilităților de inteligență emoțională: încrederea în sine, controlul emoțiilor, comunicarea pozitivă, principii de relaționare cu cei din jur, aplanarea conflictelor, empatia, luarea de poziție, încurajarea și protejarea victimei, descurajarea agresorului.

ANEXA Nr. 2 la normele metodologice

COMBATEREA

bullyingului și a cyberbullyingului în unitățile de învățământ prin intervenție integrată, prin identificare și semnalare

Art. 1. -

(1) Orice situație de violență psihologică - bullying sau suspiciune de violență psihologică - bullying face obiectul unei sesizări din partea oricărei persoane care se află în anturajul preșcolarului/elevului, respectiv părintele, un membru al familiei, un alt copil sau un adult sau de către victima însăși, către un cadru didactic de referință din unitatea de învățământ: educator/învățător/diriginte/profesor/consilier școlar/director sau personal auxiliar.

(2) Orice preșcolar/elev care are suspiciuni privind o situație de violență psihologică - bullying asupra unui coleg are obligația de a sesiza un cadru didactic de referință din unitatea de învățământ: educator/învățător/diriginte/profesor/consilier școlar/director/altă persoană din școală.

(3) Cadrul didactic/Personalul auxiliar din unitatea școlară sesizat cu situația de bullying este obligat să informeze de îndată directorul unității de învățământ, care are obligația de a convoca, pentru analiza situației, persoanele cu competențe în problematica violenței, inclusiv a bullyingului.

(4) În situația în care, în cadrul unității de învățământ, nu este disponibilă sau nu există o persoană cu competențe în problematica violenței, inclusiv a bullyingului, responsabilitatea îi revine cadrului didactic care a fost sesizat, profesorului, consilierul școlar și directorului.

Art. 2. -

Combaterea violenței psihologice - bullying, ca oricare altă formă de violență asupra copilului în unitatea de învățământ, se realizează de către fiecare unitate de învățământ în parte și în parteneriat cu alte autorități și instituții publice și/sau organizații neguvernamentale cu activități în domeniu, conform reglementărilor în vigoare, prin;

a) identificarea situațiilor de bullying;

b) semnalarea suspiciunilor sau a situațiilor identificate de bullying;

c) colaborarea proactivă a persoanelor responsabile din unitatea de învățământ în echipa multidisciplinară constituită pe caz pentru soluționarea acestuia;

d) analiza și soluționarea cazului;

e) luarea măsurilor de prevenire a reiterării cazurilor de violență psihologică - bullying împotriva aceleiași victime/asupra altor victime.

Art. 3. -

(1) Identificarea situațiilor de bullying sau cyberbullying asupra preșcolarului/elevului în unitățile de învățământ se realizează de către cadrele didactice care interacționează direct cu preșcolarul/elevul, pe baza propriilor evaluări și a completării unui formular de risc, prevăzut în anexa nr. 1, care face parte integrantă din prezenta anexă.

(2) În situația confirmării situației de bullying, rezultatul este comunicat conducerii unității de învățământ, comisiei și părinților/reprezentantului legal al preșcolarului/elevului-victimă și al elevului ce manifestă un comportament agresiv.

(3) Dacă situația sesizată nu a fost identificată ca bullying, dar se constată urmări fizice/emoționale asupra preșcolarului/elevului, se anunță imediat atât părintele/reprezentantul legal al preșcolarului/elevului-victimă, cât și Direcția generală de asistență socială și protecția copilului (DGASPC), poliția, Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare, după caz.

(4) După semnalarea situației de violență psihologică - bullying, cadrele didactice sunt integrate în echipa multidisciplinară în procesul de management al cazului, de readaptare fizică, psihologică și de reintegrare socială a preșcolarului/elevului-victimă, a preșcolarului/elevului martor, precum și a preșcolarului/elevului cu comportament agresiv.

Art. 4. -

(1) Semnalarea situației de violență psihologică - bullying este procesul prin care o situație de violență asupra unui copil este adusă la cunoștința autorităților în drept de către cadrele didactice din unitatea de învățământ, DGASPC, Serviciul public de asistență socială/Direcția de asistență socială, abilitate să ia măsuri în interesul preșcolarului/elevului-victimă, martor sau preșcolarului/elevului cu comportament agresiv și a asigura/facilita accesul acestuia la servicii specializate în vederea reabilitării;

(2) Semnalarea suspiciunii sau a oricăror forme de violență, inclusiv a violenței psihologice - bullying se realizează de către cadrele didactice/directorul unității de învățământ, prin completarea și transmiterea către DGASPC a fișei pentru semnalarea obligatorie a situației de violență asupra copilului, prevăzută în anexa nr. 2, care face parte integrantă din prezenta anexă.

Art. 5. -

În scopul conștientizării dimensiunii fenomenului violenței psihologice - bullying, al identificării unor metode practice și adecvate de reducere a acestuia, precum și a unor metode de dezvoltare a comportamentelor nonviolente în școală, aceste teme sunt discutate în consiliul de administrație, consiliul profesoral, consiliul școlar al elevilor, comitetul de părinți, asociațiile de părinți.

ANEXA Nr. 1 la anexa nr. 2

FIȘA DE IDENTIFICARE

a violenței psihologice - bullying în mediul școlar

Se iau în considerare și răspunsurile martorilor sau propriile observații. De multe ori, copilul victimă neagă bullyingul de teama repercusiunilor sau că va fi în continuare respins.

Nr. crt.	Acțiunea de bullying	Niciodată	Rar (1-2 ori pe lună)	1-2 ori pe săptămână	De mai multe ori pe săptămână	Acțiune făcută de alt elev	Acțiune făcută de profesor
Bullying relațional							
	Îmi pun porecle.						
	Pleacă atunci când ajung lângă grupul lor.						
	Mă înjură.						
	Mă tachinează.						
	Îmi spun că sunt prost.						
	Mă jignesc și îmi spun cuvinte urâte.						
	Mă umilesc și râd de mine.						
	Mă învinovățesc pentru lucruri pe care nu le-am făcut.						
	Vorbesc urât despre mine.						
	Râd de familia mea.						
	Mă tachinează și râd de mine când răspund în clasă.						
	Fac glume pe seama mea.						
	Fac glume pe seama notelor mele.						
Bullying fizic							
	Mă împing sau trag de mine.						
	Îmi distrug lucrurile.						
	Calcă pe mine intenționat.						
	Dau cu pumnul sau mă pălmuiesc.						

Mă îmbrâncesc în mod intenționat.						
Mă lovesc.						
Aruncă în mine cu obiecte.						
Nu mă lasă să trec.						
Îmi iau, ascund sau aruncă pe jos lucrurile.						
Fac lupte cu mine ca să îmi arate că sunt mai puternici.						
Fură de la mine (bani, mâncare).						
Trag scaunul de sub mine.						
Mă amenință că mă bat sau îmi fac rău dacă nu fac ce vor ei.						
Cyberbullying						
Postează comentarii negative și răutăcioase la pozele, postările sau statusurile mele pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online.						
Răspândesc zvonuri despre mine prin mesaje.						
Îmi trimit poze cu un conținut sexual pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online.						

Mă sună în mod repetat.						
Postează sau trimit poze stânjenitoare sau comentarii despre mine pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online.						
Postează mesajele mele private.						
Mă amenință sau mă hărțuiesc la telefon și pe rețelele de socializare.						
Trimit mesaje răutăcioase pe e-mail, telefon sau rețelele de socializare.						
Fac grupuri separate unde vorbesc despre mine.						
Fac poze cu mesajele mele și le trimit altora sau le postează cu scopul de a mă răni.						
Scriu și spun altora despre lucrurile stânjenitoare pe care le-am făcut sau care mi s-au întâmplat.						
Postează filmulețe stânjenitoare cu mine pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online.						
Fac poze la mesajele mele private și le postează pe internet.						

Îmi trimit mesaje anonime răutăcioase și cu amenințări pe telefon, internet sau alte mijloace de comunicare.						
Îmi spun sau cer lucruri sexuale în grupurile de chat.						
Bullying bazat pe diferențe de rasă, cultură, religie, sexualitate						
Râd sau mă tachinează cu privire la credințele sau practicile mele religioase.						
Râd de înfățișarea mea.						
Râd de stilul meu de viață (ce mănânc etc.).						
Fac comentarii rasiste despre mine.						
Mă batjocoresc pe internet, pentru că sunt diferit.						
Râd de locuința, de cartierul, de orașul meu.						
Mă tachinează din cauza accentului meu.						
Râd de tradițiile familiei mele.						
Mă exclud din cauza culorii pielii mele.						
Fac comentarii răutăcioase despre hainele mele.						
Râd de trăsăturile corpului meu (ochi, gură, nas, picioare etc.).						

Spun lucruri răutăcioase despre etnia mea.						
Gradul de afectare						
	Deloc	Puțin	Mult	Foarte mult		
Cât de afectat te simți?						

ANEXA Nr. 2 la anexa nr. 2

FIȘA DE SEMNALARE

Unitatea de învățământ care semnalează

Nr. înregistrare/data

I. Date generale despre copil:

Nume, prenume, poreclă

Sex: M/F

CNP

II. Numele și prenumele părinților/reprezentantului legal:

mamă

tată

reprezentant legal

III. Domiciliul declarat al copilului: str. nr., bl., sc., et.
 .., ap., localitatea, județul/sectorul

IV. Data/Intervalul de timp la care s-a produs abuzul asupra copilului

V. Locul/Adresa unde s-a produs abuzul. Descriere succintă a situației

VI. Suspiciune/Situație de violență asupra copilului, inclusiv violență psihologică - bullying asupra copilului

Se pot alege mai multe variante de răspuns.

Nr. crt.	Tipul de violență/abuz	Bifați dacă da
1.	Abuz fizic	
2.	Abuz sexual	
3.	Abuz psihologic/Abuz emoțional	
4.	Neglijare	
5.	Altele (specificați)	

VII. Alte informații relevante

Numele și prenumele persoanei care a completat fișa

Semnătura

Data și ora completării

Coordonate (telefon, fax, e-mail)

Director,

Numele și prenumele

Semnătură

Coordonate (telefon, fax, e-mail)

ANEXA Nr. 3 la normele metodologice

CREAREA ȘI FUNCȚIONAREA

grupului de acțiune antibullying în unitățile de învățământ preuniversitar

Art. 1. -

La începutul fiecărui an școlar, învățătorii și profesorii diriginți organizează, cu sprijinul profesorului consilier școlar și cu participarea elevilor și a părinților, dezbateri pe tema violenței psihologice - bullying și informează cu privire la inițierea unui grup de acțiune antibullying ori la modificarea sau confirmarea componenței grupului creat în anii anteriori.

Art. 2. -

În cazul structurilor arondate, în funcție de nevoile și de particularitățile locale, pot fi create grupuri de acțiune antibullying separate, care vor funcționa sub coordonarea grupului antibullying al unității de învățământ cu personalitate juridică la care acestea sunt arondate.

Art. 3. -

Propunerile ori candidaturile pentru calitatea de membru al grupului de acțiune antibullying se supun spre dezbateri și aprobare structurilor reprezentative ale școlii, cu respectarea principiilor și procedurilor prevăzute în regulamentul de ordine interioară, după cum urmează:

a) consiliul profesoral face propunerile de membri din rândul cadrelor didactice;

b) consiliul reprezentativ al părinților numește prin vot, pe baza propunerilor primite din partea comitetelor de părinți, 2 părinți și, respectiv, 2 supleanți;

c) consiliul elevilor numește, ținând seama de propunerile colectivelor claselor, prin vot, 2 sau mai mulți elevi cu vârsta de cel puțin 12 ani.

Art. 4. -

Consiliul elevilor numește dintre membrii săi 2 sau mai mulți "ambasadori antibullying" și poate organiza echipe antibullying la nivelul claselor de elevi cu rol de informare privind:

a) creșterea gradului de conștientizare în rândul elevilor;

b) identificarea situațiilor de bullying;

c) importanța medierii conflictelor lipsite de pericol, care pot agrava relațiile între elevi și care pot conduce la acte grave de violență;

d) încurajarea elevilor, în special a martorilor, de a adopta strategii de susținere a victimelor actelor de bullying;

e) responsabilizarea elevilor de a raporta actele de violență psihologică către orice cadru didactic ori către grupul de acțiune antibullying;

f) promovarea activităților grupului de acțiune antibullying din școală.

Art. 5. -

După primirea propunerilor de membri ai grupului de acțiune antibullying, consiliul de administrație al unității de învățământ stabilește componența acestuia și face cunoscută decizia sa de înființare a noii structuri învățătorilor, profesorilor diriginți și structurilor reprezentative ale elevilor și părinților.

Art. 6. -

Consiliul de administrație poate invita să facă parte din grupul antibullying reprezentanți ai instituțiilor din domeniul educației și protecției drepturilor copilului și ai organizațiilor neguvernamentale cu activități și expertiză în domeniul protecției drepturilor copilului.

Art. 7. -

Grupul de acțiune antibullying se întrunește lunar sau ori de câte ori consideră necesar, conținutul și rezultatul întâlnirilor fiind consemnate într-un raport și aduse la cunoștința conducerii unității de învățământ.

Art. 8. -

Grupul de acțiune antibullying are următoarele atribuții:

a) aplică legislația în vigoare cu privire la prevenirea, identificarea și raportarea situațiilor de violență asupra copilului și de violență în familie și propune conducerii unității de învățământ sesizarea autorităților competente în cazul comiterii unor acte de violență psihologică - bullying sau a altor acte de violență gravă comise în unitatea de învățământ;

b) întocmește și implementează planul antibullying al unității de învățământ;

c) întocmește codul antibullying al școlii, care, pe lângă aspectele normative și descrierea valorilor de respect, toleranță, curaj și grijă, asumate și revendicate de școală, va include și măsurile educative ori disciplinare ce pot fi aplicate în situațiile de bullying și responsabilitățile elevilor, ale cadrelor didactice și ale părinților;

d) primește sesizări, în scris ori verbale, din partea cadrelor didactice, a elevilor, părinților sau a personalului auxiliar cu privire la situațiile de bullying identificate și procedează imediat la investigarea lor, astfel încât procesul de evaluare și stabilire a gravității faptelor să nu dureze mai mult de 48 de ore;

e) colaborează cu învățătorii și profesorii diriginți pentru soluționarea problemelor raportate și adoptarea măsurilor adecvate protecției victimei și corectării comportamentelor de bullying ale autorului;

f) asigură protecția elevilor care au raportat situațiile de bullying împotriva oricărei forme de discriminare ori răzbunare din partea elevilor ori a cadrelor didactice;

g) aplică în activitatea sa formularele, chestionarele, recomandările, regulile de investigație, intervenție și monitorizare a cazurilor de bullying/cyberbullying din ghidurile specifice întocmite de Ministerul Educației și Cercetării;

h) realizează materiale de informare și le distribuie, direct ori online, atât elevilor și cadrelor didactice, cât și părinților și membrilor personalului nedidactic;

i) ia legătura cu familiile victimelor și ale autorilor, în vederea gestionării situațiilor de bullying, actelor de bullying/cyberbullying;

j) derulează programe de informare cu elevii, părinții și cadrele didactice, prin colaborare cu comisiile pentru prevenirea și eliminarea violenței, cu alte structuri interne ale școlii ori cu specialiști ai organizațiilor neguvernamentale, pentru cunoașterea caracteristicilor fenomenului de bullying și a riscurilor la care sunt

supuși elevii, pentru încurajarea implicării lor în promovarea și respectarea codului antibullying al școlii, precum și pentru prezentarea rolului grupului de acțiune antibullying;

k) organizează și coordonează, cu sprijinul cadrelor didactice și al reprezentanților elevilor și părinților, sistemul de raportare al școlii cu privire la actele de bullying între elevi, cu respectarea principiilor anonimității și al confidențialității;

l) anual, evaluează, cu participarea elevilor, dimensiunea fenomenului de bullying în școală și eficiența intervențiilor grupului de acțiune antibullying;

m) participă la evaluarea și îmbunătățirea climatului școlar, la promovarea valorilor școlii și la organizarea de acțiuni în vederea creșterii gradului de coeziune între elevi și a comunicării pozitive între aceștia și cadrele didactice;

n) colaborează cu responsabilul pentru proiecte și programe educative școlare și extrașcolare, în vederea organizării de activități extrașcolare, dezbateri ori evenimente speciale de conștientizare a problematicii bullyingului/cyberbullyingului, în cadrul școlii ori în comunitate, atât pentru elevi, cât și pentru întreg personalul didactic ori nedidactic al școlii;

o) organizează în școli sesiuni de informare/dezbatere cu privire la responsabilitățile parentale în reducerea situațiilor de bullying;

p) pregătește și coordonează elevii numiți de către consiliile școlare ca "ambasadori antibullying";

q) participă la întâlniri cu alte grupuri de acțiune antibullying, la evenimente și campanii organizate în acest domeniu și utilizează resursele online avizate de Ministerul Educației și Cercetării (cum ar fi portalul www.scolifarabullying.ro și www.oradenet.ro);

r) îndeplinește orice altă activitate antibullying cerută de conducere ori de consiliul de administrație al unității școlare.

Art. 9. -

În cazul confirmării actelor de bullying și în funcție de severitatea lor, măsurile pe care grupul de acțiune antibullying le poate propune conducerii unității de învățământ, cu evitarea, pe cât posibil, a mutării disciplinare la o altă clasă și a măsurii de exmatriculare, sunt:

a) conștientizarea aspectelor negative ale comportamentului raportat și adoptarea unei atitudini corecte față de victimă;

b) medierea conflictului și împăcarea;

c) evaluarea psihologică pentru elevii implicați în actele de bullying/cyberbullying;

d) consilierea psihologică de specialitate, dacă este cazul;

e) implicarea victimelor, agresorilor și martorilor în activități educative specifice, cu participarea acestora în roluri menite să stimuleze comunicarea pozitivă, atitudinile și comportamentele pro sociale și empatică între aceștia și în relația lor cu ceilalți colegi;

f) aplicarea unor practici restaurative și soluții de remediere în cazul pierderii ori distrugerii de obiecte sau de împăcare;

g) implicarea necondiționată a părinților în soluționarea situației de bullying și prevenirea repetării comportamentelor agresive (întâlniri între părinți moderate de directorul unității școlare, unul dintre membrii grupului de acțiune antibullying ori de consilierul școlar, monitorizarea comportamentelor copiilor lor, transmiterea de feedback etc.);

h) aplicarea măsurilor prevăzute de statutul elevilor și de regulamentul de ordine interioară;

i) sesizarea organelor de poliție, a serviciilor de asistență socială ori SMURD.

Art. 10. -

Cadrele didactice desemnate să devină persoane de referință antibullying vor beneficia de formare în domeniu, cu sprijinul caselor corpului didactic, al centrelor de resurse și asistență psihopedagogică și al organizațiilor neguvernamentale active, acreditate să desfășoare cursuri de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar, acreditate de către Ministerul Educației și Cercetării.

Art. 11. -

În activitatea lor, cadrele didactice membre în grupul de acțiune antibullying vor organiza scurte activități de informare la orele de dirigenție ale claselor din unitatea de învățământ, în vederea prezentării grupului de acțiune antibullying și a încurajării comportamentelor pozitive ale elevilor.

Art. 12. -

Ca membru al grupului de acțiune antibullying, profesorul consilier școlar, prin cabinetele școlare/interșcolare de asistență psihopedagogică, asigură:

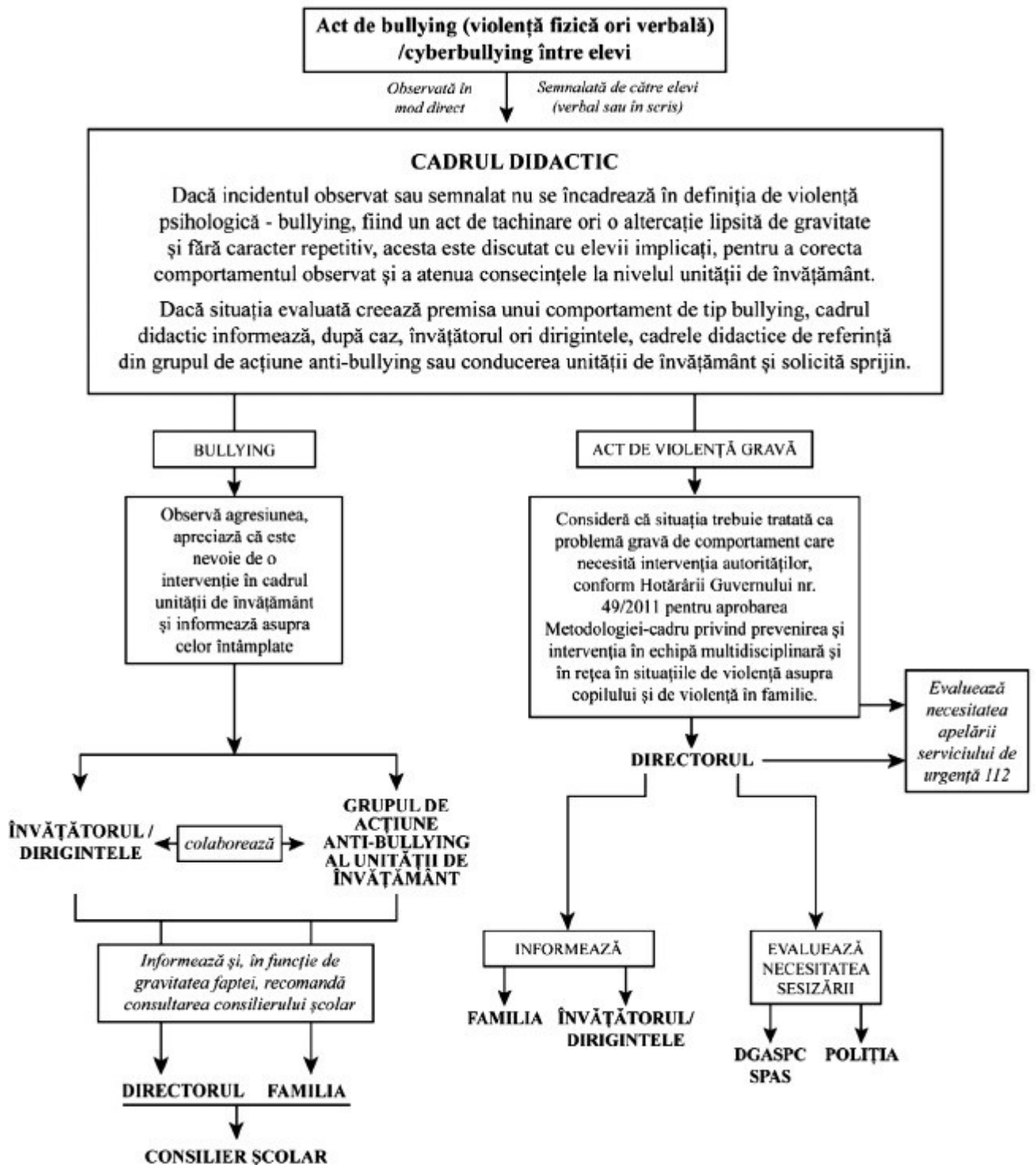
- a)** evaluarea inițială cu privire la situația de bullying și medierea conflictelor de tip bullying/cyberbullying, iar, dacă se impune, evaluarea psihologică a elevilor implicați în situațiile de bullying (victime și autori) și consilierea lor individuală, de grup și familială;
- b)** formularea de recomandări, dacă este cazul, pentru părinți de a solicita sprijinul organelor de poliție, al serviciilor de asistență socială, al serviciilor psihomedicale sau psihiatrice;
- c)** comunicarea cu învățătorii, diriginții și părinții victimelor actelor de bullying/cyberbullying, în vederea monitorizării comportamentului lor și a interacțiunii cu autorii agresiunilor ori cu alți elevi;
- d)** intervenții psihopedagogice adecvate pentru autorii actelor de bullying în adoptarea comportamentelor pozitive față de colegii lor și față de cadrele didactice;
- e)** verificarea caracterului adecvat și a relevanței materialelor și acțiunilor de informare destinate elevilor;
- f)** coordonarea evaluării climatului școlar și a măsurilor de îmbunătățire a acestuia.

Art. 13. -

Alte atribuții ale grupului de acțiune antibullying și reguli specifice ale investigațiilor, intervențiilor, măsurilor disciplinare în situațiile de bullying vor fi introduse în ghidurile și manualele subsecvente acestor norme metodologice.

INFOGRAFICUL - INSTRUMENT PENTRU ÎNVĂȚARE

Intervenția cadrelor didactice în situațiile de bullying din unități de învățământ*)

*) Conform modelului de intervenție propus de Organizația Salvați Copiii și aplicat în 30 de școli și licee din Târgoviște și București, în perioada 2018-2020.

v Legea nr. 76/2020 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/2020 privind întărirea capacității administrative a sistemului sanitar, publicată în Monitorul Oficial cu numărul 493 din data de 10 iunie 2020.

→ **Se aprobă** Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40 din 2 aprilie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 3 aprilie 2020, cu următoarele modificări:

→1. La articolul 2, alineatele (1), (2) și (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"

Art. 2. -

(1) Rezidenții aflați în ultimul an de pregătire care au finalizat stagiul de rezidențiat pe perioada stării de urgență se reîncadrează cu salarizarea aferentă pe perioadă determinată, în condițiile legii, până la data de 31 octombrie 2020.

(2) Pentru rezidenții aflați în ultimul an de pregătire care urmează să finalizeze stagiul de rezidențiat pe perioada stării de urgență, contractele individuale de muncă pe perioadă determinată cu salarizarea aferentă se prelungesc, în condițiile legii, până la data de 31 octombrie 2020.

.....

(4) De prevederile alin. (1)-(3) beneficiază și rezidenții care au finalizat stagiul de rezidențiat în 2020 până la decretarea stării de urgență, precum și rezidenții care finalizează stagiul de rezidențiat după încetarea stării de urgență, până la data de 31 octombrie 2020."

2. La articolul 3, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

"

(2) Raporturile juridice încheiate potrivit prevederilor alin. (1) încetează de drept la încetarea situației de urgență, cu excepția raporturilor juridice încheiate pentru posturile de execuție vacante care încetează la finalizarea concursurilor pentru ocuparea acestor posturi și a raporturilor juridice încheiate pentru posturile de execuție suspendate pe perioada absenței titularului postului care încetează la revenirea titularului de post."

v Legea nr. 75/2020 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 42/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 110/2017 privind Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - IMM INVEST ROMÂNIA, precum și pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-19, publicată în Monitorul Oficial cu numărul 493 din data de 10 iunie 2020

→ **Se aprobă** Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 42/2020 cu următoarele modificări și completări:

1. La articolul I, înaintea punctului 1 se introduc două noi puncte, cu următorul cuprins:

"

- Titlul ordonanței de urgență se modifică și va avea următorul cuprins:

«

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ
privind Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie - IMM INVEST ROMÂNIA»

- La articolul 1, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

«

Art. 1. -

(1) *Se aprobă Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie - IMM INVEST ROMÂNIA, denumit în continuare program, care are ca obiectiv acordarea de facilități de garantare de către stat în mod transparent și nediscriminatoriu pentru creditele acordate întreprinderilor mici și mijlocii și întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, denumite în continuare beneficiari, de către instituțiile de credit. Caracteristicile creditelor garantate în cadrul programului se stabilesc prin normele metodologice de aplicare a prezentei ordonanțe de urgență.*

(2) *Programul prevăzut la alin. (1) este un program multianual transparent și nediscriminatoriu de încurajare și de stimulare a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie.»*"

2. La articolul I, după punctul 4 se introduc trei noi puncte, punctele 4¹-4³, cu următorul cuprins:

"

4¹. *La articolul 1, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:*

«

(4) *Plafonul anual al garanțiilor de stat care pot fi emise potrivit alin. (1) se stabilește prin lege, iar condițiile de acordare a garanțiilor de stat, precum și regulile de gestionare a plafoanelor anuale și garanțiilor se stabilesc prin norme metodologice de aplicare a prezentei ordonanțe de urgență.»*

4². La articolul 1, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alineatul (4¹), cu următorul cuprins:

«

(4¹) *Pentru anul 2020, plafonul total al garanțiilor care pot fi acordate în cadrul programului este de 30.000.000.000 lei.»*

4³. La articolul 2, litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«

a) *beneficiarul programului - operatorul economic care respectă prevederile prezentei ordonanțe de urgență, îndeplinește condițiile prevăzute de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, republicată, cu modificările ulterioare, sau Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2011 pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor de către întreprinzătorii debutanți în afaceri, aprobată cu modificări prin Legea nr. 301/2011, cu modificările și completările ulterioare, după caz, și îndeplinește condițiile de încadrare în categoria întreprinderilor mici și mijlocii prevăzute de Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, sau, după caz, îndeplinește condițiile de încadrare în categoria întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, inclusiv profesioniștii așa cum sunt reglementați de art. 3 alin. (2) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de formele de organizare a profesiilor liberale;»."*

3. La articolul I, după punctul 6 se introduce un nou punct, punctul 6¹, cu următorul cuprins:

"

6¹. *La articolul 2, după litera n) se introduce o nouă literă, litera o), cu următorul cuprins:*

«

o) întreprindere mică cu capitalizare de piață medie - întreprinderea care, împreună cu întreprinderile pe care le controlează și întreprinderea/întreprinderile care are/au controlul direct sau indirect asupra acesteia, are 250 de angajați sau mai mult, dar mai puțin de 500 de angajați și o cifră de afaceri anuală ce nu depășește 100 de milioane euro sau al cărei bilanț anual nu depășește 86 de milioane euro.»"

4. La articolul I punctul 7, literele c) și d) ale alineatului (1) al articolului 3 se modifică și vor avea următorul cuprins:

"

c) nu figurează cu credite restante, inclusiv pentru finanțările tip leasing, la data solicitării garanției de stat sau, dacă înregistrează restante, acestea sunt încadrate în categoriile A, B, C în baza de date a Centralei Riscului de Credit, denumită în continuare C.R.C.;

d) nu se află în interdicție de a emite cecuri la data aprobării creditului și nu figurează cu incidente majore cu bilete la ordin în ultimele 6 luni anterioare datei solicitării garanției de stat în baza de date a Centralei Incidentelor de Plăți, denumită în continuare C.I.P.;"

5. La articolul I, după punctul 7 se introduce un nou punct, punctul 7¹, cu următorul cuprins:

"

7¹. La articolul 3 alineatul (1), litera g) se modifică și va avea următorul cuprins:

«

g) sunt eligibile conform reglementărilor Băncii Naționale a României;»."

6. La articolul I punctul 9, alineatul (3) al articolului 3 se modifică și va avea următorul cuprins:

"

(3) Nu sunt eligibile pentru acordarea de garanții în cadrul programului întreprinderile mici și mijlocii din sectoarele/domeniile: intermediari financiare, cu excepția activităților auxiliare intermediarilor financiare, asigurări, cu excepția activităților agenților și brokerilor de asigurare, tranzacții imobiliare, cu excepția activităților de tranzacții imobiliare realizate de către agențiile imobiliare, activități de jocuri de noroc și pariuri, producție sau comercializare de armament, muniții, explozibili, tutun, alcool, substanțe aflate sub control național, plante, substanțe și preparate stupefiante și psihotrope, activități de închiriere și leasing, activități de investigare și protecție, cu excepția activității de protecție și gardă și activității de servicii privind sistemele de securizare."

7. Partea introductivă a articolului II se modifică și va avea următorul cuprins:

"

Art. II. -

În aplicarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 110/2017 privind Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie - IMM INVEST ROMÂNIA, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1029 din 27 decembrie 2017, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 209/2018, cu modificările și completările ulterioare, se aprobă Schema de ajutor de stat pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-19, cu următorul cuprins:"

8. La articolul II capitolul II paragraful II.2, după articolul 3 se introduce un nou articol, articolul 3¹, cu următorul cuprins:

"

Art. 3¹. -

Solicitantului trebuie să i se aducă la cunoștință decizia de acordare a creditului pentru realizarea de investiții și/sau unul sau mai multe credite/linii de credit pentru capital de lucru ca ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi sau sub formă de grant, în termen de 14 zile calendaristice de la depunerea solicitării de acordare a facilităților de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii."

9. La articolul II capitolul VII, alineatul (1) al articolului 8 se modifică și va avea următorul cuprins:

"

Art. 8. -

(1) *Monitorizarea și controlul întreprinderilor beneficiare în cadrul prezentei scheme de ajutor de stat se fac în mod transparent, nediscriminatoriu, prin publicarea lunară a înscrierilor și beneficiarilor schemei de ajutor de stat, pe site, de către FNGCIMM, cu respectarea reglementărilor aplicabile instituțiilor de credit și instituțiilor financiare nebancale pentru FNGCIMM."*

Art. II. -

(1) Eligibilitatea beneficiarului Programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie - IMM INVEST ROMÂNIA, așa cum acesta este definit în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2017, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 209/2018, cu modificările și completările ulterioare, nu este afectată în cazul în care acesta înregistrează incidente bancare cu privire la bilete la ordin și/sau cecuri executate începând cu data de 16 martie 2020, pe perioada stării de urgență, stării de alertă și o lună după încetarea acestora.

(2) Incidentele bancare prevăzute la alin. (1) vor fi radiate, în termen de 10 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, din Centrala Incidentelor de Plăți, sub condiția dovedirii, cu bună-credință, a eliberării instrumentelor de plată conform reglementărilor în vigoare și a prezentării certificatului pentru situație de urgență.

→În termen de 10 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 110/2017 privind Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - IMM INVEST ROMÂNIA, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 282/2020 se modifică și se completează conform modificărilor și completărilor aduse prin prezenta lege.

11 iunie 2020

✓ Hotărârea Guvernului nr. 430 din 27 mai 2020 privind aprobarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024, publicată în Monitorul Oficial cu numărul 494 din data de 11 iunie 2020

→Se aprobă **Strategia națională de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024**, denumită în continuare *Strategia*, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

→Strategia se aplică și în perioada postdetenție, raportat la persoanele care au executat o pedeapsă sau o măsură privativă de libertate.

→În aplicarea prevederilor prezentei strategii, instituțiile implicate au acces la baze de date și informații gestionate cu privire la persoanele private de libertate sau persoanele care au executat o pedeapsă sau o măsură privativă de libertate, în scopul asigurării unui flux informațional interinstituțional necesar creșterii eficienței intervenției recuperative și a șanselor de reintegrare socială.

→Se desemnează Administrația Națională a Penitenciarelor, instituțiile și autoritățile administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale, cu atribuții în domeniul facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate, să implementeze prevederile cuprinse în prezenta strategie. Instituțiile și autoritățile precitate implementează prevederile cuprinse în prezenta strategie corespunzător responsabilităților instituite în Planul național de implementare a Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.

→Se înființează Comitetul interministerial pentru coordonarea și implementarea prevederilor Strategiei, denumit în continuare Comitet, organism fără personalitate juridică.

→Rolul Comitetului este de a coordona implementarea și monitorizarea aplicării prevederilor Strategiei.

→Comitetul are următoarele atribuții:

a) coordonează și monitorizează aplicarea prevederilor Strategiei la nivelul instituțiilor și autorităților administrației publice centrale, precum și al autorităților administrației publice locale responsabile;

b) inițiază demersuri pentru mobilizarea resurselor necesare implementării prevederilor Strategiei;

c) asigură comunicarea interministerială, precum și armonizarea punctelor de vedere, în aplicarea prevederilor Strategiei;

d) formulează recomandări și propune măsuri către instituțiile și autoritățile administrațiilor publice centrale, precum și către autoritățile administrațiilor publice locale cu atribuții în domeniu, în vederea asigurării coerenței și eficientizării procesului de implementare a prevederilor Strategiei;

e) identifică și propune politicile publice generate de prezenta strategie;

f) hotărăște cu privire la constituirea grupurilor de lucru, formate din specialiști de la nivelul instituțiilor și autorităților administrației publice centrale, precum și ai autorităților administrațiilor publice locale responsabile, care pun la dispoziția Comitetului date și informații de interes în vederea fundamentării recomandărilor, măsurilor și propunerilor de politici publice formulate de către Comitet;

g) informează anual Guvernul privind stadiul de realizare a obiectivelor stabilite în Strategie, prin Raportul anual de monitorizare;

h) analizează și formulează propuneri privind revizuirea prezentei strategii, în baza Raportului anual de evaluare, elaborat de responsabilii desemnați prin regulamentul prevăzut la art. 8 alin. (2);

i) îndeplinește orice alte atribuții, în vederea îndeplinirii obiectivelor pentru care a fost constituit.

→Comitetul este format din câte un reprezentant, având funcție de conducere, cel puțin la nivel de director, din cadrul următoarelor instituții publice:

a) Ministerul Justiției;

b) Ministerul Muncii și Protecției Sociale;

c) Ministerul Educației și Cercetării;

d) Ministerul Afacerilor Interne;

e) Ministerul Sănătății;

f) Direcția Națională de Probațiune;

g) Administrația Națională a Penitenciarelor.

Președintele Comitetului este reprezentantul Ministerului Justiției. Pentru fiecare membru titular al Comitetului se desemnează câte un membru supleant. Președintele și membrii Comitetului sunt desemnați de către conducătorii instituțiilor prevăzute la alin. (1), prin ordin sau decizie, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

→ Comitetul se întrunește trimestrial sau ori de câte ori este necesar, la convocarea președintelui sau la solicitarea unui membru al acestuia. La lucrările Comitetului pot participa, în calitate de invitați, reprezentanți ai instituțiilor, ai autorităților administrației publice centrale, ai autorităților administrației publice locale, ai universităților sau ai organizațiilor neguvernamentale cu relevanță pentru problematica procesului de reintegrare socială, precum și alți specialiști.

→ Pentru realizarea atribuțiilor prevăzute la art. 5, Comitetul adoptă hotărâri. Hotărârile Comitetului se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți, în conformitate cu prevederile regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat prin hotărâre a acestuia, la prima întâlnire de lucru. Secretariatul tehnic al Comitetului este asigurat de către Administrația Națională a Penitenciarelor. Atribuțiile Secretariatului tehnic și procedurile de lucru ale Comitetului sunt stabilite prin regulamentul de organizare și funcționare prevăzut la alin. (2)

ANEXĂ:

STRATEGIE din 27 mai 2020 NAȚIONALĂ de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024

☐PARTEA 1: CUPRINS

1. DEFINIREA UNOR TERMENI ȘI EXPRESII

2. ABREVIERI PARTENERI INSTITUȚIONALI IMPLICAȚI ÎN IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

3. CONSIDERAȚII INTRODUCATIVE

4. CADRUL LEGAL

5. DEFINIREA PROBLEMEI

6. OBIECTIVE

7. VALORI ȘI PRINCIPII GENERALE

8. MONITORIZARE, EVALUARE, REVIZUIRE

9. IMPLICAȚII BUGETARE

10. IMPLICAȚII JURIDICE

11. INDICATORI

12. ETAPE ULTERIOARE INTRĂRII ÎN VIGOARE A STRATEGIEI, INSTITUȚII RESPONSABILE

13. PLAN NAȚIONAL DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI NAȚIONALE DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

☐PARTEA 2: STRATEGIA NAȚIONALĂ DE REINTEGRARE SOCIALĂ A PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE 2020-2024

☐CAPITOLUL 1: Definirea unor termeni și expresii

În sensul prezentei strategii, următorii termeni se definesc astfel:

a) persoane private de libertate - persoane sancționate cu măsura educativă a internării într-un centru educativ sau într-un centru de detenție, persoane condamnate la pedeapsa închisorii ori a detențiunii pe viață, persoane arestate preventiv;

b) proces de reintegrare socială - succesiune de demersuri educative, de asistență psihologică și asistență socială, care au ca finalitate reintegrarea socială a persoanelor private de libertate și care se realizează în două etape:

1. etapa executorie - debutează la încarcerare și se derulează pe perioada executării măsurii preventive/măsurii educative/pedepsei privative de libertate;

2. etapa postexecutorie - începe de la data liberării condiționate sau a liberării la termen, iar beneficiarii sunt persoanele din detenție puse în libertate, identificate cu nevoi de asistență în perioada postdetenție și care accesează serviciile corespondente de la nivel de comunitate;

c) infrastructură instituțională - ansamblu al elementelor ce constituie baza tehnico-materială de susținere a activităților instituțiilor și autorităților, cu relevanță pentru procesul de reintegrare socială;

d) parteneri instituționali - colaboratori implicați în procesul de reintegrare socială, de regulă, pe baza unor protocoale de colaborare sau a unor acorduri de parteneriat, după caz, instituții ale statului, organizații neguvernamentale, de drept public sau privat, mediul de afaceri;

e) loc de deținere - penitenciare cu regim de maximă siguranță, închis, semideschis sau deschis, penitenciare pentru tineri, penitenciare pentru femei, penitenciare-spital, centre educative, centre de detenție, centre de arestare preventivă și secții speciale de arestare preventivă din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, centre de reținere și arestare preventivă din subordinea Inspectoratului General al Poliției Române;

f) demersuri recuperative - demersuri educative, de asistență psihologică și asistență socială, individuale sau de grup, derulate în etapele succesive ale procesului de reintegrare socială;

g) program educativ, de asistență psihologică, de asistență socială - demers structurat, constituit din ansamblul activităților care utilizează metode și tehnici specifice fiecărui domeniu de intervenție, orientat spre compensarea nevoilor sau riscurilor identificate, în contextul facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate;

h) mediu de suport - structură socială (familie, grup, vecinătate, echipă, comunitate) din care fac parte persoanele private de libertate, structură aflată într-un sistem de relații afective, socioeconomice, politice, culturale cu alte structuri și rețele, în scopul optimizării rezultatelor propuse;

i) marginalizare socială - poziția socială periferică, de izolare a indivizilor sau grupurilor, cu acces limitat la resursele economice, politice, educaționale și comunicaționale ale colectivității (se manifestă prin absența unui minimum necesar al condițiilor de viață, din perspectiva nevoilor sociale).

CAPITOLUL 2: Abrevieri parteneri instituționali implicați în implementarea Strategiei

1. Ministere

MAI - Ministerul Afacerilor Interne

MEC - Ministerul Educației și Cercetării

MJ - Ministerul Justiției

MEEMA - Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri

MMPS - Ministerul Muncii și Protecției Sociale

MS - Ministerul Sănătății

☐**2. Autorități, instituții publice și persoane juridice**

ACoR - Asociația Comunelor din România

AMR - Asociația Municipiilor din România

ANA - Agenția Națională Antidrog

ANC - Autoritatea Națională pentru Calificări

ANITP - Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane

ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

ANP - Administrația Națională a Penitenciarelor

ANDPDCA - Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopție

AOR - Asociația Orașelor din România

BOR - Biserica Ortodoxă Română

CNDIPT - Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic

DGASPC - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului

DNP - Direcția Națională de Probațiune

IGPF - Inspectoratul General al Poliției de Frontieră

IGPR - Inspectoratul General al Poliției Române

SPAS - Serviciile publice de asistență socială, organizate în subordinea consiliilor județene, consiliilor locale ale sectoarelor Municipiului București și Consiliului General al Municipiului București, consiliilor locale ale municipiilor și orașelor, în aparatul de specialitate al primarului, după caz, conform art. 113 din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare

UNCJR - Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România

☐**CAPITOLUL 3: Considerații introductive**

☐**SECȚIUNEA 1:**

Raportul de monitorizare pentru anul 2018 al Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2015-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 389/2015, a fost elaborat sub forma unui memorandum, incluzând propunerea de continuare a activităților destinate reintegrării sociale a persoanelor private de libertate, printr-un nou proiect de hotărâre a Guvernului, cu valabilitate pentru ciclul strategic 2020-2024.

În acest context, în ședința Guvernului din data de 24 aprilie 2019 a fost aprobat memorandumul inițiat de Ministerul Justiției, implicit din perspectiva demersului de elaborare și înaintare, pe circuitul de avizare, a noului proiect de hotărâre a Guvernului. În consecință, proiectul de act normativ a fost inclus în Planul anual de lucru al Guvernului pentru anul 2019 și au fost întreprinse demersurile necesare finalizării acestuia, în parteneriat interinstituțional.

În elaborarea noului proiect de hotărâre a Guvernului au fost avute în vedere progresele înregistrate în anii 2015-2019, precum și activitățile parțial implementate, care se impun a fi continuate în perspectiva anilor viitori, astfel încât să fie atinși indicatorii de rezultat previzionați. Analiza de progres - care a fundamentat viitoarele direcții strategice de acțiune - s-a întemeiat pe concluziile evidențiate în cele trei rapoarte de monitorizare întocmite corespunzător implementării Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, în anii 2017, 2018 și 2019.

Pentru perioada 2020-2024, ținta strategică vizează reintegrarea funcțională a persoanelor private de libertate în mediul familial, în comunitate și pe piața muncii, prin consolidarea, optimizarea și dezvoltarea mecanismelor legale și procedurale necesare. În consecință, prin noul proiect de hotărâre a Guvernului sunt vizate:

- preluarea măsurilor care nu au fost finalizate în perioada 2015-2019, ca urmare a întârzierilor în implementare, survenite în perioada 2015-2017;
- conservarea, în conținutul Strategiei, a măsurilor îndeplinite, care au caracter periodic/continuu și care, în consecință, se impun a fi reluate/continuate periodic;
- dezvoltarea și particularizarea unor servicii de suport social, disponibile în plan local, destinate persoanelor revenite în comunitate, cu risc de marginalizare socială;
- introducerea unor măsuri noi ce se impun a fi realizate pentru ciclul strategic 2020-2024.

În ceea ce privește cadrul general de fundamentare a necesității continuării colaborării interinstituționale, pentru facilitarea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate, amintim că, potrivit datelor statistice furnizate de către Inspectoratul General al Poliției Române, pentru perioada 2014-2018, precizate inclusiv în memorandumul menționat, criminalitatea a înregistrat un trend descrescător. Anul 2018 a fost al șaptelea an consecutiv în care criminalitatea sesizată a scăzut la nivel național (-2,4% față de anul 2017), înregistrând cea mai mică valoare din ultimii 11 ani. Referitor la tipul faptelor săvârșite, în perioada 2014-2018 un trend descrescător a fost înregistrat pentru infracțiunile de tâlhărie și furt, în anul 2018 fiind înregistrată cea mai mică valoare din ultimii 11 ani, în scădere pentru al șaselea an consecutiv (-11,7% în primul caz, respectiv -4,8% în al doilea caz, față de anul 2017). Conform datelor înregistrate în statistica judiciară, din totalul de 32.304 persoane condamnate definitiv în anul 2018, în cazul a 1.374 s-a reținut starea de recidivă. Cele mai multe infracțiuni săvârșite de recidiviști sunt: furtul calificat (319), conducerea unui vehicul fără permis (184), furtul (153), tâlhăria calificată (76) și lovirea sau alte violențe (59).

Raportat la datele gestionate de Administrația Națională a Penitenciarelor, analiza statistică a informațiilor privind ponderea deținuților recidiviști în populația carcerală generală a indicat, în ultimii 10 ani, un trend relativ descendent, astfel: 44,82% (2009), 44,93% (2010), 45,87% (2011), 45,78% (2012), 45,78% (2013), 43,00% (2014), 40,33% (2015), 38,27% (2016), 38,37% (2017), 38,44% (2018), 38,43% (2019).

Coordonatele statistice privind diminuarea ponderii deținuților recidiviști în populația penitenciară, coroborate cu informațiile relevante pentru contextul național general, susțin continuarea politicilor publice promovate pentru scăderea infracționalității și creșterea gradului de siguranță comunitară, în rândul cărora se înscrie și implementarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate. Acest document își propune să fundamenteze și să consolideze abordarea sistematică și integrată transinstituțională, astfel încât persoanele private de libertate să beneficieze de suportul necesar procesului de reintegrare socială, în vederea prevenirii recidivei. Eficientizarea demersurilor dezvoltate prin Strategia 2015-2019, din perspectiva noului exercițiu strategic 2020-2024, este absolut necesară pentru determinarea unor schimbări pozitive, atât la nivelul individual al persoanei private de libertate, cât și la nivel comunitar (prin creșterea gradului de securitate socială).

Din perspectivă calitativă, analiza progreselor înregistrate pe parcursul implementării Strategiei, în perioada 2015-2019, a evidențiat consolidarea colaborării interinstituționale și creșterea interesului reprezentanților structurilor partenere, pentru implementarea activităților și diseminarea informațiilor privind obiectivele Strategiei, în plan intrainstituțional. Sensibilizarea structurilor publice, care au atribuții conexe reintegrării sociale a persoanelor private de libertate, cu privire la importanța exercitării rolului în raport cu această categorie de beneficiari, a constituit una dintre principalele pârgii de activare și funcționare a mecanismului interinstituțional integrat, urmărit prin promovarea și aplicarea documentului strategic, pentru perioada 2015-2019.

O altă direcție prioritară de acțiune, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 389/2015, a vizat mobilizarea autorităților publice locale în procesul de reintegrare socială a persoanelor care au fost sancționate penal. Astfel, s-a apreciat că dezvoltarea unor servicii de suport social, disponibile în plan local, aflate la îndemâna beneficiarilor direcți, persoane revenite în comunitate, este în măsură să contribuie la finalitatea demersurilor integrative, care vizează creșterea gradului de siguranță a comunității și prevenirea recidivei. În pofida eforturilor interinstituționale conjugate, experiența implementării Planului național de implementare a Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate și, în special, a Obiectivului strategic III - Facilitarea asistenței postdetenție la nivel sistemic a demonstrat că implicarea autorităților administrației publice locale în procesul de reintegrare socială rămâne un resort dificil de accesat și mobilizat.

Totodată, "peste o treime din localitățile rurale și 10 procente dintre orașele mici¹ nu dispun de servicii publice de asistență socială. Serviciile integrate, care includ servicii de protecție socială, ocupare, educație, sănătate și alte servicii publice (necesare pentru a oferi suport familiilor aflate în sărăcie), sunt extrem de rare. Există o fragmentare și o lipsă de coordonare accentuate în sectorul serviciilor specializate, mai ales în zonele rurale, în ceea ce privește acordarea de servicii populației adulte. Evaluarea nevoilor și sistemele de management al informațiilor sunt deficitare în domeniul social și sunt rareori utilizate pentru a sprijini procesul decizional"².

¹Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, prevede ca fiecare administrație publică locală să organizeze servicii publice de asistență socială (SPAS), dar implementarea acestor reglementări a fost amânată, în special în localitățile rurale. Deși în ultimii ani s-a înregistrat un progres, recensământul SPAS, realizat de Banca Mondială în luna mai 2014, a indicat că peste o treime (34%) din administrațiile locale din zonele rurale și 8% din orașele foarte mici (cele cu mai puțin de 10.000 de locuitori) nu au organizat astfel de servicii, ci au suplimentat responsabilitățile personalului existent.

²Conform Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 383 din 27 mai 2015.

În coordonatele preocupărilor pentru capacitatea instituțiilor cu atribuții în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate au devenit posibile, în perioada 2017-2019, consolidarea colaborării și identificarea unor proiecte noi, derulate în parteneriat transinstituțional. Cu toate acestea, pentru rezultate reale, sustenabile privind creșterea șanselor de reintegrare pe piața muncii a persoanelor eliberate din detenție se impune reglementarea cadrului legislativ, astfel încât să devină posibilă încheierea de contracte individuale de muncă, pentru persoanele private de libertate, în mod special pentru cele din regimul deschis, având în vedere că munca prestată la diverși agenți economici reclamă această formă de reglementare a raporturilor de muncă, ce ar genera un impact real și pentru facilitarea reinsertiei socioprofesionale.

Opinia publică, din ce în ce mai atentă la aspecte ce țin de zona penitenciarelor și de problematica privind drepturile persoanelor private de libertate sau a persoanelor puse în libertate din sistemul penitenciar (prin comparație cu alte categorii de persoane vulnerabile), ar manifesta un grad mai mare de receptivitate la nevoile de reintegrare socială ale acestora, în contextul identificării unor soluții practice, concrete, orientate

spre diminuarea riscului de recidivă. Se evidențiază, în acest sens, dezideratul continuării demersurilor recuperative derulate în detenție și în perioada după liberare, în sensul oferirii de suport integrat persoanelor cu risc de excluziune socială. Astfel, se impun atât corelarea nevoilor de bază (fiziologice, de securitate, de apartenență) identificate la persoanele condamnate cu asistența educativă, psihologică, socială, cât și implicarea reprezentanților comunităților locale în procesul de reintegrare socială, în dubla lor calitate, de parteneri ai sistemului penitenciar și de beneficiari ai ansamblului de măsuri destinate reducerii ratei recidivei și, implicit, creșterii siguranței la nivel comunitar.

SECTIUNEA 2: Elemente de relevanță privind caracteristicile populației carcerale

La finalul semestrului I al anului 2019, în sistemul penitenciar românesc se aflau custodiate aproximativ 20.500 de persoane private de libertate.

Potrivit datelor statistice³, aproximativ 95% din populația carcerală era reprezentată, la aceeași dată de referință, de persoane cu vârste între 18 și 60 de ani, considerate, în principiu, apte de muncă. Din perspectiva studiilor urmate, raportat la efectivele de deținuți custodiate în luna august 2019, în sistemul penitenciar existau 7% persoane analfabete, 16,83% persoane care au urmat cursurile învățământului de nivel primar, 39,18% persoane care au urmat cursurile învățământului de nivel secundar inferior (gimnazial), 17,67% persoane care au urmat cursurile învățământului de nivel secundar superior (liceal), 10,91% persoane cu studii profesionale, 0,7% persoane înscrise la cursuri postliceale sau școală de maiștri, 3,41% persoane care au urmat învățământ de nivel universitar⁴.

³Conform aplicației informatice de evidență deținuți PMSWeb (august 2019).

⁴Conform aplicației informatice de evidență deținuți PMSWeb (august 2019).

Dintre persoanele condamnate care au furnizat date privind calificarea/ocupația la depunerea în penitenciar, 65,23% au declarat că nu dețineau o meserie/profesie, iar 74,77% au declarat că nu aveau o ocupație. Datele statistice⁵ evidențiate justifică necesitatea continuării educației, precum și a obținerii unei calificări profesionale - condiționate însă de nivelul de studii al persoanelor aflate în detenție - în contextul în care, cu atât mai mult, doar aproximativ 30% dintre deținuții custodiați erau implicați în activități lucrative, preponderent în muncă necalificată.

⁵Conform aplicației informatice de evidență deținuți PMSWeb (august 2019).

Ponderea, aproximativ egală, dintre urban (52,04%) și rural (47,16%), ca mediu de proveniență a deținuților, indică necesitatea existenței și dezvoltării unor servicii sociale integrate⁶, care să asigure, în mod corespunzător, asistarea postdetenție, fiind imperativă implicarea tuturor autorităților publice locale (comune, orașe, municipii).

⁶Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 383/2015, studiu detaliat în capitolul Definierea problemei/Studii relevante.

Având în vedere procentul crescut al populației de rit ortodox (89,57% din persoanele custodiate), implicarea Bisericii Ortodoxe Române, alături de reprezentanții altor culte religioase recunoscute la nivel național, este relevantă și din perspectiva acțiunilor de diminuare a marginalizării sociale și de sprijinire a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate, la întoarcerea în mediul de proveniență. Colaborarea preoților capelani din unitățile penitenciare cu parohiile, centrele social-filantropice și mănăstirile ortodoxe, prin valorificarea rețelei de suport social-filantropic a BOR, ar putea contribui semnificativ la susținerea persoanelor aflate în detenție, care urmează să revină în comunitățile de proveniență.

Politica penală promovată la nivel național, obiectivată prin intrarea în vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală,

cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările ulterioare, a avut un impact deosebit asupra efectivului de minori custodiați în sistemul penitenciar, care a scăzut semnificativ. Cu toate acestea, problematica reintegrării sociale a minorilor sancționați cu măsuri educative privative de libertate rămâne o provocare pentru personalul de specialitate, impunând o abordare specifică, adaptată particularităților psihosomatice și vârstei beneficiarilor. Referitor la categoria delincvenților juvenili, aproximativ 1% dintre persoanele custodiate la nivelul sistemului penitenciar sunt minori. La sfârșitul primului semestru al anului 2019, în evidențele administrației penitenciare erau înregistrați 263 de minori. Dintre aceștia, peste 75% aveau vârste cuprinse între 16 și 18 ani.

În contextul demersurilor recuperative destinate delincvenților juvenili, s-a evidențiat ca stringentă problema accesării reprezentantului minorilor, pentru a permite instituțiilor cu responsabilități privind custodiarea acestora să acorde asistența medicală (inclusiv psihiatrică) și psihologică necesară, fără întârziere și în acord cu interesul superior al copilului, indiferent de zona de proveniență și gradul de implicare a familiei în calitatea vieții minorilor. Astfel, deseori, în pofida faptului că minorii sunt în grija unor membri ai familiei, aceștia - fie din motive obiective, relaționate dificultăților financiare, fie, în anumite situații, din cauza dezinteresului sau dezaprobării conduitei copilului - nu pot fi contactați de către reprezentanții instituțiilor publice responsabile, pentru a obține un acord rapid privind acordarea asistenței de specialitate.

Potrivit dispozițiilor execuțional-penale în vigoare⁷, primirea persoanelor private de libertate în locurile de deținere⁸ se face în temeiul documentelor prevăzute la art. 97 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 157/2016, cu modificările și completările ulterioare, după stabilirea identității acestora. Astfel, conform art. 97 alin. (2) lit. b) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 157/2016, cu modificările și completările ulterioare, stabilirea identității se realizează în baza actului de identitate valabil sau a procesului-verbal de stabilire a identității, întocmit de organul de executare penală. Acesta întocmește procesul-verbal de stabilire a identității în situația în care asupra persoanelor private de libertate nu se găsesc documentele de identitate valabile, însă identitatea și, după caz, existența documentelor sunt confirmate de verificările efectuate în Registrul național de evidență a persoanelor, în evidențele Inspectoratului General pentru Imigrări sau ale altor instituții, după caz.

⁷Art. 43 alin. (1) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare - Primirea în penitenciar a persoanelor condamnate se face oricând, pe baza mandatului de executare a pedepsei privative de libertate, după stabilirea identității acestora.

- Art. 109 alin. (1) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare - Primirea în centrele de reținere și arestare preventivă a persoanelor față de care s-au dispus măsuri preventive privative de libertate se face pe baza ordonanței prin care s-a dispus măsura reținerii sau, după caz, a mandatului de arestare preventivă, după stabilirea identității acestora.

⁸Art. 2 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare - loc de deținere - penitenciarele cu regim de maximă siguranță, închis, semideschis sau deschis, penitenciarele pentru tineri, penitenciarele pentru femei, penitenciarele-spital, centrele educative, centrele de detenție, centrele de arestare preventivă și

secțiile speciale de arestare preventivă din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, precum și centrele de rețineră și arestare preventivă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

În cazul în care stabilirea identității nu se poate realiza în condițiile expuse, organul de executare întocmește un proces-verbal de identificare, din care să rezulte că persoana privată de libertate prezentată este cea față de care s-a dispus măsura preventivă, pedeapsa sau măsura educativă, la care anexează, după caz, toate actele și documentele deținute, care au condus la identificarea acesteia. Totodată, sunt dispuse măsurile necesare, în vederea demarării procedurii de înregistrare tardivă a nașterii persoanei private de libertate și obținerii unui document de identitate.

În prezent, situația persoanelor care nu au documente de identitate sau nu au fost înregistrate este gestionată printr-un mecanism dificil, ale cărui etape de derulare necesită un interval de timp foarte îndelungat, cu alocarea de resurse umane și financiare.

Mai mult, potrivit art. 14 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată, cu modificările și completările ulterioare, actul de identitate se eliberează de către serviciul public comunitar de evidență a persoanelor de la locul de domiciliu sau reședință a persoanei fizice, pe baza cererii acesteia sau a reprezentantului său legal.

În fapt, au fost înregistrate situații în care persoanele private de libertate custodiate au refuzat să completeze și să semneze cererea pentru eliberarea unui document de identitate, considerentul invocat fiind acela că ar împiedica derularea unor proceduri judiciare sau predarea în alte state pentru efectuarea unor proceduri judiciare.

Astfel, în contextul în care se impune celeritate în desfășurarea procesului penal, corecta identificare a persoanei împotriva căreia acesta a fost declanșat fiind esențială, este absolut necesară crearea unui mecanism suplă și eficient de înregistrare a persoanelor cercetate/sanționate penal, a căror naștere nu a fost înregistrată în Registrul de stare civilă, precum și de emitere a unui document de identitate valabil.

☐CAPITOLUL 4: Cadrul legal

Având în vedere reglementările internaționale și europene în materia drepturilor omului și ale drepturilor copilului, reforma legislativă în materie penală, alături de normele și standardele internaționale, putem contura o perspectivă mai amplă asupra surselor-cadru ale reglementării sancțiunilor privative și neprivative de libertate.

☐SECȚIUNEA 1: Legislație internațională și recomandări internaționale

☐I.Organizația Națiunilor Unite

- 1.Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite;**
- 2.Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, la care România a aderat prin Legea nr. 19/1990;**
- 3.Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989, ratificată prin Legea nr. 18/1990;**
- 4.Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor, adoptată la cea de-a 87-a sesiune a Conferinței Generale a Organizației Internaționale a Muncii, Geneva, ratificată prin Legea nr. 203/2000;**

5. **Principiile Națiunilor Unite privind prevenirea delincvenței juvenile (Principiile de la Riyadh), adoptate în 1990 prin Rezoluția Adunării Generale 45/112;**
6. **Ansamblul Regulilor Minime de Tratament al Deținuților, aprobat de către Consiliul Economic și Social prin Rezoluțiile nr. 663 C (XXIV) din 31 iulie 1957 și nr. 2076 (LXII) din 13 mai 1977;**
7. **Ansamblul regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing), adoptat de Adunarea Generală prin Rezoluția nr. 40/33 din 29 noiembrie 1985;**
8. **Regulile minimale ale Națiunilor Unite pentru elaborarea unor măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokio), adoptate de Adunarea Generală prin Rezoluția nr. 45/110 din 14 decembrie 1990;**
9. **Ansamblul Regulilor Minime de Tratament al Deținuților (Regulile Nelson Mandela), aprobat de către Adunarea Generală prin Rezoluția nr. 70/175 din 17 decembrie 2015;**
10. **Regulile Națiunilor Unite pentru tratamentul femeilor deținute și măsuri neprivative de libertate pentru femeile infractori (Regulile de la Bangkok).**

▣II. Consiliul Europei

1. **Recomandarea nr. 1286 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind o strategie europeană pentru copii (1996);**
2. **Recomandarea nr. 5 a Comitetului de Miniștri ai Consiliului Europei privind drepturile copiilor instituționalizați (2005);**
3. **Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată prin Legea nr. 30/1994;**
4. **Recomandarea Comitetului de Miniștri ai statelor membre referitoare la Regulile Penitenciare Europene, Rec(2006) 2, adoptată de Comitetul de Miniștri, la data de 11 ianuarie 2006;**
5. **Recomandarea Rec. (2010) 1 privind Regulile Europene în domeniul Probațiunii, adoptată de către Comitetul de Miniștri la 20 ianuarie 2010, la cea de-a 1075 adunare a vice-miniștrilor;**
6. **Recomandarea nr. R (89) 12 cu privire la educația în penitenciare, adoptată de Comitetul de Miniștri la 13 octombrie 1989, în cadrul celei de a 429-a reuniuni a miniștrilor adjuncți;**
7. **Recomandarea CM/REC(2008) 11 a Comitetului de Miniștri ai statelor membre privind normele europene pentru delincvenții minori care fac obiectul unor sancțiuni sau măsuri dispuse de organele judiciare;**
8. **Regulamentul (UE) nr. 679/2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (*Regulamentul general privind protecția datelor*).**

▣SECȚIUNEA 2: Legislație internă

1. **Constituția României, republicată;**
2. **Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare;**
3. **Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare;**
4. **Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările ulterioare;**

5. Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, cu modificările ulterioare;
6. Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;
7. Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;
8. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
9. Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;
10. Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare;
11. Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, cu modificările ulterioare;
12. Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, republicată;
13. Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare;
14. Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
15. Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, cu modificările și completările ulterioare;
16. Legea nr. 118/2019 privind Registrul național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor, precum și pentru completarea Legii nr. 76/2008 privind organizarea și funcționarea Sistemului Național de Date Genetice Judiciare;
17. Legea nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
18. Legea nr. 290/2004 privind cazierul judiciar, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
19. Legea nr. 53/2003 - Codul Muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
20. Legea nr. 219/2015 privind economia socială, cu modificările ulterioare;
21. Hotărârea Guvernului nr. 756/2016 pentru organizarea, funcționarea și atribuțiile Administrației Naționale a Penitenciarelor și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, cu completările ulterioare;
22. Hotărârea Guvernului nr. 870/2006 privind aprobarea Strategiei pentru îmbunătățirea sistemului de elaborare, coordonare și planificare a politicilor publice la nivelul administrațiilor publice centrale;
23. Hotărârea Guvernului nr. 1079/2013 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, cu modificările și completările ulterioare;
24. Hotărârea Guvernului nr. 604/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;

- 25.** Hotărârea Guvernului nr. 818/2018 privind aprobarea standardelor minime de lucru în probațiune pentru instituțiile din comunitate;
- 26.** Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;
- 27.** Hotărârea Guvernului nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal, cu modificările ulterioare;
- 28.** Hotărârea Guvernului nr. 561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, cu modificările ulterioare;
- 29.** Ordinul ministrului justiției nr. 1322/C/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților și programelor educative, de asistență psihologică și asistență socială din locurile de deținere aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor;
- 30.** Ordinul ministrului muncii și justiției sociale, al ministrului sănătății, și al ministrului educației naționale nr. 393/630/4.236/2017 pentru aprobarea Protocolului de colaborare în vederea implementării serviciilor comunitare integrate necesare prevenirii excluziunii sociale și combaterii sărăciei;
- 31.** Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

☐CAPITOLUL 5: Definirea problemei

☐SECȚIUNEA 1: 5.1. Concluzii ale colaborărilor interinstituționale, în perioada 2015-2019

Luând în considerare faptul că strânsa colaborare dintre instituțiile cu responsabilități în procesul de reintegrare socială a persoanelor private de libertate este esențială pentru obținerea unor rezultate reale, raportat la problematica expusă, în perioada 2017-2019, în contextul implementării Hotărârii Guvernului nr. 389/2015 privind aprobarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2015-2019 au fost identificate activitățile specifice atât în cadrul Comisiei interministeriale pentru coordonarea și implementarea prevederilor Strategiei, cât și în cadrul grupurilor interinstituționale de lucru, constituite prin hotărâri ale Comisiei, în vederea îndeplinirii activităților prevăzute în Planul național de implementare a Strategiei. Rezultatele activităților desfășurate în comun s-au obiectivat sub forma unor documente sintetice de lucru, utile din perspectiva diagnozei aspectelor necesar a fi remediate, precum și a celor care reclamă adoptarea unor măsuri noi, care să contribuie la îndeplinirea scopului Strategiei, respectiv facilitarea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate. În aceleași coordonate ale cooperării interinstituționale, au fost dezvoltate forme comune de pregătire profesională a specialiștilor care interacționează cu persoanele sancționate penal (program modular de formare profesională, schimburi de experiență), precum și proceduri interinstituționale de lucru, corespunzător unor problematici punctuale, identificate în contextul procesului de reintegrare socială, raportat la demersurile de asistență și sprijinire a reinsertiei sociale a deținuților/foștilor deținuți.

Principalele concluzii desprinse ulterior derulării activităților prevăzute în Strategia națională de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2015-2019 au subliniat importanța:

- colaborării interinstituționale și a creșterii interesului reprezentanților structurilor partenere pentru implementarea cu succes a activităților, respectiv diseminarea informațiilor privind obiectivele Strategiei;

- implicării active a structurilor publice, cu atribuții conexe reintegrării sociale a persoanelor sancționate penal, și a mediului privat, din perspectiva responsabilității sociale.

Dintre rezultatele lucrărilor desfășurate cu participare și contribuții interinstituționale, amintim două rapoarte (ambele asumate instituțional și aprobate prin hotărâri ale Comisiei interministeriale), relevante din perspectiva ariilor de colaborare deficitară, respectiv a necesităților privind facilitarea reintegrării sociale a persoanelor sancționate penal. Concluziile acestora fundamentează, complementar altor surse de relevanță pentru această problematică, dezvoltarea direcțiilor de acțiune strategică, pentru perioada 2020-2024.

Raportul de studiu "Identificarea necesităților privind facilitarea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate"⁹ analizează aspectele problematice care survin, atât în perioada de detenție, cât și după revenirea în comunitate, evidențiind responsabilitățile instituțiilor implicate, necesitatea colaborării în ceea ce privește schimbul de informații și referirea cazurilor, precum și dificultățile cu care se confruntă persoanele eliberate din detenție.

⁹Raport rezultat în urma implementării Activității I.3.3. Identificarea necesităților privind facilitarea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate (e.g. accesul reciproc al instituțiilor implicate la informații relevante, accesul comun la baze de date informatizate etc.) din Planul național de implementare a Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, aprobat prin Hotărârea nr. 9/2018 a Comisiei interministeriale.

Astfel, principalele aspecte problematice reliefate în cadrul raportului, vizează:

În perioada detenției:

- insuficienta cunoaștere a mediului sociofamiliar din care provine persoana privată de libertate (stare civilă, număr copii, situația materială a familiei, relații cu persoanele apropiate, adicții, probleme de comportament, modul în care este perceput de comunitate etc.) și dificultăți în menținerea legăturii cu mediul de suport;
- lipsa unei certitudini privind nivelul de școlarizare declarat de deținut, în vederea continuării cursurilor în perioada detenției;
- lipsa unei calificări profesionale, care să asigure persoanelor liberate accesul pe piața muncii;
- lipsa respectului față de valorile sociale și potențialul de dezvoltare a unor comportamente infracționale, ce pot avea impact asupra riscului de recidivă;
- slaba implicare a persoanei în procesul de pregătire pentru liberare, respectiv în stabilirea parcursului pe termen scurt și mediu;
- insuficienta informare privind serviciile ce pot fi accesate în perioada postdetenție și instituțiile care pot oferi sprijin.

În perioada postliberare:

- lipsa actelor de identitate valabile;
- dificultăți privind revenirea în familie și comunitate;
- lipsa unei locuințe/unui adăpost;
- lipsa resurselor financiare/lipsa hranei sau a îmbrăcăminte, după liberare;
- dificultăți privind identificarea unui loc de muncă, în general, sau a unui loc de muncă potrivit calificării dobândite;

- dificultăți privind accesarea serviciilor de sănătate post-liberare, în cazul persoanelor care nu au asigurări de sănătate;
- dificultăți privind continuarea studiilor;
- dificultăți privind accesul pe piața muncii, în contextul existenței cazierului judiciar;
- lipsa de suport din partea comunității.

Nevoile privind facilitarea reintegrării sociale au fost identificate, în cadrul studiului, la nivelul următoarelor dimensiuni: al persoanei aflate în detenție, al comunității, al instituțiilor, precum și la nivel legislativ, fiind formulate o serie de recomandări de ordin general, după cum urmează:

La nivelul persoanei aflate în detenție:

- construirea unui plan de intervenție postliberare, care să cuprindă nevoile persoanei și măsurile pe care aceasta trebuie să le întreprindă;
- informarea persoanelor care urmează să fie eliberate din detenție, cu privire la furnizorii publici sau privați de servicii sociale existenți în comunitate;
- accesarea unor servicii sociale încă din perioada detenției;
- încurajarea persoanelor care urmează să fie eliberate din detenție de a accesa serviciile publice de asistență socială din cadrul autorităților administrației publice locale sau unele servicii de consiliere sau supraveghere ale serviciilor de probațiune;

La nivel comunitar:

- construirea unei rețele de voluntari, care pot acompania persoana, în perioada imediat următoare eliberării din detenție, perioadă asociată cu un risc mai mare de recădere în infracționalitate;
- implicarea organizațiilor religioase și a cultului de care aparține persoana, în vederea sprijinirii în perioada postliberare;
- valorificarea centrelor de zi pentru integrare/reintegrare socială și a centrelor de informare, prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare, precum și a serviciilor sociale și medicale ale Bisericii Ortodoxe Române;

La nivel instituțional:

- construirea unei baze de date privind angajatorii, mai ales a celor dispuși să angajeze persoane care au executat măsuri privative sau neprivative de libertate;
- transmiterea unor informații privind perioada detenției, în vederea stabilirii ariilor prioritare de intervenție postliberare și, după caz, urmărirea evoluției persoanei de către serviciile de probațiune;
- responsabilizarea serviciilor publice de asistență socială, de la nivelul autorităților locale, pentru sprijinirea persoanelor care se liberează, conform atribuțiilor legale ce le revin¹⁰;

¹⁰Hotărârea nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal, cu modificările ulterioare - Anexa nr. 3 Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al compartimentului de asistență socială organizat la nivelul comunelor.

- valorificarea exemplelor de bună practică, identificate la nivel local, privind reintegrarea socială;

La nivel legislativ:

- modificarea legislației, în vederea acordării unor facilități fiscale pentru angajatori;
- întărirea serviciilor de probațiune.

Raportul grupului de lucru interinstituțional abordează, de asemenea, importanța asigurării accesului, în mod reciproc, la baze de date gestionate de diferite instituții, cu relevanță pentru problematica asistării adecvate și reintegrării persoanelor aflate în detenție sau care au fost puse în libertate.

În același registru explicativ, cel de-al doilea raport - "Inventarierea nevoilor de extindere a colaborărilor de către instituțiile și autoritățile publice implicate în procesul de reintegrare socială din cadrul Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2015-2019"¹¹, elaborat în baza analizei protocoalelor interinstituționale, precum și a tipurilor de nevoi acoperite prin serviciile prevăzute în cadrul acestora - susține atât necesitatea de extindere, dezvoltare a parteneriatelor, prin încheierea de noi protocoale de colaborare, cât și nevoia unor ajustări operaționale, pentru optimizarea rezultatelor în contextul colaborărilor deja existente.

¹¹Raport rezultat în urma implementării Activității III.1.1. Inventarierea nevoilor de extindere a colaborărilor de către instituțiile și autoritățile publice implicate în procesul de reintegrare socială din Planul național de implementare a Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, aprobat prin Hotărârea nr. 4/21.12.2017 a Comisiei interministeriale.

În cuprinsul Raportului sunt inventariate principalele arii de servicii deficitare, pentru fiecare dintre acestea fiind formulate măsuri comune de intervenție, care pot face obiectul unor protocoale de colaborare interinstituționale:

- locuință/adăpost;
- acte de stare civilă;
- relații familiale și contacte cu mediul de suport;
- instruire școlară;
- formare profesională și identificarea unui loc de muncă;
- sănătate;
- dependență/alcool/tratament;
- atitudine infracțională și promovare valori/viața în comunitate.

Pentru asigurarea unui continuum al intervențiilor și după liberare, raportul subliniază oportunitatea încheierii unor protocoale cadru, multiinstituționale.

SECTIUNEA 2: 5.2. Recomandări ale Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante (CPT)

În Raportul final al CPT, elaborat în urma vizitei efectuate în anul 2018 în România, se precizează: "este evident că trebuie făcute mai multe pentru a oferi deținuților activități practice, în vederea pregătirii acestora pentru reintegrarea în comunitate", cu referire directă la: muncă, profesie, educație, sport și recreere.

În ceea ce privește privarea de libertate a minorilor, CPT recomandă, în raportul menționat, prezența părinților, a reprezentantului legal sau a serviciilor de protecție a copilului, pe toată durata procedurilor penale

și execuțional-penale. În timpul acestor proceduri, ar trebui să fie obligatorie prezența unui adult de încredere, în consecință, legile relevante ar trebui să fie modificate în acest sens, potrivit concluziilor raportului CPT.

SECTIUNEA 3: 5.3. Studii științifice relevante

Lucrarea "Recidivism și excluziune socială" (Țica, 2016), elaborată în urma unui studiu efectuat pe un eșantion de deținuți de la Penitenciarul Oradea, urmărește descifrarea factorilor sociali care influențează recidiva. În mod particular, este abordată relația dintre formele de excluziune socială și recidivă, cele două fenomene influențându-se reciproc. Potrivit autorului, excluziunea socială vine în conflict cu justiția socială, prin faptul că duce la oportunități inegale în privința educației, a integrării pe piața muncii sau a participării la viața comunității.

Studiul evidențiază ca și cauze ale recidivei: sărăcia, consumul de alcool, anturajul, comportamentul de tip infrațional, dificultatea găsirii unui loc de muncă, lipsa ajutorului din partea statului, gradul scăzut de educație, lipsa locuinței și dorința de îmbogățire rapidă. O ierarhizare a acestora situează, la cel mai înalt nivel, dificultățile de a obține un loc de muncă și comunicarea dificilă cu instituțiile statului, precum și problemele legate de locuință, iar, la polul opus, reluarea legăturii cu familia și grupul de prieteni.

Concluziile acestei cercetări sunt de relevanță din perspectiva:

- Legislației internaționale: statul român ține cont, în cadrul legislativ menționat, de recomandările și legislația internațională, în materie de asistență penală și postpenală, însă punerea în practică a directivelor internaționale este, adesea, dificilă sau imposibilă din cauza unor factori obiectivi (șomaj, constrângeri financiare, mental colectiv reticent la problematica acceptării și reinsertiei foștilor deținuți, deficit de personal cu responsabilități în reintegrarea socială etc.). Se impun eforturi concertate din partea factorilor guvernamentali responsabili și a comunității, în general, pentru diminuarea recidivismului infrațional, un fenomen cu consecințe negative, raportat la asigurarea siguranței publice, dar și în ceea ce privește costurile aferente justiției și detenției.

- Demersurilor cu efect în reducerea recidivei: în ceea ce privește demersurile cu efect pozitiv în diminuarea recidivei, derulate în perioada de detenție, accentul este plasat pe necesitatea completării nivelului de studii, precum și pe obținerea unei calificări profesionale, în acest ultim caz subliniindu-se faptul că numărul cursurilor de calificare și recalificare profesională, derulate în colaborare cu agențiile județene de ocupare a forței de muncă, se situează la un nivel relativ scăzut, în contextul constrângerilor bugetare și al ofertei limitate de cursuri.

Această concluzie poate fi extrapolată la nivelul întregului sistem penitenciar, în perioada 2014-2018, situația includerii persoanelor aflate în detenție la cursuri de calificare profesională prezentându-se după cum urmează:

Anul	Nr. total persoane private de libertate incluse la cursuri de calificare profesională	Dintre care nr. persoane private de libertate incluse la cursuri de calificare profesională în cadrul proiectelor cu finanțare europeană
2014	2.569	2.013
2015	2.378	1.828
2016	519	80
2017	388	0

2018	179	0
------	-----	---

Sursa: ANP, 2019

Analiza datelor prezentate indică faptul că organizarea și derularea cursurilor de calificare profesională cu persoanele aflate în detenție a înregistrat maximul perioadei de referință, în ceea ce privește numărul beneficiarilor, atunci când aceste demersuri au fost finanțate și din fonduri europene, în cadrul proiectelor. Această situație conduce la concluzia că, în pofida disponibilității de colaborare și implicare din partea agențiilor județene de ocuparea forței de muncă pentru organizarea cursurilor de calificare profesională a persoanelor private de libertate, oferta și posibilitățile de finanțare a acestora se dovedesc insuficiente¹², fiind necesară, din perspectiva sprijinirii reinsertiei socioprofesionale, completarea cu alte modalități de calificare formală și de certificare a competențelor profesionale obținute pe alte căi decât cele formale.

¹²Cursurile de formare profesională pentru persoanele private de libertate sunt finanțate din bugetul asigurarilor de șomaj, această categorie de participanți fiind o excepție în rândul beneficiarilor.

- Găsirea unui loc de muncă: în ceea ce privește angajarea persoanelor care părăsesc sistemul penitenciar, autorul cercetării propune încurajarea mediului de afaceri pentru încadrarea în muncă a foștilor condamnați, prin introducerea unor facilități fiscale.

- Asistarea postdetenție: în prezent, nu există o instituție publică responsabilă cu monitorizarea și consultanța post-penală a foștilor condamnați, atât pe probleme care țin de angajarea în câmpul muncii, cât și pe alte probleme de ordin social. Este necesară, în egală măsură, o conectivitate între serviciile sociale derulate în penitenciar și cele similare din cadrul administrațiilor publice locale. În plus, trebuie încurajate organizațiile neguvernamentale care pot oferi sprijin locativ și asistare foștilor deținuți.

Studiul "Etnografia tranzițiilor la deținuți" (Durnescu, 2018), desfășurat în perioada 2016-2018, la Penitenciarul București - Jilava, descrie procesul de reintegrare, din perspectiva subiectivă a persoanelor private de libertate. O parte din concluziile analizei, în ceea ce privește perioada postdetenție, relevă următoarele probleme cu influențe în apariția recidivei:

- deținuții se liberează din penitenciar cu bani puțini (2,6 RON cei din București), fiind minoritari cei care dispun de sume mai mari la momentul liberării, ca urmare a muncii prestate sau de la familie;

- liberările pot avea loc la ore târzii, existând probleme în ceea ce privește ajungerea persoanei eliberate din detenție la domiciliu sau la un serviciu social de adăpost temporar;

- pentru 95% dintre deținuții implicați în cercetare, statul este "inexistent", aceștia manifestând neîncredere în raport cu acesta;

- cei mai mulți deținuți se află în stare de precaritate accentuată, mai ales cei de etnie romă sau cei izolați social;

- puțini deținuți se adresează instituțiilor sau autorităților pentru a-și rezolva diferite probleme sau nu știu cui să se adreseze și cum să procedeze;

- cei mai mulți sunt convinși că vor fi marginalizați și că nu vor avea șanse de angajare;

- puțini sunt cei fără adăpost, însă reprezintă o categorie foarte vulnerabilă;

- lipsa monitorizării deținuților foști consumatori de droguri sau a celor cu boli grave, lipsa cardului de sănătate și imposibilitatea accesării serviciilor medicale.

În ceea ce privește perioada postdetenție, Durnescu (2018) a observat că aceasta poate fi eșalonată, după cum urmează:

- în primele 2-4 săptămâni, deținuții au o mobilitate redusă, fiind preocupați de restabilirea legăturii cu familia și cu refacerea după experiența traumatizantă a detenției;

- după primele 2-4 săptămâni apare dorința de autonomie economică, având șanse de reușită dacă beneficiază de susținerea familiei sau a unei rețele sociale. Autorul precizează, în cadrul studiului, că aceștia au la dispoziție două săptămâni să reușească.

Concluziile cercetării, cu referire la locul de muncă, relevă următoarele aspecte ce trebuie avute în atenție:

- deținuții sunt convinși că sprijinul din partea statului este inexistent;

- cei mai mulți aleg munca fără forme legale, asociată cu o serie întreagă de riscuri (instabilitate ocupațională, salarizare inconstantă, imposibilitatea de accesare a serviciilor medicale etc.);

- câștigurile din muncă sunt, de cele mai multe ori, mici și nu oferă perspective reale de reușită socială departe de cariera infracțională;

- mediul de suport poate contribui la găsirea unui loc de muncă;

- lipsa studiilor și a actelor de identitate constituie obstacole serioase în găsirea unui loc de muncă decent;

- o treime doresc să emigreze;

- temerile persoanelor private de libertate că existența cazierului poate influența negativ găsirea unui loc de muncă;

- de cele mai multe ori, locurile de muncă găsite sunt sezoniere și vizează munca necalificată;

- antreprenoriatul este, uneori, o formă de șomaj deghizat, putând fi un răspuns la imposibilitatea găsirii unui loc de muncă.

Deși studiile prezentate anterior au vizat deținuții din anumite penitenciare (Oradea, București-Jilava), concluziile acestora pot fi extinse, din perspectiva relevanței privind problematica cu care se confruntă persoanele private de libertate din unitățile sistemului penitenciar.

Studiul de fundamentare pentru Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020 (Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială, 2015) este relevant pentru a susține inițiativa cheie "Consolidarea și îmbunătățirea asistenței sociale la nivel comunitar" prin:

- dezvoltarea unui pachet minim de intervenții, ca o responsabilitate obligatorie a fiecărei autorități locale;

- finanțarea din bugetul de stat a unui program la nivel național - Programul Social Oportunitate și Responsabilitate (SPOR) - pentru a asigura, în fiecare localitate, cel puțin un salariat cu normă întreagă care desfășoară activități de asistență socială și lucrează - unu la unu - cu persoanele aflate în situații vulnerabile și cu familiile lor;

- finanțarea din bugetul de stat a unui program național privind formarea profesională a personalului din domeniul asistenței sociale și dezvoltarea de metodologii, ghiduri și instrumente care să sprijine aplicarea, la scară largă, a managementului de caz în cadrul SPAS, în special în comunele și orașele mici;

- dezvoltarea unui sistem solid de monitorizare și evaluare a serviciilor de asistență socială, la nivel comunitar.

Crearea, în cadrul aceluiași program SPOR, a unor echipe comunitare de intervenție integrată pentru furnizarea serviciilor sociale (educație, ocupare, sănătate, protecție socială și alte servicii publice) și a

programele de intermediere socială și facilitare la nivel comunitar, în special în comunitățile sărace și marginalizate de romi și non-romi, din mediul rural și urban, prin:

- elaborarea unor metodologii, protocoale și proceduri de lucru clare pentru lucrătorii comunitari;
- înființarea, în zonele marginalizate extinse, a unor centre comunitare multifuncționale, care să acorde servicii integrate familiilor aflate în sărăcie extremă etc.

☐ **SECȚIUNEA 4: 5.4. Modele de bună practică în Europa**

Analiza modului în care alte sisteme penitenciare din Europa pregătesc și susțin procesul de reintegrare socială a persoanelor care execută pedepse privative de libertate constituie o sursă valoroasă de bune practici care, adaptate, pot sprijini eforturile specialiștilor români.

Danemarca: Deținuții din penitenciarele daneze¹³ au obligația, conform regulamentului intern, de a fi activi zilnic, fie muncind, în funcție de oportunitățile oferite de unitatea de detenție, fie participând la demersuri de formare profesională sau activități educative cu caracter practic (ex.: confecționarea unor obiecte de artizanat, muzică, pictură etc.). Doar deținuții bolnavi sunt exceptați de la participarea la aceste activități zilnice. Refuzul participării conduce la anumite consecințe stabilite conform reglementărilor specifice.

¹³www.kriminalforsorgen.dk

În sistemul penitenciar din Danemarca, deținuții sunt responsabilizați prin alocarea lunară, pe un card, a unei sume de bani necesară cumpărării produselor alimentare de la punctul comercial din penitenciar. Abilitățile practice de trai independent sunt dezvoltate prin implicarea deținuților în activități comune, în spațiile de autogospodărire (ex.: pregătirea mesei, curățenie, timp liber).

În cazul atelierelor de producție, pregătirea vocațională este integrată muncii, iar activitățile ce se desfășoară pot fi de tipul cursurilor de scurtă durată, cursurilor de ucenicie sau chiar efectuării unui stagiu de practică într-o unitate de producție (fabrică), în vederea urmăririi unui proces de educație pe termen lung. Există posibilitatea obținerii unei diplome, ca urmare a participării la cursuri ce durează chiar și o zi, însă, în mod normal, aceste cursuri durează de la o săptămână până la 20 de săptămâni.

Fiecare angajat din sistemul penitenciar danez care relaționează direct cu deținutul își asumă rolul de model, de educator, implicându-se, nemijlocit, în organizarea și derularea activităților zilnice din programul acestuia. Se consideră că un deținut cu care se comunică zilnic, într-o relaționare armonioasă, în limitele normelor deontologice, prezintă o probabilitate mai mică de a face rău angajaților penitenciarului într-un incident critic (revoltă, luare de ostacii)¹⁴, spre exemplu. De asemenea, se apreciază că serviciul penitenciar are un rol important în comunitate, la nivelul căreia, de altfel, fiecare persoană care execută o pedeapsă privativă de libertate se va întoarce.

¹⁴Așa-numitul concept de "securitate dinamică".

Franța oferă modele de reintegrare socială a deținuților și foștilor deținuți, un exemplu fiind activitățile de reconversie profesională desfășurate de organizația ACTA VISTA¹⁵, încă din perioada detenției. ACTA VISTA este o organizație cu scop nonlucrative, nonprofit, care administrează un șantier de inserție, în care deținuții, pe lângă alte categorii de persoane defavorizate, sunt orientați, în special, către reconstrucția patrimoniului cultural al Marsiliei. Recrutarea celor care își exprimă dorința de a munci se realizează din ultimul an de detenție, în baza unui contract individual de muncă¹⁶. Astfel de modele se întâlnesc pe întreg teritoriul Franței, organizațiile de acest profil fiind finanțate din trei surse: administrația locală, bugetul de stat și autofinanțare.

¹⁵www.actavista.fr

¹⁶Câștigul unui deținut este de peste o mie de euro, salariul fiind obținut pentru 26 de ore prestate săptămânal, reprezentând atât munca, cât și orele de pregătire (elemente de bază: limba franceză și matematica, respectiv pregătirea profesională în domeniu/calificarea la locul de muncă).

Belgia abordează problematica deținuților/foștilor deținuți cu risc de excluziune socială din perspectiva formării/reorientării profesionale și integrării pe piața muncii. Structurile de economie socială activează atât în penitenciare, cât și în exteriorul acestora, dezvoltând deținutului, încă din detenție, abilități necesare locului de muncă pe care urmează să-l ocupe după liberare. Deși nu există o definiție unanim acceptată a economiei sociale, exemplul Belgiei indică înțelegerea deplină a faptului că implicarea mediului de afaceri în obiective sociale (nu axate exclusiv pe a produce profit) și spiritul antreprenorial aduc avantaje, inclusiv economiei.

Germania: deși organizată diferit în cele 16 landuri ale sale, obiectivul principal al executării pedepsei privative de libertate este ca deținutul să devină capabil să mențină o viață social responsabilă, fără a mai comite infracțiuni odată eliberat din detenție. Pentru îndeplinirea acestui deziderat, detenția trebuie să fie comparabilă, pe cât posibil, cu viața din libertate și să fie acompaniată de măsuri adecvate pentru reintegrarea deținuților.

Ca și în alte state europene, filosofia executării pedepselor privative de libertate se bazează pe cele două concepte diferite, dar care funcționează în complementaritate: siguranță și securitate socială. Siguranța este un concept care totalizează măsurile legate de siguranța fizică a penitenciarelor, a deținuților etc., iar securitatea socială, inclusiv din perspectiva reintegrării sociale, este principalul obiectiv al executării pedepsei.

În Germania, deținuților li se solicită să muncească, în conformitate cu articolul 5, paragraful 41 al legii penitenciare germane. Dacă deținutul nu este apt de muncă, are posibilitatea de a se implica într-o activitate terapeutică. Obiectivul principal este de a menține, transmite și cultiva resurse care să permită deținutului să aibă o activitate profesională ulterior eliberării. Ținând cont de capacitățile și abilitățile acestora, tuturor deținuților li se oferă, în timpul detenției, posibilitatea de a alege trei direcții de acțiune: un loc de muncă, un curs de calificare sau o formare profesională la locul de muncă, însoțite, de cele mai multe ori, de cursuri de școlarizare. Accentul este, deci, plasat pe optimizarea reinsertiei socio-profesionale a acestora, odată puși în libertate. Precizăm, de asemenea, că, în cazul Germaniei, nu există un contract individual de muncă oferit deținutului, sectorul privat având relații contractuale doar cu administrația¹⁷.

¹⁷Perspectives des instruments europeens pour la reinsertion des detenus: quels moyens Pour quels resultats? - studiu realizat de Think Tank Europeen Pour la solidarite (Pls), Etudes & Dossiers, Affaires sociales, 2013.

Guvernul spaniol a înțeles cât de importantă este participarea comunității la reintegrarea socială a deținuților. Un număr considerabil de organizații neguvernamentale și asociații colaborează în două mari arii de intervenție, realizând atât activități în centrele penitenciare, în perioada execuțional-penală, cât și activități postdetenție. În vederea facilitării reintegrării sociale, aceste organizații vin în completarea muncii specialiștilor din centrele penitenciare, fiind considerate o "prelungire" a activității sistemului penitenciar. Deși proiectele acestora sunt implementate în diferite domenii de interes - comunicare, tehnologie, cultură, educație - diferențiat în funcție de tipul de executare a pedepsei, o mare parte a acestora sunt dedicate insertiei profesionale a deținuților. În funcție de evaluarea finală a activității organizațiilor, de calitatea proiectelor derulate și de atingerea obiectivelor stabilite, acestora li se alocă fonduri financiare din buget, statul spaniol acordând subvenții de 0,7% pe impozitul pe venit, sumele distribuindu-se la Ministerul de Interne, la Ministerul Serviciilor Sociale și la Ministerul Finanțelor. Pentru organizațiile neguvernamentale care implementează proiecte în sistemul penitenciar, se alocă, anual, aproximativ 300 de milioane de euro¹⁸, această sumă fiind acordată în baza a 12 criterii generale, cum ar fi: numărul centrelor penitenciare, în care se implementează programele, numărul beneficiarilor, numărul programelor implementate, rezultatele obținute etc. Programele de formare/insertie profesională cuprind programe de formare ocupațională și de

ocupare a unui loc de muncă, ateliere ocupaționale, orientare profesională, tehnici de căutare a unui loc de muncă, sprijin și supervizare pentru reintegrarea socială. Elementul fundamental al inserției sociale este munca, astfel că deținuții care intră în penitenciar sunt formați, calificați profesional pentru a se putea reintegra în comunitate. De altfel, majoritatea deținuților din sistemul penitenciar spaniol desfășoară activități corelate cu munca.

¹⁸Sumă disponibilă pentru anul 2013.

Modelul Biroului de Participare Socială, înființat în cadrul Departamentului de Justiție de la Generalitat de Catalonia, poate fi, de asemenea, menționat ca bună practică în ceea ce privește continuarea firească a demersurilor derulate cu deținuții în faza execuțional-penală și în perioada post-detenție. Scopul principal al acestui organism este de a stabili și întări legăturile între comunitate și persoanele care execută pedepse privative de libertate. Intervențiile avute în vedere sunt strâns legate de identificarea de locuințe sociale pentru persoanele private de libertate fără sprijin familial, comunități locale rurale (ferme) pentru persoanele dependente de droguri, psihici sau cu discernământ diminuat, comunități terapeutice, centre de zi pentru persoane care au săvârșit infracțiuni cu violență, cu istoric de violență domestică, agresori sexuali, centre/apartamente în afara orașului, locuri de muncă, conform competențelor dobândite în perioada detenției.

Un exemplu de inițiativă socială din sectorul de voluntariat, foarte activ în Spania, este Centrul de Inițiative pentru Reinsertie, a cărui misiune vizează formarea, ocuparea și reinsertia socială, prin stabilirea itinerariului de reinsertie socio-profesională a persoanelor private de libertate. În fiecare an, acest centru formează circa 3.000 de deținuți, în aproximativ 250 de meserii. Formarea urmărește trei obiective: să-i formeze într-o meserie, să le dezvolte competențele profesionale, să contribuie la reducerea riscului de recidivă. Ocuparea se referă la angajarea deținuților pe piața muncii încă din perioada execuțional-penală și menținerea acestora, respectiv identificarea altor locuri de muncă, după ce sunt eliberate din detenție. Inserția se referă la integrarea pe piața muncii după realizarea unui plan individualizat, de către o echipă multidisciplinară, a unui "portret" pentru a intra pe piața muncii. Datele disponibile arată că, încă din anul 2011, 3.000 de persoane au parcurs acest proces, 887 au obținut un contract de muncă, 50% în întreprinderi normale, iar 50% în întreprinderi de reinsertie socială.

Mediul de afaceri este, de asemenea, cooptat și prezent în demersurile de reintegrare socială a persoanelor cu risc de excluziune socială. Obra Social La Caixa¹⁹, o fundație caritabilă a grupului financiar La Caixa, are ca program principal Reincorpora/Reintegrează, un demers fără precedent, care, în colaborare cu mediul penitenciar, se bazează pe noțiunea de formare-serviciu. Este un proiect pedagogic care aduce împreună dimensiunea pedagogică și utilitatea socială. Date disponibile din 2012 arată că, având susținerea Departamentului de Justiție și a Centrului de Inițiative pentru Reinsertie, Obra Social La Caixa a dezvoltat 20 de activități de formare-serviciu în Catalonia. Între 2005 și 2010, grupul financiar a subvenționat formarea a 5.000 de deținuți, în centre penitenciare din toată Spania. În cadrul acestui proiect se lucrează cu persoane private de libertate, care se află în etapa finală a executării pedepsei. Orientarea constă în trei faze: formarea în diferite specializări, serviciul pe care-l dau înapoi comunității și integrarea. Cursurile de calificare se derulează pe o perioadă de 6 luni, însumând între 300 și 400 de ore. În faza a doua se utilizează o teorie pedagogică (formare și serviciu comunitar) - învață, ulterior "returnează" ceva comunității (ex. merg însoțiți în licee și vorbesc despre efectele negative ale alcoolului). În a treia fază are loc orientarea, ce presupune că foștii deținuți sunt ajutați de ONG să găsească un loc pe piața muncii. Menționăm că, în anul 2012, au fost implicate în acest proiect 1900 de persoane private de libertate.

¹⁹<https://obrasociallacaixa.org/en/pobreza-accion-social/integracion-laboral/reincorpora-de-la-caixa>

În Polonia, din remunerația primită de către un deținut, ca urmare a muncii prestate, 35% este utilizat pentru un fond special constituit pentru a crea mai multe locuri de muncă pentru deținuți (Professional Activation Fund), iar 10% este utilizat pentru acordarea de ajutor, ulterior liberării (Post-Penitentiary Help Fund).

Deținuții selecționați la muncă au posibilitatea să obțină calificări profesionale și, de asemenea, beneficiază de 14 zile de concediu plătit pentru fiecare an lucrat. În perioada concediului plătit, anumite drepturi ale deținutului sunt suplimentate (ex.: vizite suplimentare sau cu o durată mai mare, suplimentarea dreptului de a achiziționa alimente sau tutun, prioritate în a participa la activități culturale).

SECTIUNEA 5: 5.5. Responsabilizarea individuală a persoanelor private de libertate, în raport cu munca

Pornind de la unul din scopurile executării pedepselor și a măsurilor educative privative de libertate, anume "formarea unei atitudini corecte față de ordinea de drept, față de regulile de conviețuire socială și față de muncă" [art. 3 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, cu modificările ulterioare], stabilirea unei modalități concrete de reglementare a raporturilor individuale de muncă ale deținuților este fundamentul demersurilor ulterioare, care vizează atât formarea profesională a acestora (ex: în cadrul învățământului dual, al uceniciei), cât și accesarea și menținerea unui loc de muncă.

Cadrul legal actual, prin dispozițiile art. 193 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 de aprobare a Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările ulterioare, deși prevede: "posibilitatea includerii de clauze în contractele de folosire la muncă a persoanelor private de libertate, prin care operatorii economici pot să desfășoare sau să susțină, material, cursuri de formare profesională și de atestare pe meserii", aceasta nu este valorificată din cauza lipsei reglementărilor specifice raporturilor individuale de muncă.

În prezent, prin dispozițiile art. 10 alin. (8) din Instrucțiunile privind organizarea muncii persoanelor private de libertate, aprobate prin Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 500.165/2017, cu modificările ulterioare, în cazul îndeplinirii corespunzătoare a îndatoririlor la locul de muncă și al participării constante la muncă, la cererea persoanelor private de libertate, operatorul economic poate elibera doar o recomandare, fără valoare juridică, în care să se menționeze calitatea lucrărilor, experiența și dobândirea competențelor ca urmare a muncii prestate.

SECTIUNEA 6: 5.6. Practici europene

Deși în multe țări nu există o definiție unanim acceptată a economiei sociale, în state precum: Spania, Franța, Portugalia, Belgia, conceptul de economie socială se bucură de cea mai mare recunoaștere din partea autorităților publice, a lumii academice și științifice, precum și din partea sectorului economic. Primele două țări menționate se evidențiază, deoarece Franța este locul de naștere al acestui concept, iar Spania a aprobat, în 2011, prima lege națională europeană privind economia socială. Statisticile arată că, la nivel european, acestea sunt și țările în care forța de muncă implicată în economia socială reprezintă 9-10% din populația activă, în timp ce, în noile state membre ale UE, precum Slovenia, România, Malta, Lituania, Croația, Cipru și Slovacia, economia socială rămâne un sector mic, emergent, în care lucrează sub 2% din populația activă²⁰.

²⁰"Evoluții recente ale economiei sociale în Uniunea Europeană" - studiul CESE, Uniunea Europeană 2017.

În paralel, în 2011, Comisia Europeană a publicat Cartea verde, intitulată Promovarea unui cadru european pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor, și a definit Responsabilitatea socială a întreprinderilor (RSI) ca "un concept aplicat întreprinderilor pentru a integra, în mod voluntar, preocupările sociale și de mediu în activitățile lor comerciale și în interacțiunea cu părțile implicate".

Cele două alternative de sprijin social din partea sectorului economic, de economie socială și responsabilitate socială a întreprinderilor, merită exploatare și în interesul reintegrării sociale, socioprofesionale a persoanelor sancționate penal. În acest context, sectorul terțiar din Belgia, Franța, Anglia, Spania oferă deținuților oportunitatea de a lucra, de a se forma/specializa la locul de muncă, în baza unui contract/acord individual de muncă.

În sens concluziv, cu privire la practicile europene recomandate pentru susținerea inserției persoanelor care au fost sancționate penal, pe piața muncii, amintim Rezoluția Parlamentului European din 5 octombrie 2017, referitoare la sistemele penitenciare și condițiile din închisori, în care sunt prevăzute următoarele:

"63. Încurajează statele membre să elaboreze instrumente pentru a sprijini revenirea deținuților la activitatea profesională prin identificarea oportunităților de ocupare a unor locuri de muncă, în raport cu nevoile din regiune, pentru a organiza și monitoriza formarea și munca în modul cel mai personalizat posibil și pentru a menține un dialog constant cu reprezentanții angajatorilor; face un apel la statele membre să înființeze un sistem de programe de formare destinat încurajării angajatorilor și întreprinderilor private să ofere formare profesională deținuților, în vederea recrutării acestora la sfârșitul perioadei de detenție; încurajează statele membre să creeze stimulente pentru angajatorii care doresc să angajeze deținuți sau să încurajeze foști deținuți să își înființeze propria afacere, inclusiv stimulente financiare și fiscale; încurajează, de asemenea, statele membre să înființeze puncte de contact pentru deținuții eliberați, care să ofere informații și sprijin pentru căutarea unui loc de muncă, precum și activități de învățare la distanță obligatorii și supravegheate cu strictețe.

(...) 68. Invită Comisia să publice rapoarte detaliate privind situația în închisorile din Europa, din cinci în cinci ani, de la aprobarea prezentei rezoluții, inclusiv o analiză aprofundată privind calitatea educației și formării asigurate deținuților, precum și o evaluare a rezultatelor (inclusiv ratele de recidivă) măsurilor alternative în locul detenției."

În România, economia socială este reglementată prin Legea nr. 219/2015, cu modificările ulterioare, iar persoanele eliberate din detenție, care îndeplinesc condițiile de a face parte din grupul vulnerabil definit potrivit legii, pot desfășura activități în cadrul structurilor de economie socială, în baza unui raport de muncă. Dat fiind faptul că persoanele private de libertate nu pot încheia, în prezent, contracte individuale de muncă, nu este posibil accesul acestora la structurile de economie socială decât după ce părăsesc sistemul penitenciar.

SECȚIUNEA 7: 5.7. Concluzii

Ținând cont de rezultatele analizelor și studiilor efectuate în plan național, precum și de politicile europene în domeniu, se evidențiază o serie de concluzii cu implicații importante, în ceea ce privește procesul de reintegrare socială a persoanelor care au executat sancțiuni privative de libertate.

- Calificarea/recalificarea profesională reprezintă una dintre condițiile de bază, care contribuie la reintegrarea postdetenție, asigurând foștilor deținuți oportunitatea identificării unui loc de muncă, implicit și a unei surse de venit, în măsură să susțină independența individuală. Pentru concretizarea acestui obiectiv, este necesară asigurarea unei orientări profesionale și vocaționale mai bune a deținuților, astfel încât oferta de formare profesională să fie în acord cu cerințele pieței muncii și cu nivelul de studii al persoanelor private de libertate. În acest sens, se impune elaborarea, anual, la nivelul sistemului penitenciar, a unui plan de formare pentru persoanele private de libertate, care să fie analizat și inclus în planul de formare profesională al Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă.

- Pentru a avea o imagine reală cu privire la eficiența programelor de formare profesională, derulate în perioada executării pedepselor privative de libertate, este necesară realizarea unei analize privind ocuparea persoanelor eliberate care au beneficiat de aceste demersuri.

- În ceea ce privește eficiența intervenției recuperative, organizate în perioada detenției, aceasta trebuie asigurată prin demersuri ce vizează echilibrarea comportamentală a deținuților/persoanelor internate, precum și educarea acestora în spiritul responsabilizării și adaptării la normele sociale. În egală măsură, este necesară derularea, cu preponderență, a unor activități cu caracter practic, care pot conduce la creșterea gradului de independență a persoanelor care părăsesc sistemul penitenciar, precum și a unei intervenții care să urmărească identificarea și dezvoltarea înclinațiilor/abilităților individuale, care pot contribui la obținerea unor reușite personale, în diferite domenii de activitate (ex.: artă, sport etc.).

- Contractul individual de muncă ar reprezenta o soluție viabilă pentru creșterea șanselor de reintegrare socio-profesională a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate, având în vedere că munca prestată la diverși agenți economici reclamă această formă de reglementare a raporturilor de muncă. În mod particular, ar prezenta o importanță deosebită reglementarea contractului individual de muncă al persoanelor private de libertate din regimul deschis, în vederea facilitării tranziției către viața din comunitate.

- Referitor la asistarea postdetenție, pentru a asigura tranziția dintre mediul penitenciar și comunitate, este necesară existența unor structuri care să aibă în atribuții preluarea persoanelor care se liberează, să ofere servicii integrate, specializate și să monitorizeze cazurile preluate, în scopul depășirii, cu succes, a perioadei critice postdetenție, în care există un risc ridicat de recădere în infracționalitate. În acest sens, este esențială implicarea autorităților locale în aceste demersuri și crearea unei rețele de suport care să includă, pe lângă serviciile sociale, voluntari, poliția comunitară, organizații neguvernamentale, agenți economici, reprezentanți ai cultelor etc.

- Potrivit dispozițiilor execuțional-penale în vigoare, printre documentele care însoțesc persoana privată de libertate la primirea în locul de detenție se numără actul de identitate sau procesul-verbal de stabilire a identității. Situația persoanelor vizate, care nu au documente de identitate, este gestionată printr-un mecanism dificil, ale cărui etape de derulare necesită un interval de timp foarte îndelungat, cu alocarea de resurse umane și financiare. Astfel, în contextul în care se impune celeritate în desfășurarea procesului penal, corecta identificare a persoanei împotriva căreia acesta a fost declanșat fiind esențială, se impune crearea unui mecanism suplă și eficient de înregistrare a persoanelor cercetate/sanționate penal, a căror naștere nu a fost înregistrată în Registrul de stare civilă.

- În scopul susținerii adecvate a interesului superior al copilului privat de libertate, precum și al îndeplinirii obligațiilor față de acesta este necesară desemnarea unui reprezentant care să-l asiste pe minor până la încetarea măsurii privative de libertate. Se impune analizarea legislației în vederea stabilirii condițiilor de numire, a rolului, a atribuțiilor și a cerințelor de pregătire, formare și experiență profesională pentru persoanele desemnate ca reprezentanți.

▣CAPITOLUL 6: Obiective

▣SECȚIUNEA 1:

▣I. _

Strategia elaborată pentru ciclul strategic 2020-2024 urmărește consolidarea cadrului interinstituțional de colaborare, în vederea operaționalizării principiilor anterior promovate, prin Hotărârea Guvernului nr. 389/2015, respectiv: continuum de servicii și asistență individualizată, sistematică, adaptată nevoilor, cu adresabilitate pentru categoria persoanelor care au fost sancționate penal.

Având în vedere progresele înregistrate în implementarea Hotărârii Guvernului nr. 389/2015, cu precădere în perioada 2017-2019, prin acest nou document strategic se intenționează ajustarea politicilor promovate în domeniul execuțional-penal, prin raportare la bunele practici identificate în context european și luând în considerare evoluția serviciilor sociale și educaționale, existente în plan național. Astfel, prin Hotărârea

Guvernului nr. 389/2015 a fost identificat mecanismul de acțiune și interacțiune necesar pentru instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale, care au vocația de a activa în etapele succesive ale procesului de reintegrare socială a persoanelor sancționate penal. Scopul actualului demers strategic vizează eficientizarea politicilor penale și prevenirea marginalizării persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate, prin creșterea gradului de implicare socială și responsabilizarea comunității. Deplasarea accentului dinspre asistarea persoanei, pe timpul detenției (și, implicit, îmbunătățirea calității serviciilor puse la dispoziția acesteia, în perioada șederii în penitenciar), spre reabilitarea socială, prin instrumente care susțin asumarea unui mod de viață autonom și facilitarea accesului la serviciile de suport din comunitate, constituie fundamentul direcțiilor de acțiune emergente actualei Strategii.

Luând în considerare normele și reglementările europene în domeniu, obiectivarea funcției educațional-reintegrative a instituției penitenciare, dar și a celorlalte instituții publice cu rol în facilitarea reinsertiei sociale a persoanelor care au săvârșit infracțiuni se evidențiază ca imperios necesară. Realizarea demersurilor recuperative, la parametri optimi, constituie o premisă esențială a reușitei intervenției de tip social și este condiționată de eforturile de promovare a unor modalități standardizate și integrate de suport, în parteneriat interinstituțional.

În implementarea prezentei Strategii, pentru rezultate reale de impact, este absolut necesară implicarea responsabilă, printr-o acțiune convergentă a instituțiilor și organizațiilor neguvernamentale cu rol în asistența persoanelor private de libertate, în etapele succesive reintegrării sociale, ca parteneri instituționali care se regăsesc la punctul 2.

II. Viziune

Strategia națională de reintegrare socială a persoanelor private de libertate va asigura implementarea coerentă a politicilor publice care răspund nevoilor de reintegrare socială a persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate, contribuind la siguranța comunității.

III. Misiune

Stimularea implicării și armonizarea demersurilor organizate de către actorii sociali (instituții, autorități publice centrale și locale, culte, organizații ale societății civile) care au/pot avea un rol în responsabilizarea și reintegrarea în societate, încă din timpul detenției, a persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate.

În acest context, au fost menținute, în linii generale, cele trei direcții strategice de acțiune promovate prin exercițiul 2015-2019, ce vor fi concretizate în perioada 2020-2024 prin obiective specifice, activități prevăzute cu responsabili, termene și indicatori de rezultat, după cum urmează:

IV. _

1. OBIECTIVUL I. Dezvoltarea capacității instituționale și interinstituționale în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate

Demersurile de sprijinire a persoanelor private de libertate, în vederea susținerii reintegrării în comunitate și pentru prevenirea riscului de excluziune socială, reprezintă o categorie de activități complexe și dificile, care reclamă o pregătire și o abordare specifică și inovativă din partea personalului specializat. De asemenea, eficiența utilizării resurselor și îmbunătățirea climatului organizațional contribuie, în mod direct, la creșterea calității rezultatelor obținute în plan local sau sistemic privind reintegrarea socială a persoanelor sancționate penal. Consecutiv acestora, se impune nevoia acționării în sens unitar și dezvoltarea unor politici instituționale, care să faciliteze procesul de reintegrare socială.

Prin acest obiectiv, se urmăresc:

- formarea și perfecționarea profesională a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate;
- dezvoltarea infrastructurii instituțiilor cu atribuții în domeniul reintegrării sociale;
- analizarea și, după caz, modificarea și completarea cadrului normativ pentru asigurarea continuității serviciilor acordate persoanelor private de libertate;
- implementarea, revizuirea și completarea Manualului de proceduri interinstituționale, referitoare la implicarea și colaborarea instituțiilor și autorităților administrației publice centrale și ale administrației publice locale în procesul de reintegrare socială.

Rezultatul așteptat constă în asigurarea cadrului normativ și organizatoric-funcțional necesar abordării interinstituționale a procesului de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.

2.OBIECTIVUL STRATEGIC II. Creșterea eficienței și eficacității intervenției specializate derulate în perioada de executare a sancțiunilor privative de libertate

Realizarea demersurilor recuperative destinate persoanelor private de libertate aflate în custodia sistemului penitenciar, la parametri optimi, constituie o premisă esențială a reușitei intervenției de tip social, pentru facilitarea reintegrării sociale și prevenirea recidivei. Scopul măsurilor preventive și funcția formativă a măsurilor educative și a pedepselor sau măsurilor privative de libertate se evidențiază ca prioritare și contribuie semnificativ la creșterea siguranței comunitare.

Prin acest obiectiv se urmăresc:

- optimizarea intervenției recuperative adresate persoanelor private de libertate;
- stimularea accesului persoanelor private de libertate la activități de instruire școlară și formare profesională, în acord cu cerințele pieței muncii;
- sensibilizarea comunității cu privire la problematica reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și prevenirea infracționalității;
- dezvoltarea și consolidarea de parteneriate, în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate.

Rezultatul așteptat constă în punerea la dispoziția persoanelor private de libertate a instrumentelor necesare pentru asumarea unui mod de viață autonom și facilitarea accesului la serviciile de suport din comunitate.

3.OBIECTIVUL STRATEGIC III. Facilitarea asistenței postdetenție la nivel sistemic

Dezvoltarea unor servicii de suport social, disponibile în plan local, pentru beneficiarii direcți (persoane revenite în comunitate după executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate) este în măsură să contribuie la finalitatea demersurilor integrative, care vizează creșterea gradului de siguranță a comunității și prevenirea recidivei. Pentru aceasta, este necesară mobilizarea autorităților administrațiilor publice locale, în procesul de reintegrare socială a persoanelor care au fost sancționate penal, și responsabilizarea comunității, în raport cu nevoile de suport și asistență ale persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile (din care fac parte persoanele care execută o pedeapsă/măsură privativă de libertate).

Prin acest obiectiv se urmărește:

- asigurarea continuității intervenției destinate persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate, prin preluarea cazurilor și acordarea asistenței necesare în perioada postdetenție.

Rezultatul așteptat constă în asigurarea cadrului organizatoric-funcțional pentru susținerea persoanelor private de libertate, în perioada postdetenție, în vederea prevenirii recidivei.

SECTIUNEA 2:

SUBSECȚIUNEA 1: OBIECTIVUL I. Dezvoltarea capacității instituționale și interinstituționale în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate

1.I.1. Formarea și perfecționarea profesională a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate

Termen: până la finalizarea implementării Strategiei (2024)

Rezultat: personal pregătit profesional, din perspectiva abordării integrate a procesului de reintegrare socială a persoanelor private de libertate

2.I.2. Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor cu atribuții în domeniul reintegrării sociale

Termen: anual

Rezultat: resurse umane și materiale, care să susțină abordarea integrată a procesului de reintegrare socială a persoanelor private de libertate

3.I.3. Analizarea și, după caz, modificarea și completarea cadrului normativ pentru asigurarea continuității serviciilor acordate persoanelor private de libertate

Termen: până la finalizarea implementării Strategiei (2024)

Rezultat: cadru normativ comun, care reglementează asigurarea continuității serviciilor acordate persoanelor private de libertate, modificat și promovat

4.I.4. Implementarea, revizuirea și completarea Manualului de proceduri interinstituționale, referitoare la implicarea și colaborarea instituțiilor și autorităților administrației publice centrale și ale administrației publice locale în procesul de reintegrare socială

Termen: periodic, până la finalizarea implementării Strategiei (2024)

Rezultat: Manual de proceduri interinstituționale, revizuit și completat

SUBSECȚIUNEA 2: OBIECTIVUL STRATEGIC II. Creșterea eficienței și eficacității intervenției specializate derulate în perioada de executare a sancțiunilor privative de libertate

1.II.1. Optimizarea intervenției recuperative adresate persoanelor private de libertate

Termen: până la finalizarea implementării Strategiei (2024)

Rezultat: programe de intervenție și instrumente de evaluare adaptate nevoilor beneficiarilor

2.II.2. Stimularea accesului persoanelor private de libertate la activități de instruire școlară și formare profesională, în acord cu cerințele pieței muncii

Termen: până la finalizarea implementării Strategiei (2024)

Rezultat: cadru normativ aprobat, care facilitează accesul persoanelor private de libertate la activități de instruire școlară și formare profesională, în acord cu cerințele pieței muncii

3.II.3. Sensibilizarea comunității cu privire la problematica reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și prevenirea infracționalității

Termen: până la finalizarea implementării Strategiei (2024)

Rezultat: proiecte de prevenire a criminalității și produse media destinate sensibilizării comunității cu privire la problematica reinsertiei sociale a persoanelor private de libertate, întâlniri între potențiali angajatori și persoanele private de libertate, burse ale locurilor de muncă

▣4.II.4. Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate, în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate

Termen: anual

Rezultat: protocoale de colaborare și acorduri de parteneriat încheiate sau, după caz, revizuite și implementate

▣SUBSECȚIUNEA 3: OBIECTIVUL STRATEGIC III. Facilitarea asistenței postdetenție la nivel sistemic

▣1.III.1. Asigurarea continuității intervenției destinate persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate, prin preluarea cazurilor și acordarea asistenței în perioada postdetenție

Termen: până la finalizarea implementării Strategiei (2024)

Rezultat: proiect de procedură-cadru/metodologie aprobată și implementată, informări transmise cu privire la nevoile de asistare postdetenție, cazuri preluate, studii privind reintegrarea socială a persoanelor private de libertate, cadru comun de furnizare și accesare a informațiilor privind referirea cazurilor, centre de incluziune socială funcționale

▣CAPITOLUL 7: Valori și principii generale

Implementarea Strategiei este subsumată următoarelor valori și principii generale:

- solidaritatea socială, potrivit căreia întreaga comunitate participă la sprijinirea persoanelor vulnerabile;
- abordarea particularizată, potrivit căreia măsurile de reintegrare socială trebuie adaptate situației de viață a fiecărei persoane;
- responsabilizarea individuală, potrivit căreia persoana privată de libertate participă, în mod activ, la procesul de reintegrare socială;
- parteneriatul, potrivit căruia autoritățile publice centrale și locale, instituțiile publice și private, organizațiile neguvernamentale, instituțiile de cult recunoscute de lege, precum și membrii comunității stabilesc obiective comune, conlucrează și mobilizează toate resursele necesare reintegrării în societate a persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate, contribuind astfel la siguranța comunității;
- proximitatea, potrivit căreia serviciile sunt organizate cât mai aproape de beneficiar, pentru facilitarea accesului la acestea;
- eficacitatea, potrivit căreia utilizarea resurselor publice are în vedere îndeplinirea obiectivelor programate pentru fiecare dintre activități și obținerea celui mai bun rezultat, în raport cu efectul proiectat;
- eficiența, potrivit căreia utilizarea resurselor publice are la bază respectarea celui mai bun raport cost-beneficiu;
- asigurarea securității publice și a siguranței cetățeanului - în implementarea prezentei Strategii, se urmărește creșterea încrederii opiniei publice în demersurile recuperative derulate, subscrise funcției educative a măsurilor și pedepselor privative de libertate;

- participarea și transparența - toate părțile implicate contribuie, în mod efectiv, la implementarea Strategiei. Societatea civilă este informată cu privire la procesul de implementare;
- principiul continuității și coordonării - în procesul de implementare a Strategiei sunt asigurate atât actualizarea politicilor curente la nivel sectorial, cât și coordonarea cu alte inițiative;
- principiul cooperării, coerenței și multidisciplinarității - în implementarea prezentei Strategii, partenerii instituționali cooperează, conform responsabilităților prevăzute în etape succesive ale procesului de reintegrare socială, asigurându-se, în acest fel, o abordare coerentă și multidisciplinară în concretizarea activităților subscrise obiectivelor asumate;
- principiul respectării drepturilor persoanelor private de libertate și a confidențialității datelor personale - în implementarea prezentei Strategii, partenerii instituționali asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor private de libertate, cu exigența păstrării confidențialității datelor personale;
- principiul promovării egalității de șanse în accesul la măsurile promovate pentru facilitarea reintegrării sociale - prin prezenta Strategie se asigură condițiile pentru accesarea demersurilor recuperative și a măsurilor promovate, de către fiecare persoană privată de libertate, în raport cu nevoile individuale specifice;
- principiul sustenabilității activităților - prezenta Strategie propune dezvoltarea unui sistem integrat, coerent și durabil de servicii de asistență postdetenție la nivelul comunității.

☐CAPITOLUL 8: Monitorizare, evaluare, revizuire

Instrumentul prin care se asigură implementarea Strategiei este Planul național de implementare a Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, care conține obiectivele strategice, obiectivele specifice, activitățile, termenele de realizare, responsabilii, resursele și indicatorii de rezultat.

Monitorizarea și raportarea implementării Strategiei se realizează de către Comitet, în conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare și funcționare, în baza Planului național de implementare. Prin monitorizare se urmărește analiza periodică a gradului de atingere a obiectivelor stabilite în prezenta Strategie, care se reflectă în Raportul anual de monitorizare. Prefecturile vor asigura coordonarea și vor contribui la monitorizarea activităților prevăzute la Obiectivul strategic III. Facilitarea asistenței postdetenție la nivel sistemic, în considerarea imperativului de a cointeresa instituțiile și autoritățile publice locale în demersurile de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.

Prin evaluarea Strategiei se urmărește impactul produs de atingerea obiectivelor stabilite. Rezultatul activității de evaluare se concretizează sub forma Rapoartelor de monitorizare - documente evaluative intermediare, întocmite cu frecvență anuală. La încheierea perioadei de implementare, este elaborat un Raport de evaluare finală, care va sta la baza formulării unor propuneri pentru consolidarea cadrului de reglementare și organizatoric-funcțional, instituit prin prezenta Strategie.

Prin revizuirea Strategiei, în funcție de influențele factorilor interni și externi, se urmărește adaptarea continuă a obiectivelor, activităților și resurselor pentru atingerea impactului așteptat. Deciziile de revizuire sunt formulate în consecința analizării informațiilor incluse în Rapoartele anuale de monitorizare și agreeate în plenul Comitetului.

Pentru concretizarea obiectivelor și activităților prevăzute în prezenta Strategie, fiecare instituție și autoritate a administrației publice centrale și locale, responsabilă, asigură transpunerea acestora în documentele proprii de planificare a activității.

☐CAPITOLUL 9: Implicații bugetare

Aplicarea strategiei se va realiza cu încadrare în bugetul aprobat instituțiilor implicate în implementarea sa.

☐CAPITOLUL 10: Implicații juridice

☐1. Analizarea cadrului normativ pentru asigurarea continuității serviciilor acordate în domeniul reintegrării sociale:

Studiile evidențiază practici eficiente în alte state europene și recomandă completarea unor prevederi legale pentru a facilita accesul persoanelor private de libertate la o gamă mai largă de servicii sociale.

- Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;

- Legea nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, cu modificările și completările ulterioare;

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- Hotărârea Guvernului nr. 1.375/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare unitară a dispozițiilor legale privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, cu modificările și completările ulterioare;

- Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;

- Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 500.165/2017 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind organizarea muncii persoanelor private de libertate, cu modificările ulterioare.

☐2. Analizarea și, după caz, modificarea și completarea cadrului normativ necesar privind realizarea următoarelor activități:

- analizarea și, după caz, modificarea și completarea unor acte normative privind desemnarea unui reprezentant pentru asistarea minorului care execută o măsură privativă de libertate și stabilirea condițiilor de numire a acestuia, a rolului, a atribuțiilor și a cerințelor de pregătire, formare și experiență profesională;

- formularea propunerilor de modificare și completare a cadrului legal aferent evidenței persoanelor, în vederea emiterii actelor de identitate, la solicitarea reprezentanților autorității în care se află persoana cercetată/privată de libertate care refuză să depună o cerere în acest sens;

- dezvoltarea cadrului legal necesar încheierii unor contracte individuale de muncă pentru a asigura accesul persoanelor private de libertate la piața forței de muncă/forme de instruire profesională;

- modificarea cadrului legal pentru implementarea învățământului dual în unitățile sistemului penitenciar;

- asigurarea cadrului legal pentru accesarea unor surse de finanțare de la bugetul de stat, în scopul facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate (Program de Interes Național).

☐CAPITOLUL 11: Indicatori

Indicatori de performanță

Denumirea obiectivului strategic	Rezultatul așteptat	Denumirea indicatorilor de performanță	Valoarea indicatorilor de performanță
----------------------------------	---------------------	--	---------------------------------------

			Previzionat	Realizat
<p>I. Dezvoltarea capacității instituționale și interinstituționale în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate</p> <p>- formarea și perfecționarea profesională a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate;</p> <p>- dezvoltarea infrastructurii instituțiilor cu atribuții în domeniul reintegrării sociale;</p> <p>- analiza și, după caz, modificarea și completarea cadrului normativ pentru asigurarea continuității serviciilor acordate persoanelor private de libertate;</p> <p>- implementarea, revizuirea și completarea Manualului de proceduri interinstituționale referitoare la implicarea și colaborarea instituțiilor și autorităților administrației publice centrale și locale în procesul de reintegrare socială.</p>	<p>Rezultatul așteptat constă în asigurarea cadrului normativ și organizatorico-funcțional, unitar, necesar abordării interinstituționale a procesului de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.</p>	Nr. programe de formare comună implementate	1	
		Nr. ore de formare profesională	40 h/an	
		Nr. specialiști care urmează programele	50	
		Procent absolvenți programe de formare profesională (%)	95% dintre participanți	
		Nr. baze comune de documente normative	1	
		Nr. acte normative modificate/completate	3	
		Nr. proceduri aplicate	7	
		Nr. proceduri revizuite/nou elaborate	3	
<p>II. Creșterea eficienței și eficacității intervenției specializate derulate în perioada de executare a sancțiunilor privative de libertate</p> <p>- optimizarea intervenției recuperative adresate persoanelor private de libertate;</p> <p>- stimularea accesului persoanelor private de</p>	<p>Rezultatul așteptat constă în punerea la dispoziția persoanelor private de libertate a instrumentelor necesare pentru asumarea unui mod de viață autonom și facilitarea accesului la serviciile de suport din comunitate.</p>	Nr. instrumente revizuite	3	
		Nr. rapoarte de evaluare a eficacității programelor	4	
		Nr. programe revizuite și adaptate	5	
		Nr. propuneri de modificare și completare legislativă/normativă	3	

<p>libertate la activități de instruire școlară și formare profesională, în acord cu cerințele pieței muncii;</p> <p>- sensibilizarea comunității cu privire la problematica reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și prevenirea infracționalității;</p> <p>- dezvoltarea și consolidarea de parteneriate, în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor aflate în executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate.</p>		<p>Nr. proiecte de prevenire a criminalității, precum și de sensibilizare a comunității cu privire la problematica reinserției sociale a persoanelor private de libertate</p>	1/an	
		<p>Nr. produse media realizate și difuzate</p>	1	
		<p>Bază comună de protocoale, actualizată și disponibilă pentru accesare</p>	1	
<p>III. Facilitarea asistenței postdetenție la nivel sistemic</p> <p>- asigurarea continuității intervenției destinate persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate, prin preluarea cazurilor și acordarea asistenței în perioada postdetenție.</p>	<p>Rezultatul așteptat constă în asigurarea cadrului organizatorico-funcțional pentru susținerea persoanelor private de libertate, în perioada postdetenție, în vederea prevenirii recidivei.</p>	<p>Proiect procedură-cadru/metodologie privind asistarea postdetenție</p>	1	
		<p>Procedură-cadru/metodologie implementată</p>	1	
		<p>Cadru comun de accesare a informațiilor despre persoanele private de libertate</p>	1	
		<p>Nr. studii privind reintegrarea socială a persoanelor care au executat sancțiuni privative de libertate</p>	3	
		<p>Nr. centre de incluziune socială</p>	8	

☐CAPITOLUL 12: Etape ulterioare intrării în vigoare a strategiei, instituții responsabile

Etape ulterioare intrării în vigoare a strategiei	Termen	Instituții responsabile
Desemnarea membrilor Comitetului interministerial	30 de zile de la data intrării în vigoare a proiectului Hotărârii	Ministerul Justiției, Ministerul Muncii și Protecției Sociale,

pentru coordonarea și implementarea prevederilor Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024	Guvernului privind implementarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024	Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Administrația Națională a Penitenciarelor și Direcția Națională de Probațiune
Desemnarea membrilor Secretariatului tehnic al Comitetului prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor	30 de zile de la data intrării în vigoare a proiectului Hotărârii Guvernului privind implementarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024	Administrația Națională a Penitenciarelor
Elaborarea Regulamentului de organizare și funcționare al Comitetului	60 de zile de la data intrării în vigoare a proiectului Hotărârii Guvernului privind implementarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024	Comitetul interministerial pentru coordonarea și implementarea prevederilor Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024

CAPITOLUL 13: Plan național de implementare a Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate

Obiective specifice	Activități	Termen	Responsabil	Resurse	Indicator de rezultat
OBIECTIVUL STRATEGIC I					
Dezvoltarea capacității instituționale și interinstituționale în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate					
I.1. Formarea și perfecționarea profesională a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale a persoanelor	I.1.1. Continuarea implementării programului comun de formare și de perfecționare profesională a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale	Anii I-II	sectorul formare profesională de la nivelul DNP, ANP, ANOFM, MEC	- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare în limita bugetelor	- nr. specialiști care urmează programele/nr. specialiști care au absolvit programul și perfecționare profesională - nr. specialiști care au absolvit programul/nr. specialiști care au absolvit programul și perfecționare profesională

or private de libertate				aprobate ale instituțiilor - fonduri din proiecte - resurse atrase de către colaboratori externi	
I.1.2. Revizuirea și acreditarea formei revizuite a programului comun de formare și de perfecționare a personalului cu atribuții în domeniul reintegrării sociale	Anul II	grup de lucru interinstituțional: DNP, ANP, ANOFM, MEC	- resurse umane	- program revizuit și acreditat	
I.1.3. Implementarea programului, în varianta revizuită	Anii III-V	sectorul formare profesională de la nivelul DNP, ANP, MEC instituții de învățământ	- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare în limita	- nr. specialiști care urmează programul revizuit/nr. specialiști identificați cu nevoile de formare și perfecționare p - nr. specialiști care au absolvit programul revizuit/nr. specialiști participanți	

			nt superior	<p>bugetel or aprobate ale instituțiilor</p> <p>- fonduri din proiecte</p> <p>- resurse atrase de către colaboratori externi</p>	
	<p>I.1.4. Participarea, în cadrul unor întâlniri comune organizate la nivel local/regional, de către unitățile din sistemul penitenciar, în vederea diseminării modelelor profesionale de bună practică în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate</p>	<p>Anual (o activitate /an)</p>	<p>DNP, MEC, MAI (IGPR, ANA), MS, MMPS (ANOFM, ANDPDC A), ANP, autorități ale administrației publice locale (inclusiv prin SPAS-uri), în colaborare cu ONG-uri</p>	<p>- resurse umane</p> <p>- resurse materiale</p> <p>- resurse financiare în limita bugetelor aprobate ale instituțiilor</p> <p>- fonduri din proiecte</p>	<p>- o întâlnire la nivel local/regional, în fiecare an de implementare</p>

				- resurse atrase de către colabor atori externi	
I.2. Dezvoltarea infrastructurii instituțiilor cu atribuții în domeniul reintegrării sociale	I.2.1. Continuarea asigurării resurselor necesare, în vederea desfășurării eficiente a activităților	Anual	DNP, ANP, MEC (resurse umane), autorități publice locale	- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare în limita bugetelor aprobat e ale instituțiilor ilor (inclusiv din venituri proprii) - fonduri din proiecte - resurse atrase de către colabor atori externi	- nr. funcții ocupate/nr. funcții prevăzute în state - nr. spații nou identificate/nr. spații necesare - nr. spații amenajate/nr. spații care necesită îmbunătățiri

I.3. Analizarea și, după caz, modificarea și completarea cadrului normativ pentru asigurarea continuității serviciilor acordate persoanelor private de libertate	I.3.1. Actualizarea bazei comune de acte normative, în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate	Periodic, în funcție de modificările și completările cadrului legislativ	DNP, ANP, MEC, MAI (IGPR), MS, MMPS	- resurse umane	bază comună de acte normative în domeniul reintegrării actualizată
	I.3.2. Continuarea procesului de analiză a actelor normative existente, în scopul monitorizării propunerilor anterioare și al identificării prevederilor necesare a fi modificate și/sau completate, a lacunelor legislative în domeniu și, după caz, în scopul asanării cadrului legislativ	Anul II și anul V	Grup de lucru interinstituțional DNP, MEC, MAI (inclusiv prin IGPR), MS, MMPS, ANP	- resurse umane	- raport de analiză și inventar de propuneri de modificare completare a cadrului legislativ
	I.3.3. Promovarea și aprobarea actelor normative de modificare și completare a cadrului legislativ ca urmare a	Până la finalizarea a implementării Strategiei	MJ, DNP, ANP, MEC, MAI (IGPR), MS, MMPS	- resurse umane	- nr. acte normative aprobate - nr. acte normative promovate

<p>analizării cadrului legislativ existent</p>				
<p>I.3.4. Analizarea, modificarea și completarea unor acte normative privind desemnarea unui reprezentant pentru asistarea minorului care execută o măsură privativă de libertate și stabilirea condițiilor de numire ale acestuia, a rolului, a atribuțiilor și a cerințelor de pregătire, formare și experiență profesională</p>	<p>Până la finalizare a implementării Strategiei</p>	<p>Grup de lucru interinstituțional DNP, ANP, MAI (inclusiv prin IGPR), MS, MMPS (ANDPDC A)</p>	<p>- resurse umane</p>	<p>- nr. acte normative analizate - nr. acte normative promovate - nr. acte normative aprobate</p>
<p>I.3.5. Formularea propunerilor de modificare și completare a cadrului legal aferent evidenței persoanelor, în vederea emiterii actelor de identitate, la</p>	<p>Până la finalizare a implementării Strategiei</p>	<p>Grup de lucru interinstituțional MAI (inclusiv prin DEPABD, IGPR), DNP, ANP</p>	<p>- resurse umane</p>	<p>- propunere de modificare legislativă - nr. acte normative modificate și completate</p>

	solicitarea reprezentanților autorității în care se află persoana cercetată/pri vată de libertate care refuză să depună o cerere în acest sens				
I.4. Implementarea, revizuirea și completarea Manualului de proceduri interinstituționale referitoare la implicarea și colaborarea instituțiilor și autorităților publice centrale și locale în procesul de reintegrare socială	I.4.1. Continuarea implementării Manualului de proceduri interinstituționale	Până la finalizarea implementării Strategiei	DNP, MEC, MAI (inclusiv prin ANA, IGPR), MS, MMPS (inclusiv prin ANOFM, ANDPDC A), ANP	- resurse umane	- nr. proceduri aplicate conform Manualului
	I.4.2. Evaluarea și revizuirea procedurilor pilotate, precum și completarea manualului cu noi proceduri	Anii I-III	Grup de lucru interinstituțional - DNP, MEC, MAI (inclusiv prin ANA, IGPR), MS, MMPS (inclusiv prin ANOFM, ANDPDC A), ANP și parteneri	- resurse umane	- nr proceduri revizuite - nr. proceduri nou elaborate

			din comunitate - colaboratori		
OBIECTIVUL STRATEGIC II					
Creșterea eficienței și eficacității intervenției specializate derulate în perioada de executare a sancțiunilor privative de libertate					
II.1. Optimizarea intervenției recuperative adresate persoanelor private de libertate	II.1.1. Revizuirea instrumentelor necesare culegerii informațiilor relevante în procesul de evaluare a persoanelor private de libertate	Până la finalizarea a implementării Strategiei	DNP, ANP		- 1 raport de evaluare instrumente - 3 instrumente de evaluare revizuite
	II.1.2. Evaluarea eficacității programelor educative, de asistență psihologică și asistență socială implementate, din perspectiva reintegrării sociale	Anii I-II	DNP, ANP, MAI (ANA) - parteneri instituționali și organizații neguvernamentale (conform protocoalelor de colaborare) - instituții de învățământ	- resurse umane - resurse financiare în limita bugetelor or alocate - fonduri din proiecte	- 3 rapoarte de evaluare intermediare - 1 raport de evaluare final, cu privire la programe

			nt superior - organism e profesion ale cu rol de superviza re		
II.1.3. Revizuirea, adaptarea și definitivarea programelor educative, de asistență psihologică și asistență socială, în funcție de rezultatele evaluării acestora	Anii III-V	DNP, ANP, MAI (ANA) - parteneri instituțio nali și organizaț ii neguvern amentale (conform protocoa lelor de colabora re) - instituții de învățămâ nt superior - organism e profesion ale cu rol de superviza re	- resurse umane - resurse financia re - resurse financia re în limita bugetel or alocate - fonduri din proiect e - resurse atrase de căt re colabor atori	- 20 programe ajustate - 5 programe dezvoltate	

<p>II.2. Stimulare a accesului persoanelor private de libertate la activități de instruire școlară și formare profesională, în acord cu cerințele pieței muncii</p>	<p>II.2.1. Dezvoltarea cadrului legal necesar încheierii unor contracte individuale pentru a asigura accesul persoanelor private de libertate la piața forței de muncă/forme de instruire profesională</p>	<p>Până la finalizare a implementării Strategiei</p>	<p>ANP</p>	<p>- resurse umane - resurse financiare în limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte</p>	<p>- propuneri de modificare legislativă care să reglementeze individual</p>
	<p>II.2.2. Modificarea cadrului normativ pentru implementarea învățământului dual în unitățile sistemului penitenciar</p>	<p>Anul I</p>	<p>ANP, MEC</p>	<p>- resurse umane</p>	<p>- propuneri de modificare cadru normativ</p>
	<p>II.2.3. Implementarea învățământului dual pentru persoanele private de libertate, în situația în care există cereri din partea</p>	<p>Anii II-V</p>	<p>ANP, MEC (prin inspectoratele școlare), în colaborare cu agenți economici</p>	<p>- resurse umane - resurse financiare în limita bugetelor alocate - fonduri din</p>	<p>- nr. deținuți înscriși la cursurile învățământului dual</p>

agenților economici			proiecte	
II.2.4. Dezvoltarea cadrului legislativ pentru asigurarea condițiilor necesare evaluării și certificării competențelor profesionale dobândite pe alte căi decât cele formale	Anii I-III	MEC (ANC), ANP	- resurse umane - resurse financiare - resurse financiare în limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte	- propuneri dezvoltare cadru legislativ
II.2.5. Asigurarea cadrului legal pentru accesarea unor surse de finanțare de la bugetul de stat, în scopul facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate (Program de Interes Național)	Anii I-III	MJ, ANP, DNP	- resurse umane - resurse financiare în limita bugetelor alocate	- propuneri de intervenție legislativă pentru dezvoltarea de interes național
II.2.6. Elaborarea unui Program	Anii IV-V	MJ, ANP, DNP	- resurse umane	- PIN elaborat

	de Interes Național pentru facilitarea accesului persoanelor private de libertate la servicii educaționale, psihologice și sociale			- resurse financiare în limita bugetelor alocate	
II.3. Sensibilizarea comunității cu privire la problematica reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și prevenirea infracționalității	II.3.1. Continuarea implementării unor programe/proiecte/campanii de prevenire a criminalității	Periodic	DNP, MAI (IGPR, ANA, IGPF), MEC, ANP, în colaborare cu parteneri din comunitate	- resurse umane - fonduri din proiecte - resurse atrase de partenerii din comunitate	- nr. parteneri implicați - nr. programe/proiecte/campanii organizate - nr. beneficiari - nr. apariții în mass-media/nr. comunicate de presă elaborate/proiect
	II.3.2. Continuarea implementării de proiecte pentru sensibilizarea comunității cu privire la problematica reinsertiei sociale a persoanelor private de libertate	Până la finalizarea implementării Strategiei	DNP, ANP, MEEMA, în colaborare cu parteneri din comunitate	- resurse umane - fonduri din proiecte - resurse atrase de partenerii din	- nr. parteneri implicați - nr. proiecte organizate - nr. beneficiari - nr. apariții în mass-media/nr. comunicate de presă elaborate/proiect

				comunitate	
II.3.3. Organizarea unor întâlniri între persoanele private de libertate și potențiali angajatori, burse ale locurilor de muncă, pentru facilitarea reinsertiei pe piața forței de muncă	Anual	ANP, MMPS (ANOFM), MEEMA	- resurse umane - fonduri din proiecte	- nr. întâlniri, burse ale locurilor de muncă organizate - nr. persoane selectate în vederea încadrării în muncă	
II.3.4. Crearea/dezvoltarea unor produse media (ex. spoturi sociale audiovideo) destinate facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate și prevenirii recidivei	Până la finalizarea implementării Strategiei	DNP, ANP	- resurse atrase de parteneri instituționali - fonduri din proiecte	- nr. produse media realizate	
II.3.5. Promovarea produselor audiovideo realizate, în mediul on și off line	Până la finalizarea implementării Strategiei	DNP, MAI (IGPR, ANA, ANITP), MEC, ANP, parteneri din	- resurse umane	- nr. parteneri implicați - nr. apariții în mass-media	

			comunitate		
II.4. Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate, în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate	II.4.1. Actualizarea bazei comune de protocoale de colaborare, încheiate în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate	Anual	- DNP, MAI (ANA), MS, MMPS (ANOFM, ANDPDC A), ANP - asociații și organizații neguvernamentale (conform protocoalelor de colaborare și responsabilităților)	- resurse umane	- bază comună de protocoale

OBIECTIVUL STRATEGIC III

Facilitarea asistenței postdetenție la nivel sistemic

III.1. Asigurarea continuității intervențiilor destinate persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate,	III.1.1. Elaborarea unei proceduri-cadru/metodologii privind asistarea postdetenție	Anii I-II	Grup de lucru interinstituțional	- resurse umane	- proiect de act normativ pentru aprobarea procedurii-cadru/metodologiei privind asistarea postdetenție
	III.1.2. Implementarea procedurii-cadru/metodologii privind asistarea postdetenție	Anii II-V	- autorități publice locale, în colaborare cu ANP, DNP, MEC,	- resurse umane	- procedură-cadru/metodologie implementată

<p>prin preluarea cazurilor și acordarea asistenței în perioada postdetenție</p>			<p>MAI, MS, ANOFM, alte instituții cu atribuții în asistarea postpenală</p>		
	<p>III.1.3. Furnizarea informațiilor necesare instituțiilor și autorităților administrațiilor publice locale, pentru continuarea acordării de asistență persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate</p>	<p>Până la finalizarea a implementării Strategiei</p>	<p>ANP(inclusiv în colaborare cu DNP, MEC, MAI, MS, ANOFM, BOR, alte instituții cu atribuții în asistarea postpenală)</p>	<p>- resurse umane</p>	<p>- nr. informări transmise/nr. beneficiari care necesită asistența în perioada postdetenție</p>
	<p>III.1.4. Certificarea competențelor profesionale dobândite pe alte căi decât cele formale ale persoanelor puse în libertate din detenție</p>	<p>Anii I-II</p>	<p>MMPS (ANOFM), ANP</p>	<p>- resurse umane - resurse financiare în limita bugetelor alocate - fonduri din</p>	<p>- nr. persoane certificate</p>

				proiecte	
III.1.5. Preluarea și asistarea, la nivelul rețelei de suport comunitar, a persoanelor puse în libertate	Până la finalizarea implementării Strategiei	ANP, în colaborare cu BOR		- resurse umane	- nr. cazuri identificate/nr. cazuri preluate
III.1.6. Realizarea de studii privind reintegrarea socială a persoanelor care au executat pedepse sau măsuri privative de libertate (ex.: ocuparea pe piața muncii, tendințe legate de populația infracțională)	Până la finalizarea implementării Strategiei	- MJ; instituțiile responsabile, după caz, în colaborare cu partenerii universitari, ONG-uri		- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare ale instituțiilor desemnate - fonduri din proiecte	- nr. rapoarte de cercetare - recomandări și măsuri consecutive concluziilor studiilor
III.1.7. Crearea cadrului comun de accesare a unor informații despre persoanele private de libertate, în vederea	Până la finalizarea implementării Strategiei	- DNP, MEC, MAI (IGPR), MS, ANP, MMPS (ANOFM)		- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare în	- acces comun la informații, reglementat

	facilitării reintegrării sociale și prevenirii recidivei			limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte	
	III.1.8. Dezvoltarea centrelor de incluziune socială	Până la finalizarea implementării Strategiei	- autorități publice locale; după caz, în colaborare cu organizații neguvernamentale	- resurse umane - resurse materiale - resurse bugetare ale autorităților publice locale - fonduri din proiecte	- nr. centre de incluziune funcționale

v Ordonanță de urgență nr. 94 din 4 iunie 2020 privind unele măsuri pentru finanțarea din fonduri europene a unor programe naționale, publicată în Monitorul Oficial cu numărul 494 din data de 11 iunie 2020.

→ ordonanța de urgență reglementează cadrul general privind aprobarea finanțării din fonduri europene a programelor naționale aferente următoarelor domenii:

- a)** integrare pe piața muncii a categoriilor sociale considerate prioritare la nivel național;
- b)** susținerea antreprenoriatului, a structurilor de economie socială și a altor inițiative ale mediului de afaceri;
- c)** digitalizarea activităților desfășurate de mediul de afaceri, inclusiv dezvoltarea de competențe digitale ale forței de muncă;
- d)** măsuri active de ocupare a forței de muncă;

e) măsuri active pentru dezvoltarea serviciilor de asistență comunitară pentru persoanele vârstnice;

f) investiții în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării.

→ Programele naționale care se supun aprobării în conformitate cu prevederile prezentei ordonanțe de urgență trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie în concordanță cu legislația europeană și națională aplicabilă;

b) să respecte regulile de eligibilitate stabilite prin regulamentele europene și legislația națională, precum și regulile de eligibilitate specifice ale programului operațional din care urmează a fi asigurată finanțarea;

c) să contribuie la atingerea obiectivelor specifice ale programului operațional;

d) să fie în concordanță cu indicatorii obiectivelor specifice ale programului operațional în care urmează să fie incluse la finanțare;

e) să se încadreze în prioritățile de investiții ale programului operațional din care urmează a fi asigurată finanțarea;

f) să aibă acordurile și avizele necesare, conform legislației în domeniul mediului, după caz;

g) să respecte legislația în domeniul ajutorului de stat.

→ În funcție de activitățile și categoriile de proiecte care pot fi finanțate în cadrul programului național, acesta se supune procedurii de evaluare de mediu, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1.076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, cu modificările ulterioare, după caz.

→ Verificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute la alin. (1) se face de către autoritatea de management pentru programul operațional în cadrul căruia se propun la finanțare proiectele incluse în programul național în cauză, cu respectarea regulilor de selecție, evaluare, contractare și monitorizare aferente, cu încadrarea în limita sumelor alocate în acest scop în cadrul programului.

→ Programele naționale cu finanțare din fonduri europene se stabilesc și se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Fondurilor Europene și a ministerelor care au atribuții în implementarea domeniilor prevăzute la art. 1, după caz. Hotărârea Guvernului stă la baza deciziilor de introducere la finanțare în cadrul programelor operaționale a programelor naționale reglementate potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență.

→ Hotărârea Guvernului pentru aprobarea unui program național, prevăzută la alin. (2), cuprinde:

a) denumirea programului național;

b) valoarea programului național și sursele de finanțare;

c) durata programului național;

d) obiectivul programului național și indicatorii de rezultate și de eficiență;

e) categorii de activități și beneficiari eligibili;

f) concluziile evaluării adecvate de mediu și impactul asupra mediului, după caz;

g) cerințe privind regulile de ajutor de stat, după caz;

h) programul operațional în cadrul căruia se finanțează programul național supus aprobării;

i)alte prevederi necesare pentru operaționalizarea programului național.

→La stabilirea valorii programelor naționale, care urmează a fi incluse la finanțare din fonduri europene, se iau în considerare fondurile disponibile cu această destinație din bugetul programului operațional, precum și contribuția națională din bugetul de stat/bugetele locale și cheltuielile neeligibile care urmează a fi finanțate potrivit legii.

→În condițiile aprobării unui program național conform prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, autoritatea de management pentru programul operațional în cadrul căruia se finanțează proiectele din cadrul aceluși program național este autorizată să ia măsurile necesare pentru modificarea programului operațional, dacă este cazul.

→Beneficiarii proiectelor finanțate în cadrul programului național inclus la finanțare din fonduri europene trebuie să aibă capacitatea administrativă și financiară necesară pentru a asigura implementarea proiectelor.

→Controlul și monitorizarea implementării proiectelor din cadrul programului național incluse la finanțare din fonduri europene revin autorității de management al programului operațional respectiv, potrivit prevederilor legislației naționale și europene aplicabile și contractelor de finanțare încheiate cu beneficiarii și, respectiv, potrivit prevederilor hotărârii Guvernului pentru aprobarea programului național, după caz.

→Acoperirea eventualelor depășiri ale limitelor maxime care pot fi suportate din alocările programelor operaționale prin mecanismul legal de supracontractare, ca urmare a includerii la finanțare a unor programe naționale, se asigură din bugetul de stat, prin bugetul ordonatorului principal de credite din care face parte programul operațional, dacă programele naționale nu pot fi incluse la finanțare din fonduri externe nerambursabile în perioada de programare 2021-2027

✓ Ordinul ministrului sănătății nr. 1069 din 11 iunie 2020 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății nr. 414/2020 privind instituirea măsurii de carantină pentru persoanele aflate în situația de urgență de sănătate publică internațională determinată de infecția cu COVID-19 și stabilirea unor măsuri în vederea prevenirii și limitării efectelor epidemiei, publicat în Monitorul Oficial cu numărul 497 din data de 11 iunie 2020.

→Ordinul ministrului sănătății nr. 414/2020 **se modifică și se completează** după cum urmează:

☒**1.**La articolul 1, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 1

(1) În înțelesul prezentului ordin, prin carantină se înțelege:

a) carantină instituționalizată în spații special amenajate;

b) carantină la domiciliu;

c) izolare la domiciliu;

d) carantinarea unei comunități reprezintă carantină la o locație declarată, ca urmare a instituirii măsurii de carantină a unor clădiri, localități sau zone geografice, conform legii."

☒**2.**Articolul 8 se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 8

(1) În funcție de evoluția situației epidemiologice și confirmarea a mai mult de trei cazuri de infecție cu noul coronavirus, cu legătură epidemiologică între ele, în aceeași comunitate, se poate decide declararea carantinei într-o comunitate. Carantinarea unei comunități reprezintă izolarea unei zone perfect delimitate (clădire, localitate, zonă geografică) pentru care se dispune interzicerea intrării și ieșirii din zonă conform legii.

(2) Persoanele carantinate în comunitate în condițiile alin. (1) beneficiază de concedii și indemnizații pentru carantină, în condițiile legii, pentru toată perioada în care au fost carantinate. Pentru a beneficia de concediu și indemnizație de carantină vor completa și vor transmite doar medicului de familie, pe suport hârtie sau prin mijloace electronice de transmitere la distanță, o declarație pe propria răspundere, al cărei model este prevăzut în anexa nr. 6 care face parte integrantă din prezentul ordin.

(3) În situația prevăzută la alin. (2) nu se va mai elibera aviz epidemiologic sau orice alt document justificativ de către direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București."

3. După anexa nr. 5 se introduce o nouă anexă, anexa nr. 6, cu conținutul prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

→ Direcțiile de sănătate publică județene și cea a municipiului București, direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Sănătății și medicii de familie vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

v Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4494 din 10 iunie 2020 privind modificarea și completarea Metodologiei de organizare și desfășurare a examenului de certificare a calificării profesionale a absolvenților învățământului postliceal, aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale și al ministrului delegat pentru învățământ superior, cercetare științifică și dezvoltare tehnologică nr. 5.005/2014, publicat în Monitorul Oficial cu numărul 497 din data de 11 iunie 2020.

→ Metodologia de organizare și desfășurare a examenului de certificare a calificării profesionale a absolvenților învățământului postliceal, **se modifică și se completează** după cum urmează:

☑ **1.** După articolul 15 se introduce un nou articol, articolul 15¹, cu următorul cuprins:

"Art. 15¹

Prin derogare de la dispozițiile art. 15, în sesiunile din anul școlar 2019-2020, componența comisiilor de examinare din centrele de examen, constituite în fiecare unitate/instituție de învățământ acreditată, este următoarea:

a) președinte - directorul/directorul adjunct al unității/instituției de învățământ desemnate centru de examen, de regulă cadru didactic de specialitate;

b) vicepreședinte - reprezentantul operatorului economic pentru una dintre calificările profesionale certificate sau, în lipsa acestuia, un reprezentant al comitetului local de dezvoltare a parteneriatului social pentru formarea profesională (CLDPS) sau un reprezentant al AJOFM/ANOFM, după caz; în cazul în care nu este posibilă prezența persoanelor amintite, poziția de vicepreședinte va fi ocupată de directorul adjunct/responsabilul ariei curriculare «Tehnologii»;

c) membrii examinatori: un cadru didactic de specialitate care a îndrumat realizarea proiectului pentru examenul de certificare și un evaluator extern; în cazul în care nu poate fi asigurată prezența în comisie a unui evaluator extern, acesta va fi înlocuit cu un cadru didactic de specialitate din altă unitate/instituție de învățământ;

d) secretar: secretarul unității/instituției de învățământ în care se organizează centrul de examen sau un cadru didactic de specialitate cu competențe digitale din respectiva unitate/instituție de învățământ."

2. După articolul 22 se introduce un nou articol, articolul 22¹, cu următorul cuprins:

"Art. 22¹

Prin derogare de la prevederile art. 22, pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, examenul de certificare a absolvenților învățământului postliceal constă în realizarea și susținerea unui proiect. Proba practică și proba scrisă se echivalează."

3. După articolul 23 se introduce un nou articol, articolul 23¹, cu următorul cuprins:

"Art. 23¹

(1) Prin derogare de la prevederile art. 23, pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, proba practică a examenului de certificare a calificării profesionale se

echivalează prin calculul mediei aritmetice a mediilor modulelor care conțin instruire practică, pregătire practică sau învățământ clinic din planurile de învățământ pentru anul I (calificări profesionale cu durata studiilor de un an), anii I și II (calificări profesionale cu durata studiilor de doi ani) sau I, II și III (calificări profesionale cu durata studiilor de trei ani), după formula:

- pentru calificări profesionale cu durata studiilor de un an:

$M_{pp} = M_{pi}/n$, unde:

M_{pp} - media aritmetică a probei practice;

M_{pi} - media aritmetică a modulelor care conțin instruire practică, pregătire practică sau învățământ clinic din anul I;

$n = 1$ (durata de școlarizare);

- pentru calificările profesionale cu durata studiilor de doi ani:

$M_{pp} = M_{pi} + M_{pii}/n$, unde:

M_{pp} - media aritmetică a probei practice;

M_{pi} , M_{pii} - media aritmetică a modulelor care conțin instruire practică, pregătire practică sau învățământ clinic din anii I și II;

$n = 2$ (durata de școlarizare);

- pentru calificările profesionale cu durata studiilor de trei ani:

$M_{pp} = M_{pi} + M_{pii} + M_{piii}/n$, unde:

M_{pp} - media aritmetică a probei practice;

M_{pi} , M_{pii} , M_{piii} - media aritmetică a modulelor care conțin instruire practică, pregătire practică sau învățământ clinic din anii I, II și III;

$n = 3$ (durata de școlarizare).

(2) Pe baza situației școlare a candidaților, pusă la dispoziție de către secretariatul unității/instituției de învățământ care organizează examenul sau secretariatul unității/instituției de învățământ arondate, transmisă on-line, în format pdf (copie după foaia matricolă sau o adeverință ce conține mediile modulelor studiate),

comisia de examinare realizează calculul mediei pentru echivalarea probei practice care se consemnează în Fișa de echivalare a probei practice, conform anexei nr. 6.

(3) Dacă media calculată conform formulei prevăzute la art. 23¹ alin. (1) este minimum 6 (șase), candidatul este declarat «admis» pentru proba practică și are dreptul să participe la următoarea etapă a examenului de certificare.

(4) Dacă media este strict mai mică decât 6 (șase), candidatul este declarat «respins»."

▣4. După articolul 24 se introduce un nou articol, articolul 24¹, cu următorul cuprins:

"Art. 24¹

(1) Prin derogare de la prevederile art. 24, pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, proba scrisă a examenului de certificare a calificării profesionale se echivalează prin calculul mediei aritmetice a mediilor tuturor modulelor din planurile de învățământ pentru anul I (calificări profesionale cu durata studiilor de un an), pentru anii I și II (calificări profesionale cu durata studiilor de doi ani) sau I, II și III (calificări profesionale cu durata studiilor de trei ani), după formula:

- pentru calificările profesionale cu durata studiilor de un an:

$M_{ps} = M_{ti}/n$, unde:

M_{ps} - media aritmetică a probei scrise;

M_{ti} - media aritmetică a tuturor modulelor din anul I;

$n = 1$ (durata de școlarizare);

- pentru calificările profesionale cu durata studiilor de doi ani:

$M_{ps} = M_{ti} + M_{tII}/n$, unde:

M_{ps} - media aritmetică a probei scrise;

M_{ti} , M_{tII} - media aritmetică a tuturor modulelor din anii I și II;

$n = 2$ (durata de școlarizare);

- pentru calificările profesionale cu durata studiilor de trei ani:

$M_{ps} = M_{ti} + M_{tII} + M_{tIII}/n$, unde:

M_{ps} - media aritmetică a probei scrise;

M_{ti} , M_{tII} , M_{tIII} - media aritmetică a tuturor modulelor din anii I, II și III;

$n = 3$ (durata de școlarizare).

(2) Pe baza situației școlare a candidaților, pusă la dispoziție de către secretariatul unității/instituției de învățământ care organizează examenul sau secretariatul unității/instituției de învățământ arondate, transmisă on-line, în format pdf (copie după foaia matricolă sau o adeverință ce conține mediile modulelor studiate), comisia de examinare realizează calculul mediei pentru echivalarea probei scrise care se consemnează în Fișa de echivalare a probei scrise, conform anexei nr. 7.

(3) Dacă media calculată conform alin. (1) este minimum 5 (cinci), candidatul este declarat «admis» pentru proba scrisă și are dreptul să participe la următoarea probă a examenului de certificare."

▣5. La articolul 26, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alineatul (6), cu următorul cuprins:

"(6) Prin derogare de la prevederile alin. (5), pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, depunerea proiectului în vederea susținerii examenului de certificare, în format pdf, se realizează on-line, pe adresa de e-mail a unității/instituției de învățământ, urmând a fi arhivat în format digital și păstrat 3 (trei) ani. În cazul în care elevii nu au mijloacele necesare transmiterii proiectului în format pdf pe adresa de e-mail a unității/instituției de învățământ, acesta va fi depus, fizic, la secretariatul unității/instituției de învățământ."

▣6.La articolul 27, după alineatul (1) se introduc patru noi alineate, alineatele (1¹)-(1⁴), cu următorul cuprins:

"(1¹) Prin derogare de la prevederile alin. (1), pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, susținerea proiectului în cadrul examenului de certificare a calificării profesionale se face online. În situațiile în care elevii nu dețin calculatoare, laptopuri, tablete, telefoane și/sau nu au conexiune la internet și nu este posibilă organizarea susținerii on-line a proiectului, unitatea/instituția de învățământ, centru de examen, va asigura condițiile necesare desfășurării probei cu respectarea strictă a măsurilor de prevenire a îmbolnăvirii. Fiecare comisie de examinare va realiza o programare orară riguroasă a candidaților care nu pot susține examenul de certificare on-line. Candidații vor intra în sala de examen în ordinea afișată, respectându-se ora prevăzută."

(1²) Pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, pentru fiecare candidat se completează Fișa de evaluare a proiectului și a susținerii orale de către fiecare evaluator din comisia de examinare. Aprecierea se face prin acordarea unui punctaj, pentru fiecare indicator.

(1³) Pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, președintele comisiei de examinare mediază situațiile în care apar diferențe mai mari de 3 puncte la unul sau la ambele criterii de evaluare din Fișa de evaluare. Hotărârea președintelui este definitivă.

(1⁴) Pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, punctajul final, pentru fiecare candidat, se calculează de către comisia de examinare ca medie aritmetică, cu două zecimale, fără rotunjire, a punctajelor totale acordate de către cei doi membri evaluatori ai comisiei de examinare și se consemnează în Fișa de evaluare a proiectului și a susținerii orale, iar apoi se stabilește calificativul obținut, conform anexei nr. 8."

▣7.La articolul 49, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins:

"(3) Pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, un candidat se consideră «neprezentat» dacă nu a depus proiectul."

▣8.La articolul 50, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 50

(1) După încheierea tuturor probelor se comunică rezultatul final al examenului prin afișare on-line și la avizierul unității/instituției de învățământ a listelor nominale finale, care conțin: numele, inițiala/inițialele tatălui și prenumele candidatului, școala de proveniență, rezultatul final. Eliminarea de pe pagina de internet și de la avizierul unității/instituției de învățământ se realizează după împlinirea unui termen de 30 de zile de la data afișării."

▣9.La articolul 52, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alineatul (1¹), cu următorul cuprins:

"(1¹) Pentru sesiunile din anul școlar 2019-2020, prevederile alin. (1) nu se aplică în ceea ce privește arhivarea lucrărilor scrise."

▣10.Articolul 58 se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 58

Anexele nr. 1-8 fac parte integrantă din prezenta metodologie."

11. După anexa nr. 5 se introduc trei noi anexe, anexele nr. 6-8, al căror cuprins este prevăzut în anexele nr. 1-3 care fac parte integrantă din prezentul ordin.

→ Pentru anul școlar 2019-2020 se suspendă aplicarea prevederilor art. 13 lit. s), ș) și t), art. 16 lit. e), f), g), r) și s), art. 28, art. 30-40, art. 44, 45, 46, 47 și ale art. 57 pct. 2 lit. b), c), d) și e) din Metodologia de organizare și desfășurare a examenului de certificare a calificării profesionale a absolvenților învățământului postliceal, aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale și al ministrului delegat pentru învățământ superior, cercetare științifică și dezvoltare tehnologică nr. 5.005/2014, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezentul ordin.

→ Direcția generală învățământ preuniversitar, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, Direcția generală minorități și relația cu Parlamentul, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, inspectoratele școlare județene/al municipiului București și unitățile de învățământ preuniversitar **duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.**

ANEXA nr. 1:

(- Anexa nr. 6 la metodologie)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Examenul de certificare a calificării profesionale a absolvenților învățământului postliceal

Sesiunea

FIȘA de echivalare a probei practice

Numele și prenumele candidatului:

Centrul de examen:

Unitatea/Instituția de învățământ absolvită:

Calificarea profesională:

a) Calculul mediei pentru calificările profesionale cu durata studiilor de un an:

Media modulelor anul I (M_{pl})	Medie proba practică (M_{pp})	Rezultatul probei practice (admis/respins)

$M_{pp} = M_{pl}/n$, unde:

M_{pp} - media aritmetică a probei practice;

M_{pl} - media aritmetică a modulelor care conțin instruire practică, pregătire practică sau învățământ clinic din anii I și II;

$n = 1$ (durata de școlarizare).

b) Calculul mediei pentru calificările profesionale cu durata studiilor de doi ani:

Media modulelor anul I (M_{pl})	Media modulelor anul II (M_{pII})	Medie proba practică (M_{pp})	Rezultatul probei practice (admis/respins)

$M_{pp} = M_{pl} + M_{pII}/n$, unde:

M_{pp} - media aritmetică a probei practice;

M_{pl} , M_{pII} - media aritmetică a modulelor care conțin instruire practică, pregătire practică sau învățământ clinic din anii I și II;

$n = 2$ (durata de școlarizare).

c) Calculul mediei pentru calificările profesionale cu durata studiilor de trei ani:

Media modulelor anul I (M_{pl})	Media modulelor anul II (M_{pII})	Media modulelor anul III (M_{pIII})	Medie proba practică (M_{pp})	Rezultatul probei practice (admis/respins)
---	---	---	---	--

$M_{pp} = M_{pl} + M_{pII} + M_{pIII}/n$, unde:

M_{pp} - media aritmetică a probei practice;

M_{pl} , M_{pII} , M_{pIII} - media aritmetică a modulelor care conțin instruire practică, pregătire practică sau învățământ clinic din anii I, II și III;

$n = 3$ (durata de școlarizare).

Profesori evaluatori (numele, prenumele și semnătura):

Evaluator 1:

Evaluator 2:

Președinte de comisie (numele, prenumele și semnătura):

Data:

ANEXA nr. 2:

(- Anexa nr. 7 la metodologie)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Examenul de certificare a calificării profesionale a absolvenților învățământului postliceal

Sesiunea

FIȘA de echivalare a probei scrise

Numele și prenumele candidatului:

Centrul de examen:

Unitatea/Instituția de învățământ absolvită:

Calificarea profesională:

a) Calculul mediei pentru calificările profesionale cu durata studiilor de un an:

Media modulelor anul I (M_{tI})	Medie proba scrisă (M_{ps})	Rezultatul probei scrise (admis/respins)
--	--	---

$M_{ps} = M_{ti}/n$, unde:

M_{ps} - media aritmetică a probei scrise;

M_{ti} - media aritmetică a tuturor modulelor din anii I și II;

$n = 1$ (durata de școlarizare).

b) Calculul mediei pentru calificările profesionale cu durata studiilor de doi ani:

Media modulelor anul I (M_{ti})	Media modulelor anul II (M_{tII})	Medie proba scrisă (M_{ps})	Rezultatul probei scrise (admis/respins)
--	--	------------------------------------	---

$M_{ps} = M_{ti} + M_{tII}/n$, unde:

M_{ps} - media aritmetică a probei scrise;

M_{ti} , M_{tII} - media aritmetică a tuturor modulelor din anii I și II;

$n = 2$ (durata de școlarizare).

c) Calculul mediei pentru calificările profesionale cu durata studiilor de trei ani:

Media modulelor anul I (M_{ti})	Media modulelor anul II (M_{tII})	Media modulelor anul III (M_{tIII})	Medie proba scrisă (M_{ps})	Rezultatul probei scrise (admis/respins)
--	--	--	------------------------------------	---

$M_{ps} = M_{ti} + M_{tII} + M_{tIII}/n$, unde:

M_{ps} - media aritmetică a probei scrise;

M_{ti} , M_{tII} , M_{tIII} - media aritmetică a tuturor modulelor din anii I, II și III;

$n = 3$ (durata de școlarizare).

Profesori evaluatori (numele, prenumele și semnătura):

Evaluator 1:

Evaluator 2:

Președinte de comisie (numele, prenumele și semnătura):

Data:

ANEXA nr. 3:

(- Anexa nr. 8 la metodologie)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Examenul de certificare a calificării profesionale a absolvenților învățământului postliceal

Sesiunea

FIȘA de evaluare a proiectului și a susținerii orale

Numele și prenumele candidatului:
.....

Centrul de examen:
.....

Unitatea/Instituția de învățământ absolvită:
.....

Calificarea profesională:
.....

Competențe vizate a fi atinse (conform SPP):

1.....

Tema proiectului:
.....
.....

Numele, prenumele și specializarea îndrumătorului de proiect:
.....

Nr. crt.	A. Criterii de evaluare ¹ a proiectului realizat de candidat	Indicatori de realizare ²	Punctaj maxim pe indicator	Punctaj acordat		
				Evaluator 1	Evaluator 2	Evaluator 3
1.	Planificarea elaborării proiectului (20 p)	Indicator 1	...p			
		Indicator 2	...p			
	p			
2.	Realizarea părții scrise a proiectului (50 p)	Indicator 1	...p			
		Indicator 2	...p			
	p			
TOTAL MAXIM REALIZARE PROIECT ³			70 p			
Nr. crt.	B. Criterii de apreciere a performanței candidatului la proba orală de susținere a proiectului	Indicatori de realizare	Punctaj maxim pe indicator	Punctaj acordat		
				Evaluator 1	Evaluator 2	Evaluator 3
1.	Prezentarea și promovarea proiectului (30 p)	Indicator 1	...p			
		Indicator 2	...p			
	p			

TOTAL MAXIM SUSȚINERE PROIECT ⁴	30 p			
PUNCTAJ TOTAL ⁵	100 p			
PUNCTAJ FINAL ⁶				

Întrebările Comisiei⁷

Întrebare	Observații referitoare la răspunsurile la întrebări ale candidatului

¹Criteriile de evaluare sunt enunțuri asociate competențelor/rezultatelor învățării care specifică cu mai multă exactitate rezultatele elevului, prin indicarea unor standarde prin care se poate măsura nivelul de dobândire a competenței. Fiecărui criteriu i se alocă un punctaj maxim.

²Fiecare criteriu este detaliat prin indicatori de realizare, definiți în relație cu competențele/rezultatele învățării. Fiecărui indicator i se alocă un număr de puncte. Suma punctelor indicatorilor este egală cu punctajul maxim al criteriului.

³Se trece de către fiecare evaluator punctajul total obținut de candidat pentru toate criteriile.

⁴Se trece de către fiecare evaluator punctajul total obținut de candidat pentru toate criteriile.

⁵Se trece de către fiecare evaluator punctajul total acordat pentru candidat.

⁶Se calculează punctajul final ca medie aritmetică a punctajelor acordate de fiecare dintre cei trei evaluatori.

⁷Se completează de un membru al comisiei de examinare. Răspunsurile la întrebări vor fi luate în considerare la acordarea punctajului la proba orală.

Rezultatul final stabilit de comisia de examinare pe baza evaluării probei de realizare a proiectului și a susținerii orale:

Admis	Cu punctajul final	100 p-95 p	94,99 p-85 p	84,99 p-75 p	74,99 p-60 p
	Cu calificativul	Excelent	Foarte bine	Bine	Satisfăcător
Respins	Cu punctajul final				

Profesori evaluatori (numele, prenumele și semnătura):

Evaluator 1:

Evaluator 2:

Președinte de comisie (numele, prenumele și semnătura):

Data: